

การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา

ธันวาคม 2560

การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุพรรณ คำหล้า

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา
ธันวาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา

ธันวาคม 2560

สุพรรณษา คำหล้า. (2560). การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. (สารสนเทศศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.ศุภรชตรา แสนว, รองศาสตราจารย์ พวา พันธุ์เมฆา.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้และปัญหาการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนรวมทั้งเปรียบเทียบการใช้และปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครู โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปร กลุ่มสาระ การเรียนรู้ และประสบการณ์การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 288 คน โดยวิธีการสุ่มแบบโควตาแบ่งชั้น ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าระดับมาก คือ กำหนดให้นักเรียน ค้นคว้าความรู้ในห้องสมุดเพื่อทำรายงานตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียน การเปรียบเทียบการใช้ ห้องสมุดประกอบการสอนตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์การสอนในกลุ่ม สาระการเรียนรู้ พบว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันในภาพรวมมีการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และครูที่มีประสบการณ์ในการสอน แตกต่างกันมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูประสบ ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนในภาพรวม รายด้าน และรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ ประสบการณ์การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบความแตกต่างในทั้ง 2 ตัวแปร โดยที่ครูที่สอนใน กลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยีประสบปัญหามากกว่าครูที่สอนใน กลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และที่ครูที่มี ประสบการณ์การสอนมากกว่า 11 ปี ประสบปัญหามากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 11 ปี

LIBRARY USE TO SUPPORT TEACHING BY TEACHERS OF THE SECONDARY
SCHOOLS UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

AN ABSTRACT
BY
SUPANSA KAMLA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Program in Information Studies
at Srinakharinwirot University

December 2017

Supansa Kamla. (2017). *Library Use to Support Teaching by Teachers in Secondary Schools Under the Authority of the Bangkok Metropolitan Administration*. Master's thesis, M.A. (Information Studies). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Sumattra Saenwa, Assoc. Prof. Pawa Panmekha.

The purposes of this research were to examine the effectiveness of library usages and the effectiveness of library usage the problems that may occur in classrooms by secondary school teachers and to compare their use based on variables, learning areas and teaching experience. The samples were two hundred and eighty eight secondary school teachers under the authority of the Bangkok Metropolitan Administration and were selected by the stratified quota sampling method. The instrument of the research were questionnaire and interview. The statistics used for data analysis were percentage, mean score, standard deviation, t-test and F-test.

The findings indicated that teachers under the Bangkok Metropolitan Administration incorporated library usage in the classroom at a moderate level. Only the sub-facet of making use of library to support doing homework and assignments was rated at high level. The comparison of incorporating the library in to the classroom were related to the variables of learning area and teaching experience. Overall library use by different teachers in different learning areas was statistically significant at a .05 level. And the factor of teachers with different years of teaching experience were found to be statistically insignificant. The problems which occurred in classroom were rated at a moderate level and the comparison of incorporating the library in to the classroom were related to the variables of learning area and teaching experience that found the difference in two variables is that the teacher in learning areas of Art, Occupations and Technology encountered greater problems than that of teachers in learning area of Foreign Languages and Social Studies Religion and Culture. And teachers who have more than eleven years of teaching experience face more problems than teachers with less than eleven years of teaching experience.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

ของ

สุพรรณษา คำหล้า

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2560

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ที่ปรึกษาหลัก

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.ศุภรชตรา แสนวา)

(อาจารย์ ดร.จุฑารัตน์ ช่างทอง)

..... ที่ปรึกษาร่วม

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ พวา พันธุ์เมฆา)

(รองศาสตราจารย์ สมชาย วรรณญาณไกร)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ศุภรชตรา แสนวา)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ พวา พันธุ์เมฆา)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.ศุภรรรษตรา แสนหา และรองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ด้วยความเอาใจใส่ และให้ความกรุณาต่อศิษย์อย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ดีของครูที่ช่วยปลูกฝังให้ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และยังเป็นกำลังใจให้ศิษย์เสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.จุฑารัตน์ ช่างทอง ประธานกรรมการสอบปากเปล่า และรองศาสตราจารย์ สมชาย วรรณญาณไกร ที่กรุณามาร่วมเป็นกรรมการสอบปากเปล่าในครั้งนี้ อีกทั้งให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ทุกท่านที่กรุณาให้คำปรึกษา ตลอดจนช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการปรับปรุง และพัฒนาเครื่องมือวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่ และน้องที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี

สุพรรณษา คำหล้า

สารบัญ

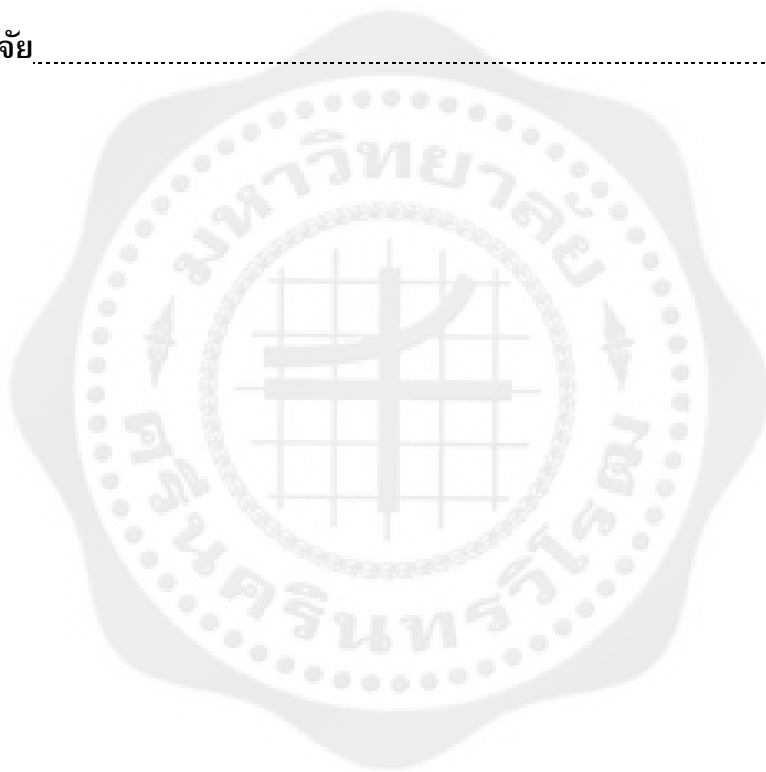
บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	6
กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย	6
ตัวแปรที่ศึกษา	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
สมมุติฐานในการวิจัย	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ห้องสมุดโรงเรียน	10
ความหมายของห้องสมุด	10
ความสำคัญของห้องสมุด	11
บทบาทของห้องสมุดโรงเรียน	12
โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร	14
ความเป็นมาของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร	14
การจัดการศึกษาของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร	15
หลักสูตรมัธยมศึกษากับห้องสมุดโรงเรียน	18
หลักสูตรมัธยมศึกษา	18
บทบาทของครูในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน	20
การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน	20
ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
งานวิจัยในต่างประเทศ	25
งานวิจัยในประเทศ	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	32
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
ความมุ่งหมายของการวิจัย	85
สมมุติฐานในการวิจัย	85
วิธีดำเนินการวิจัย	86
สรุปผลการวิจัย	88
อภิปรายผลการวิจัย	96
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	100
บรรณานุกรม	103

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	108
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	119
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ	125
ประวัติย่อผู้วิจัย	127

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลส่วนตัวของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้และประสบการณ์ในการสอน.....	39
2 การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา.....	41
3 เปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	45
4 เปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอน.....	52
5 ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา.....	57
6 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปร กลุ่มสาระการเรียนรู้.....	60
7 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ ในการสอน.....	66

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาคุณค่าและการเรียนรู้ นับเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งในยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งผู้ที่มีความรู้และเรียนรู้ตลอดเวลาย่อมเป็นผู้ที่ได้เปรียบในการแข่งขันและอยู่รอด ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ได้วิเคราะห์สถานการณ์ของประเทศไทยว่าการที่ประเทศจะสามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงได้ดีในทุกๆระดับนั้น การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องอาศัย “ความรู้” ด้วยความรอบคอบตามลำดับขั้นตอน โดยแนวทางที่จะสร้างภูมิคุ้มกันในระยะยาวนั้น ได้เน้นแนวทางสำคัญอันดับแรกคือ การพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ ซึ่งมียุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนาด้านคน คือ การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตมุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชนและสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ และได้ถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติโดยการเสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ ผลักดันให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้าร่วมพัฒนาชุมชนให้มากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554: 40) ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามนโยบายของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นองค์กรที่มีภารกิจหลักในการผลิตและพัฒนาศักยภาพของคน

สำนักงานการศึกษาเป็นองค์กรหลักด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดก้าวไกลก้าวหน้า มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม เป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ จัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ให้นักเรียนมีคุณภาพมาตรฐาน พัฒนาศักยภาพนักเรียนให้สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ให้โรงเรียนมีมาตรฐาน ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ ส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น จัดบริการการศึกษาให้ก้าวไกลก้าวหน้า โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี กรุงเทพมหานครเริ่มต้นจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2414 จากการที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า

ให้ตั้ง “โรงเรียนหลวง” (โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ) สำหรับบุตรหลานคนชั้นสูงขึ้นในพระบรมมหาราชวัง แต่โรงเรียนสำหรับทวยราษฎร์แห่งแรกทรงให้ตั้งขึ้นที่ วัดมหรณพาราม เมื่อ พ.ศ. 2427 หรือ 115 ปีมาแล้ว ซึ่งปรากฏว่าประชาชนแตกตื่นมาก เพราะกลัวว่าจะเป็นกาเกณฑ์บุตรหลานของตนไปเป็นทหาร ภายหลังต่อมาการศึกษาในระบบโรงเรียนของไทยจึงกระจายออกไปทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2435 ได้มีประกาศจัดตั้ง “โรงเรียนมูลศึกษา” ขึ้นในวัดทั่วไปทั้งในกรุงเทพฯ และหัวเมือง ส่วนโรงเรียนเอกชนเรียกว่า “โรงเรียนเชลยศักดิ์” และในปี พ.ศ. 2441 ได้มี “ประกาศจัดการเล่าเรียนในหัวเมือง” โดยอาศัยคณะสงฆ์เป็นกำลังหลัก พ.ศ. 2464 มีการตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาเป็นฉบับแรก โดยโรงเรียนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร อยู่ในกรมประชาศึกษา (ต่อมาเป็นกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปัจจุบันคือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) เรียกว่าโรงเรียนประชาบาล พ.ศ. 2480 โอนโรงเรียนในเขตเทศบาลให้เทศบาลนครกรุงเทพและเทศบาลนครธนบุรี เรียกว่า โรงเรียนเทศบาล พ.ศ. 2509 โอนโรงเรียนนอกเขตเทศบาลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครและองค์การบริหารส่วนจังหวัดธนบุรี พ.ศ. 2514 จัดตั้งนครหลวงกรุงธนบุรี โดยรวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีเข้าด้วยกัน ซึ่งรวมโรงเรียนในพื้นที่อยู่ในสังกัดเทศบาลนครหลวง และรวมโรงเรียนอยู่ในพื้นที่สังกัดองค์การบริหารนครหลวงกรุงธนบุรีเข้าด้วยกัน และ พ.ศ. 2515 จัดตั้ง “กรุงเทพมหานคร” ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดยรวมการปกครองทุกรูปแบบเข้าด้วยกัน และโรงเรียนได้รวมอยู่ในสังกัดเดียวกันจนถึงปัจจุบัน (กรุงเทพมหานคร. สำนักการศึกษา. 2557: 26-27)

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้การดูแลและบริหารจัดการของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยมีหน้าที่หลักในด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นพื้นฐานของการเรียนให้เหมาะสมกับวัย มีการเปิดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องทั่วถึงและครอบคลุมเขตพื้นที่ในความดูแลรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ มีนโยบายการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อตอบสนองหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสดูแลใช้ห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น รวมทั้งปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต ฉะนั้นการเรียนในระดับที่สูงขึ้นนักเรียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้มากขึ้น จนอาจพัฒนาการอ่านของตนให้สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ได้อย่างลึกซึ้ง ตลอดจนเป็นแนวทางให้นักเรียนใช้ความรู้

เบื้องต้นก้าวไปสู่การใช้ห้องสมุดประเภทอื่นๆ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและความเจริญก้าวหน้าของตนเอง ดังนั้น ผู้ที่มีบทบาทหลักในการพัฒนานักเรียนก็คือ ครู โดยครูจะเป็นผู้ที่คอยชี้นำในการเรียนและการค้นคว้าของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนตามวัยและระดับชั้นเรียน ทั้งนี้มีแหล่งที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนของครูและการค้นคว้าของนักเรียนที่สำคัญคือ ห้องสมุด ซึ่งห้องสมุดเป็นสถานที่รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ยังเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาของครูและนักเรียนในทุกๆระดับ โดยมีบรรณารักษ์คอยให้บริการการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทุกรูปแบบ นอกจากนี้ห้องสมุดโรงเรียนยังเป็นสถานที่ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าตลอดชีวิต และปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการอ่านให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 3)

ห้องสมุดโรงเรียนจัดเป็นแหล่งรวมความรู้สำหรับนักเรียน เพื่อการศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนการสอน และเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน จึงมีความจำเป็นต่อนักเรียน ครู ตลอดจนผู้ปกครองของนักเรียน และส่งเสริมให้แนวความคิดของนักเรียนกว้างขวางขึ้น (สมจิต พรหมเทพ. 2542: 2) ห้องสมุดจึงมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนของครูในการขยายฐานความรู้เพื่อรองรับการขยายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนที่จะมีขึ้นในอนาคต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูกับงานห้องสมุดจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงกันไม่ได้ เพราะครูต้องวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับบรรณารักษ์เพื่อให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ โดยที่กิจกรรมที่จัดขึ้นมานั้นสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียน และครูผู้สอนต้องมีกลวิธีในการนำนักเรียนเข้าสู่อ่านและใช้ทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุดไม่ว่าจะเป็นการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าในคาบเรียน การให้นักเรียนเข้าค้นคว้าหาความรู้นอกเวลาเรียน หรือการเข้าใช้บริการยืมคืนหนังสือก็ตาม นอกจากนี้บรรณารักษ์มีหน้าที่ในการจัดบรรยากาศภายในห้องสมุดที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ในโรงเรียน และจัดกิจกรรมที่สนองต่อความต้องการของครูและนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของห้องสมุดและใช้ประโยชน์จากห้องสมุดในการแสวงหาความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ที่หาไม่ได้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นห้องสมุดจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนที่ครูและนักเรียนใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยที่ทุกๆ ฝ่ายควรประสานความร่วมมือในการยกระดับแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีมาตรฐานและบุคลากรในโรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้เต็มตามศักยภาพ โดยฝ่ายบริหารควรสนับสนุนผลักดัน กำหนดให้มีนโยบายในการส่งเสริมการใช้

ห้องสมุดที่ชัดเจน ทั้งสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศทุกๆ ประเภทที่ต้องมีให้บริการในห้องสมุด

ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้นั้น ดังที่ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์ (2536: 62-63) กล่าวว่า ครูจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์ของหลักสูตรให้ถ่องแท้จึงจะสามารถสอนให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร นอกจากนี้แนวการสอนหรือวิธีการสอนครูผู้สอนจึงต้องใช้วิธีการสื่อการเรียนและกิจกรรมต่างๆ หลายๆ วิธี เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนได้ดี การใช้ห้องสมุดเป็นอีกวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยให้การสอนและการเรียนประสบผลในทางที่ดี เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมความรู้และวิทยาการต่างๆ จุดมุ่งหมายของการใช้ห้องสมุดอยู่ที่การให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้ค้นพบความรู้หรือข้อมูลด้วยตนเอง วิธีการดังกล่าวทำให้เกิดการเรียนรู้ดีกว่าการรับจากครูเพียงฝ่ายเดียว โดยที่ครูจะต้องกำกับดูแลด้วยความเอาใจใส่ ไม่ปล่อยให้ให้นักเรียนใช้ห้องสมุดหรือศึกษาค้นคว้าโดยไม่มีหลักเกณฑ์ ครูจะต้องกำหนดเรื่อง หัวข้อ และความยากง่ายให้กับนักเรียน ถ้าเป็นไปได้ครูต้องประสานแหล่งวิทยาการ สืบหาข้อมูลไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นการง่ายและครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ครูจึงตระหนักถึงคุณค่าของการใช้ห้องสมุด สนับสนุนและส่งเสริมรวมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าให้มากที่สุด ดังเช่น ผลการวิจัยของ เจย์ (Jay. 1970: Abstract) พบว่าครูไม่ควรสอนนักเรียนเฉพาะภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่ควรมีเวลาให้สำหรับการทำกิจกรรมต่างๆ นอกห้องเรียนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่ต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด สำหรับงานวิจัยของไทยที่เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครู พบงานวิจัย 3 ชิ้น ดังนี้

วันเพ็ญ พิชญวสิน (2540: 96-99) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ห้องสมุดของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำแผนการสอนกำหนดกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า โดยประสานงานกับครูบรรณารักษ์ ครูบรรณารักษ์ให้บริการด้านส่งเสริมการใช้ห้องสมุด และจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุด นักเรียนได้รับมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุดและนำไปอภิปรายในชั้นเรียน

จารุวรรณ จันทราศรี (2541: 136-139) ศึกษาเรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดเพื่อประกอบการสอน/เตรียมการสอนในระดับมาก ได้แก่ หนังสือแบบเรียน คู่มือครู หนังสือหลักสูตร หนังสืออ่านเพิ่มเติม พจนานุกรม

สารานุกรม วารสาร วิตทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ส่วนด้านปัญหาที่พบ คือ เนื้อหาไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ล้าสมัย และมีการจัดเก็บทรัพยากรไม่เป็นระเบียบ

จารวี พักโพธิ์ (2554: 54-61) ศึกษาเรื่อง การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนและเจตคติต่อห้องสมุดของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 1 พบว่า 1) ครูมีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กพิเศษ ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนไม่แตกต่างกัน 3) ครูมีเจตคติต่อการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนอยู่ในระดับมาก โดยครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่มีเจตคติสูงกว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็กพิเศษ ครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีเจตคติสูงกว่าครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 20 ปี มีเจตคติต่อการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 11-20 ปี และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนกับเจตคติต่อการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกและสัมพันธ์กันในระดับมาก

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นว่าการศึกษการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ และจากงานวิจัยส่วนใหญ่พบเพียงการศึกษการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่ยังไม่พบว่ามีการศึกษาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาว่ามีสภาพการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน และมีปัญหาในการใช้ห้องสมุด อย่างไร ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของห้องสมุด ไม่ว่าจะเป็นในด้านการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้มีเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการ และมีปริมาณเพียงพอรองรับกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของครู ตลอดจนการจัดบริการสารสนเทศ และกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนของครู ให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองการใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนการสอนของครูต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน และประสบการณ์การสอน
3. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน และประสบการณ์การสอน

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้ทราบถึงสภาพการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ว่ามีระดับการใช้มากน้อยเพียงใดตลอดจนช่วยให้ทราบปัญหาในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครู ซึ่งผลการวิจัยที่ได้รับนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาและปรับปรุงการบริการของห้องสมุดให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของครูต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 แห่ง เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 แห่ง มีประชากร 60 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 7 แห่ง มีประชากร 471 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 531 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จากโรงเรียนทั้งหมด 9 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบโควตาแบ่งชั้น (Quota stratified random sampling) ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยสุ่มมากลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 4 คน ได้

กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 288 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie: & Morgan. 1970: 607-610) คือ 224 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่

- 1.1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 1.1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- 1.1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- 1.1.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 1.1.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- 1.1.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- 1.1.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 1.1.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1.2 ประสบการณ์การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่

- 1.2.1 ระยะเวลา 1-10 ปี
- 1.2.2 ระยะเวลา 11-20 ปี
- 1.2.3 ระยะเวลามากกว่า 20 ปี

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

- 2.1 การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน
- 2.2 ปัญหาในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน หมายถึง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การบริการ และกิจกรรมของห้องสมุดโรงเรียนมาประกอบการเรียนการสอนของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ด้านการเตรียมการสอน/วางแผนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน และด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า เป็นต้น ซึ่งการวัดปริมาณ การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร วัดได้จากแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมกับกิจกรรมที่ใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียน การสอนในห้องสมุด แล้วให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ ใช้หรือปฏิบัติในระดับมากที่สุด (5) ใช้หรือปฏิบัติในระดับมาก (4) ใช้ หรือปฏิบัติในระดับปานกลาง (3) ใช้หรือปฏิบัติในระดับน้อย (2) ใช้หรือปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด (1)

2. ปัญหาในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน หมายถึง ข้อขัดข้องในการให้บริการห้องสมุดโรงเรียนของครูตัวผู้สอน ด้านวิธีสอน และด้านอาคารสถานที่ ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน แล้วให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ ปัญหาในระดับมากที่สุด (5) ปัญหาในระดับมาก (4) ปัญหาในระดับปานกลาง (3) ปัญหาในระดับน้อย (2) ปัญหาในระดับน้อยที่สุด (1)

3. ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร หมายถึง ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) โดยเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งหมด 9 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ 1. โรงเรียนมัธยมวัดสุทธาราม สำนักงานเขตคลองสาน และ 2. โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ สำนักงานเขตประเวศ และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ 1. โรงเรียนวิสุทธิศาสน์ สำนักงานเขตดินแดง 2. โรงเรียนมัธยมขนาดนาอุปถัมภ์ สำนักงานเขตสวนหลวง 3. โรงเรียนมัธยมประชาชนิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร 4. โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ สำนักงานเขตบางกะปิ 5. โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ สำนักงานเขตประเวศ 6. โรงเรียนมัธยมปทุมมาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา และ 7. โรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ

4. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งตามจำนวนนักเรียน ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ขนาด (กรุงเทพมหานคร. สำนักงานการศึกษา. 2557ค: ออนไลน์) ดังนี้

4.1 โรงเรียนมัธยมขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่ 401-800 คน

4.2 โรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป

5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง วิชาที่มีการสอนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาซึ่งในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่

5.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

5.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

5.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

5.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

5.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

5.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

5.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

5.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

6. ประสิทธิภาพในการสอน หมายถึง จำนวนระยะเวลาที่ครูปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

6.1 ระยะเวลา 1-10 ปี

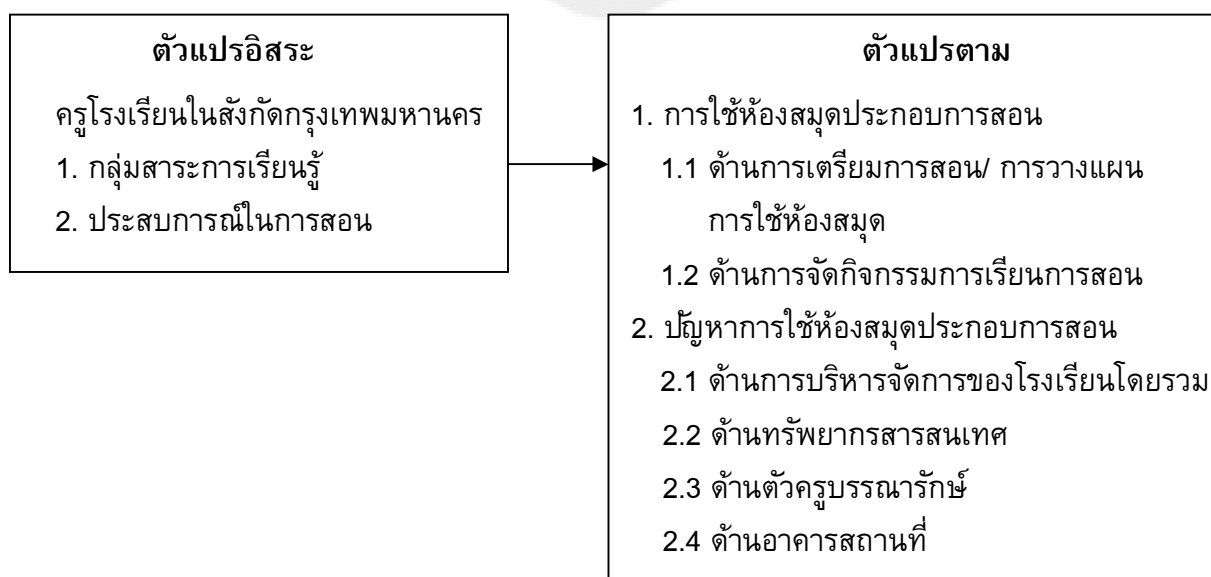
6.2 ระยะเวลา 11-20 ปี

6.3 ระยะเวลามากกว่า 20 ปี

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกันมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน
2. ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีประสิทธิภาพในการสอนต่างกันมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน
3. ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกันมีปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน
4. ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีประสิทธิภาพในการสอนต่างกันมีปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ห้องสมุดโรงเรียน
 - 1.1 ความหมายของห้องสมุดโรงเรียน
 - 1.2 ความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน
 - 1.3 บทบาทของห้องสมุดโรงเรียน
2. โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
 - 2.1 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
 - 2.2 การจัดการศึกษาของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
3. หลักสูตรมัธยมศึกษากับห้องสมุดโรงเรียน
4. บทบาทของครูในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน
 - 4.1 การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน
 - 4.2 ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

ห้องสมุดโรงเรียน

ความหมายของห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดกับการศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ได้เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนในทุกด้าน ช่วยวางรากฐานให้นักเรียนเป็นผู้รักการเรียนรู้ และสนใจเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ จากความสำคัญของห้องสมุดในเบื้องต้นได้มีผู้นิยามความหมายของห้องสมุดไว้ ดังนี้

ภิญญาพร นิตยะประภา (2534: 14) ให้ความหมายว่า ห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง ห้องสมุดที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดตั้งขึ้นภายในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนอนุบาล โรงเรียน

ประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแหล่งรวมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษา ตามหลักสูตรของโรงเรียนนั้นๆ โดยมีครูบรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานและให้บริการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540: 123) ให้ความหมายว่า ห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง แหล่งวิทยาการที่จัดตั้งขึ้นในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่เน้นตัวผู้เรียน การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเองอย่างกว้างขวางนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนโดยรวบรวมสื่อโสตทัศนประเภทต่างๆ เช่น แถบบันทึกเสียง สไลด์ ภาพยนตร์ วิดิทัศน์ ไมโครฟิล์มไว้ด้วยกัน จึงอาจเรียกห้องสมุดว่า ศูนย์วัสดุการสอน (Instruction Material Center) ศูนย์วัสดุการเรียน (Learning Material Resource Center) ศูนย์สื่อการศึกษา (Media Center) ซึ่งมีความหมายรวมงานห้องสมุดกับหน่วยโสตทัศนศึกษาเข้าด้วยกันโดยมีผู้เชี่ยวชาญ ทางสื่อ คือ ครูบรรณารักษ์ และนักโสตทัศนศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติงาน

สมจิต พรหมเทพ (2542: 2) ได้ให้ความหมายของห้องสมุดโรงเรียน คือ แหล่งรวมความรู้สำหรับนักเรียน เพื่อการศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนการสอน และเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งรวมทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ อีกทั้งยังเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้สำหรับครูและนักเรียน ช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตรในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ครูและนักเรียนใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนการสอน โดยมีครูบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินงานมีหน้าที่ในการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศให้เป็นระบบ และให้ความร่วมมือกับครูผู้สอนในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมาไว้ให้บริการ

ความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน

ในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารผู้ที่สนใจจะศึกษาค้นคว้าให้เป็นผู้รอบรู้และทันสมัยต่อเหตุการณ์ต่างๆ จำเป็นต้องพึ่งพาห้องสมุดเป็นอย่างยิ่ง ห้องสมุดเป็นปัจจัยสำคัญที่จะบ่งชี้ถึงควมมีมาตรฐานด้านการศึกษา จึงพอสรุปความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนที่บุษกร เลิศวีระศิริกุล (2553: 18-25) และ สมจิต พรหมเทพ (2542: 2-3) กล่าวไว้สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ส่งเสริมสนับสนุนนโยบาย และหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน
2. เป็นแหล่งส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียน ตามความสนใจ และความสามารถของนักเรียน เพื่อพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญา

3. เป็นแหล่งปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียนตลอดชีวิต

4. เป็นแหล่งแนะแนวการอ่าน สร้างความสามารถในการอ่าน รวมทั้งส่งเสริมให้มีวิจารณ์งานในการอ่านแก่นักเรียน

5. ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการใช้ห้องสมุด เพื่อเข้าใจในวิธีการใช้ห้องสมุดแหล่งอื่น เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและความเจริญก้าวหน้าแห่งตนเอง

6. ทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการใช้หนังสือ เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ รวมทั้งโสตทัศนวัสดุ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า

7. เป็นแหล่งบริการเลือกและใช้หนังสือ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในห้องสมุด เพื่อประโยชน์ต่อการสอนของครู โดยความร่วมมือระหว่างครูและบรรณารักษ์

8. ให้ความร่วมมือกับห้องสมุดอื่นในชุมชนเดียวกัน ในอันที่จะพัฒนาปรับปรุงงานห้องสมุดและงานวิชาชีพ ให้มีการพัฒนางาน สร้างสรรค์งาน เพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้และชุมชนให้กว้างขวางขึ้น

9. ให้ความร่วมมือกับผู้บริหารและครูผู้สอน ในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา และความเจริญงอกงามทางสติปัญญาของผู้ใช้ทุกระดับ

บทบาทของห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและเจตนารมณ์ของหลักสูตร เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่าน การใช้ห้องสมุดให้กับนักเรียนในอนาคต และเป็นการส่งเสริมครูผู้สอนให้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสอน และเพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ เพื่อให้ห้องสมุดโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ห้องสมุดโรงเรียนจะต้องทำหน้าที่เป็นแหล่งทางด้านวิชาการ (ภิญญาพร นิตยะประภา. 2534: 15-16) ดังนี้

1. ศูนย์กลางการอ่าน (Reading Center) นับเป็นหน้าที่หลักในการจัดห้องสมุดโรงเรียน ครูบรรณารักษ์จึงควรจัดห้องสมุดให้มีบรรยากาศที่ดี เพื่อกระตุ้นให้ครูและนักเรียนสนใจที่จะเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด

2. ศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้า (Study Center) การศึกษาค้นคว้าเป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่หลักสูตรใหม่กำหนดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยครูลดบทบาทจากผู้สอนหรือผู้บอกเนื้อหา มาเป็นผู้ชี้แนะและบอคำถามให้นักเรียนไปค้นคว้าจากห้องสมุด

ห้องสมุดจึงต้องมีทรัพยากรให้เพียงพอตามความสนใจของผู้เรียน ต้องมีการจัดบริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้าเพื่อช่วยเหลือผู้มีปัญหาในการใช้ห้องสมุดด้วย

3. ศูนย์กลางฝึกวิจารณ์งาน (Find the Fact) การอ่านและการศึกษาค้นคว้าจะมีคุณค่าสมความมุ่งหมายก็ต่อเมื่อมีการอ่านอย่างกว้างขวาง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกข้อมูลที่ดีที่สุด ครูและบรรณารักษ์มีส่วนช่วยให้คำแนะนำ เมื่อนักเรียนเกิดปัญหาในการเลือกข้อมูล ทำให้นักเรียนเกิดความสามารถในการพิจารณาข้อมูล ในการตัดสินใจได้

4. ศูนย์กลางแนะแนวการอ่าน (Reading Guidance Center) ครูบรรณารักษ์ควร จัดบริการแนะแนวการอ่านแก่นักเรียน เพื่อให้เกิดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ รู้จักขยายขอบเขตของการอ่านให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะการอ่านไม่ควรอ่านเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการศึกษา แต่ควรอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับสุขภาพ เศรษฐกิจ การเลือกอาชีพ การคบเพื่อน ต่างเพศ เป็นต้น เมื่อนักเรียนมีปัญหาในเรื่องดังกล่าว ก็สามารถเลือกหนังสือที่มีคำตอบต่อปัญหาที่ ประสบอยู่มาใคร่ครวญพิจารณาได้

5. ศูนย์กลางวัสดุอุปกรณ์การสอน (Instructional Materials Center) นอกจากส่งเสริม การเรียนของนักเรียนแล้ว ห้องสมุดโรงเรียนยังมีหน้าที่ส่งเสริมการสอนของครูด้วย นักเรียนจะสนใจ การเรียนการศึกษาค้นคว้าก็ต้องอาศัยครูที่มีวิธีการสอนที่ดี เตรียมการสอนมาล่วงหน้า ใช้อุปกรณ์ การสอนเพื่อสร้างความสนใจใคร่รู้ของนักเรียน ฉะนั้นห้องสมุดจึงควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์การศึกษาไว้ ให้บริการแก่ครูด้วย

6. ศูนย์กลางของสื่อการศึกษา (Media Center) ลักษณะของห้องสมุดโรงเรียน สมัยใหม่ จะมีทั้งทรัพยากรสารสนเทศประเภทตีพิมพ์ ไม่ตีพิมพ์ หรือที่เรียกกันว่า สื่อทัศนวัสดุ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันยิ่งทำให้สื่อประเภทสื่อทัศนวัสดุเป็นที่นิยมมากขึ้น การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เป็นการเรียนรู้ที่ได้ผลที่สุดในขณะที่การเรียนรู้จากการใช้คำพูด เป็นการเรียนรู้ที่เกิดผลน้อยที่สุด ดังนั้นห้องสมุดโรงเรียนจึงควรเป็นแหล่งรวมของเทป ปาฐกถา เทปเพลง เทปเล่านิทาน เทปการอ่านทำนองเสนาะ สไลด์ วิดีทัศน์ เพราะนอกจากจะเป็น การเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนแล้ว ยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินอีกด้วย

ห้องสมุดโรงเรียนจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษา และสนับสนุน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต ทั้งยังส่งเสริมประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็น ผู้มีความรู้ ใฝ่เรียน รักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญศึกษา และมีความเป็นมาของการจัดการศึกษา ดังนี้

ความเป็นมาของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

เหตุการณ์สำคัญของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครในอดีต มีลำดับความเป็นมาโดยสรุปได้ ดังนี้ (กรุงเทพมหานคร. สำนักการศึกษา. 2557ข: 26-30)

พ.ศ. 2414 พระพุทธเจ้าหลวง (ร.5) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียนแผนปัจจุบันขึ้นในพระบรมมหาราชวัง เดิมเรียกว่า โรงสอนหรือโรงสกูล

พ.ศ. 2427 จัดตั้งโรงเรียนสำหรับโรงเรียนทวยราษฎร์แห่งแรกที่วัดมหรณพาราม ซึ่งปัจจุบัน คือ โรงเรียนวัดมหรณพาราม สำนักงานเขตพระนคร

พ.ศ. 2428 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแสดงพระราชปณิธานดังพระบรมราโชวาท ความว่า “...เจ้านายราชตระกูลตั้งแต่ลูกฉันเป็นต้นไป ตลอดจนถึงราษฎรต่ำสุดจะได้มีโอกาสเล่าเรียนเสมอกันไม่ว่าเจ้า ว่าขุนนาง ว่าไพร่ เพราะฉะนั้นจึงขอบอกได้ว่าการเล่าเรียนในบ้านเมืองเราจะเป็นข้อสำคัญที่หนึ่ง ซึ่งฉันจะอุตส่าห์จัดให้เจริญขึ้นจงได้...”

พ.ศ. 2430 จัดตั้งหน่วยงานของประเทศดูแลการจัดการศึกษา คือ กรมศึกษาธิการ

พ.ศ. 2435 ยกฐานะกรมศึกษาธิการขึ้นเป็นกระทรวงธรรมการ

พ.ศ. 2441 จัดทำโครงการการศึกษาฉบับแรก

พ.ศ. 2464 ตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับแรก โดยโรงเรียนในพื้นที่กรุงเทพมหานครอยู่ในกรมประชาศึกษา (ต่อมาเป็นกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปัจจุบัน คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) เรียกว่า โรงเรียนประชาบาล

พ.ศ. 2480 โอนโรงเรียนในเขตเทศบาลให้เทศบาลนครกรุงเทพและเทศบาลนครธนบุรี เรียกว่า โรงเรียนเทศบาล

พ.ศ. 2509 โอนโรงเรียนนอกเขตเทศบาลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครและองค์การบริหารส่วนจังหวัดธนบุรี

พ.ศ. 2514 จัดตั้งนครหลวงกรุงธนบุรี โดยรวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีเข้าด้วยกัน ซึ่งรวมโรงเรียนในพื้นที่อยู่ในสังกัดเทศบาลนครหลวงและรวมโรงเรียนอยู่ในพื้นที่สังกัดองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรีเข้าด้วยกัน

พ.ศ. จัดตั้ง “กรุงเทพมหานคร” ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดยรวมการปกครองทุกรูปแบบเข้าด้วยกัน และโรงเรียนได้รวมอยู่ในสังกัดเดียวกัน

พ.ศ. 2515 จัดตั้ง “กรุงเทพมหานคร” ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดยรวมการปกครองทุกรูปแบบเข้าด้วยกัน และโรงเรียนได้รวมอยู่ในสังกัดเดียวกัน

การจัดการศึกษาของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

การบริหารจัดการของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครเริ่มต้นจากสมัยเป็นเทศบาลนครกรุงเทพมหานครและเทศบาลนครธนบุรี มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษา คือ ฝ่ายการศึกษาและสวัสดิการสังคม โดยแบ่งออกเป็น 2 กอง คือ กองการศึกษา และกองสวัสดิการ จนกระทั่งปี 2516 มีการเปลี่ยนระบบการบริหารงานมาเป็นฝ่ายการศึกษาและบริการชุมชน รับผิดชอบการจัดการศึกษา โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 กอง ได้แก่ กองประถมศึกษา กองการศึกษาพิเศษ กองวิชาการ และกองบริหารชุมชนและเยาวชน ผ่านมาปีเดียวมีการปรับงาน การศึกษาเป็นสำนักงานการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 5 กอง ได้แก่ สำนักงานเลขานุการ กองการ ประถมศึกษา กองการศึกษาพิเศษ กองวิชาการ และกองอุปกรณ์และสถานศึกษา ในปลายปีมีการ ปรับลดส่วนราชการของสำนักงานการศึกษาใหม่เป็น 4 กอง คือ สำนักงานเลขานุการ หน่วย ศึกษาพิเศษ กองโรงเรียน และกองวิชาการตามลำดับ และตามมติ ก.ก. ครั้งที่ 3 / 2537 เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2537 กำหนดส่วนราชการของสำนักงานการศึกษาใหม่ เป็น 6 กอง ได้แก่ สำนักงานเลขานุการ กองการเจ้าหน้าที่ กองคลัง หน่วยศึกษาพิเศษ กองโรงเรียน กองวิชาการ จากนั้น ตามมติ ก.ก. ครั้งที่ 11/2546 เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2546 กำหนดส่วนราชการของสำนักงานการศึกษาเป็น 8 กอง คือ สำนักงานเลขานุการ กองการเจ้าหน้าที่ กองคลัง หน่วยศึกษาพิเศษ กองโรงเรียน กองวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาบ้านบางกะปิ และโรงเรียนมัธยมศึกษาประสานวิเศษ และเมื่อมติ ก.ก. ครั้งที่ 10 / 2548 เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2548 ได้ปรับส่วนราชการของสำนักงานการศึกษาในรูปแบบปัจจุบัน เป็น 7 ส่วนราชการ ได้แก่ สำนักงานเลขานุการ กองการเจ้าหน้าที่ กองคลัง หน่วยศึกษาพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา กองเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน และกองพัฒนาข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันนี้ การจัดการศึกษากรุงเทพมหานครเป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 89 (21) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยมีการ จัดการศึกษาหลายระดับ และหลายรูปแบบ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

1.1 จัดอยู่ในรูปของอนุบาลศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา และสำนักงานเขต โดยเปิดสอนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 430 โรงเรียน ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครทั้งหมด 438 โรงเรียน โรงเรียนที่ไม่มีชั้นอนุบาล คือ โรงเรียนวัดธรรมมงคล สำนักงานเขตพระโขนง และโรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา สำนักงานเขตคลองเตย

1.2 จัดอยู่ในรูปศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาสังคม ซึ่งดำเนินงานในลักษณะของการให้ความสนับสนุนชุมชนที่เปิดดำเนินการ และสำนักอนามัย ซึ่งเปิดสถานเลี้ยงเด็กกลางวันและให้การสนับสนุนบ้านเลี้ยงเด็ก

2. การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษาและสำนักงานเขต มีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 328 โรงเรียน จากโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานครทั้งหมด จำนวน 438 โรงเรียน ซึ่งตั้งอยู่กระจายทั่วพื้นที่ 50 สำนักงานเขต

3. การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร จำนวน 110 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษาและสำนักงานเขต และได้จัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยแยกออกจากโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ สำนักงานเขตบางกะปิ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร โรงเรียนมัธยมนาคราพ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตสวนหลวง โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ สำนักงานเขตประเวศ โรงเรียนมัธยมปทุมมาวดี สำนักงานเขตทวีวัฒนา และโรงเรียนมัธยมวัดสุทธาราม สำนักงานเขตคลองสาน

4. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา จัดตั้งมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร โดยรวมวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร วชิรพยาบาล และวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการแพทย์

5. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานครร่วมกับสำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการโดยการศึกษานอกระบบโรงเรียนในโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร และการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโรงเรียนผู้ใหญ่ จัดให้แก่กลุ่มสนใจตามความเหมาะสม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาสังคม

6. การจัดการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

6.1 การศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) เปิดรับนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่งเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2555 มีโรงเรียนที่เปิดการ

จัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) จำนวน 108 โรงเรียน อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงาน
การศึกษาและสำนักงานเขต

6.2 การศึกษาเฉพาะทางด้านกีฬาและดนตรี

6.2.1 กีฬา เปิดสอนนักเรียนกีฬา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง โรงเรียน
นาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ และโรงเรียนวัดทองสัมฤทธิ์ สำนักงานเขตมีนบุรี ซึ่งอยู่ในความ
รับผิดชอบของสำนักสวัสดิการสังคม

6.2.2 ดนตรี เปิดสอนหลักสูตรเฉพาะทางดนตรีสากลสำหรับนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร

สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานครมีภารกิจหลัก คือ การจัดการศึกษาในระดับ
ประถมศึกษา ส่วนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาอาศัยแนวทางตามมติคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2531 ซึ่งเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
ก่อนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
กรุงเทพมหานครได้จัดขึ้นในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยได้รับมติคณะรัฐมนตรีให้
ความเห็นชอบดำเนินการได้ เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 ซึ่งกรุงเทพมหานครจัดเป็นการเสริมจากที่
กระทรวงศึกษาธิการเพื่อสนองนโยบายรัฐบาลในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กและ
เยาวชนของไทย และเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2541 คณะรัฐมนตรีได้ลงมติอนุมัติเปิดสอนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่จัดการศึกษาถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมี
ทั้งหมด 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมัธยมวัดสุทธาราม สำนักงานเขตคลองสาน โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์
สำนักงานเขตประเวศ โรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง โรงเรียนมัธยมนาคณาอุปถัมภ์
สำนักงานเขตสวนหลวง โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร โรงเรียนมัธยม
บ้านบางกะปิ สำนักงานเขตบางกะปิ โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ สำนักงานเขตประเวศ
โรงเรียนมัธยมปทุมมาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา และโรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ โดยยึด
หลักการบริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมุ่งเน้นการ
บริหารตามกรอบแนวทางของแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 12 ปี ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556-2559)
ในการเป็นมหานครแห่งการเรียนรู้ สิ่งสำคัญที่จะทำให้ภารกิจในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของ
กรุงเทพมหานครประสบผลสำเร็จ (กรุงเทพมหานคร. สำนักงานศึกษา. 2557ก: 9) คือ ห้องสมุด
ซึ่งมีหน้าที่หลักในการสนับสนุนการเรียนการสอนของครูและนักเรียนในโรงเรียนตามหลักสูตรแล้ว

นั้น ห้องสมุดยังมีหน้าที่ในการเตรียมทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา โดยที่ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องให้ความร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศมาให้บริการในห้องสมุด นอกจากการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับหลักสูตร การวางแผนในการจัดกิจกรรมในคาบเรียนก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงความสอดคล้องของเนื้อหากับรูปแบบของกิจกรรมที่จัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยให้ครูและบรรณารักษ์ได้ทำงานร่วมกัน ครูมีความเข้าใจอันดีต่องานห้องสมุดรวมทั้งเห็นคุณค่าของการใช้ห้องสมุดในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ส่วนนักเรียนเมื่อครูนำนักเรียนมาใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าในคาบเรียน การมอบหมายงานเพื่อให้นักเรียนได้ค้นพบความรู้ที่มีในห้องสมุดด้วยตนเองนั้นก็จะทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการใช้ห้องสมุด รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รักการอ่านการเรียนรู้ และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพจากห้องสมุดได้อย่างคุ้มค่า ถือได้ว่าห้องสมุดได้ทำภารกิจในการสนับสนุนการศึกษาในโรงเรียนได้สอดคล้องตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

หลักสูตรมัธยมศึกษากับห้องสมุดโรงเรียน

หลักสูตรมัธยมศึกษา

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาทั้งสามรูปแบบในหมวด 3 ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และ กระบวนการเรียนรู้ในเรื่องสาระความรู้ ให้บูรณาการความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ด้านภาษา โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งให้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา นอกจากนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2551 มาตรา 25 กล่าวว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ

สวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬา และนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ และในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตาม มาตรา 24 สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อ การเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะและกระบวนการใน การดำเนินชีวิต คือ ห้องสมุด อีกทั้งยังเป็นศูนย์รวมความรู้ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าหา ความรู้เพิ่มเติมของครูและนักเรียนในโรงเรียน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542: แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553. 2556: 12)

ห้องสมุดโรงเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งระบบที่มีหน้าที่สำคัญในการจัดมวล ประสพการณ์ให้แก่นักเรียนตามหลักสูตร คือ มุ่งให้นักเรียนรู้จักหาวิธีเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการ ค้นคว้าแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่การคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ตามหลักการและจุดหมาย ของหลักสูตรที่สร้างขึ้นจากการปรับสภาพให้เข้ากับความเป็นไปของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอัน เนื่องจากอิทธิพลของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เข้ามามีผลกระทบต่อสภาวะของสังคมในปัจจุบัน ห้องสมุดจึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอน งานสนับสนุนการเรียนการสอนของ ห้องสมุดเป็นงานบริการสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง เพราะถ้าห้องสมุด ดำเนินการในเรื่องนี้ได้ดีย่อมจูงใจให้ครูและนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด การสอนก็จะเปลี่ยนรูปแบบ จากการบรรยายมาเป็นการสอนที่เน้นกระบวนการ ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงข่าวสารอยู่ตลอดเวลา (กรมวิชาการ. 2536: 15)

การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจะบรรลุเป้าหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติได้นั้น โรงเรียนและครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรเรียนการสอนจากที่ครูเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ไปเป็นการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางและมุ่งเน้นให้นักเรียนไปแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ ครูจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน ลดความสำคัญของการสอนความรู้มาเป็นการสอนวิธีการแสวงหาความรู้ โดยจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ประเภทห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของครูในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนเป็นงานที่มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการในโรงเรียน ซึ่งจะสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายได้โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ เพราะต่างมีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียน จำแนกตามผู้ปฏิบัติคือครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ (กรมวิชาการ. 2536: 267-268) ได้ดังนี้

ครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีบทบาทในการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. จัดทำแผนการสอน โดยปกติครูผู้สอนทุกรายวิชาจะมีแผนการสอนในรายวิชาที่ทำการสอนอยู่แล้ว เมื่อจะใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนควรดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาที่สอนว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อใดที่ใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนแล้วจะบรรลุจุดประสงค์ได้ดีที่สุด
 - 1.2 ศึกษาเนื้อหาของเรื่องที่จะสอนตามจุดประสงค์ที่เลือกไว้ ซึ่งเนื้อหาที่จะใช้ประกอบการสอนนอกจากจะนำมาจากหนังสือเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแล้ว ควรใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ให้มากที่สุด เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการศึกษาค้นคว้า และมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดอย่างคุ้มค่า
 - 1.3 กำหนดเวลาที่ใช้สอนว่าจะใช้เวลากี่คาบจึงจะเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น โดยมุ่งให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้และสัมพันธ์กับเวลาที่มีอยู่ตลอดภาคเรียน
 - 1.4 กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ โดยกำหนดวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับห้องสมุดให้ชัดเจน เช่น ให้ค้นคว้าเรื่องอะไร เป็นกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมรายบุคคล ทั้งนี้ต้องสัมพันธ์กับทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดมีอยู่และที่จะจัดหาเพิ่มเติมด้วย
 - 1.5 กำหนดรายละเอียดของทรัพยากรสารสนเทศ เช่น จะใช้สื่อประเภทใด จำนวนเท่าใด โดยคำนึงถึงสัดส่วนของสิ่งที่มีอยู่และจำนวนผู้ใช้ ทั้งนี้ควรร่วมมือกับครูบรรณารักษ์ ในการทำบรรณานุกรมรายการทรัพยากรสารสนเทศในจุดประสงค์ที่จะสอนโดยใช้ห้องสมุดด้วย
 - 1.6 กำหนดการประเมินผลให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาจเพิ่มรายการประเมินนอกเหนือจากการเรียนการสอนโดยทั่วไป เช่น อาจประเมินจากการค้นคว้าแล้วนำมาแสดงในลักษณะต่างๆ เช่น ป้ายนิเทศ การรายงาน การทำสมุดภาพ การประดิษฐ์ การเขียนรายงาน การอภิปราย เป็นต้น

2. เตรียมสื่อการสอน ครูผู้สอนประสานงานกับครูบรรณารักษ์เพื่อสำรวจว่าทรัพยากรสารสนเทศที่จะใช้สอนมีเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่เพียงพอครูผู้สอนควรนำเสนอหมวดวิชาเพื่อ ตั้งงบประมาณโดยประสานกับครูบรรณารักษ์ในการจัดหาให้มีไว้ในห้องสมุด การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศมีวิธีการ ดังนี้

2.1 ครูผู้สอนหรือหมวดวิชาประสานงานกับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อจัดซื้อตามรายการที่ปรากฏในแผนการสอนในส่วนที่ซื้อหาได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งแถบบันทึกเสียงและวีดิทัศน์

2.2 ครูผู้สอนประสานงานกับอาจารย์ในระดับชั้นเดียวกันในหมวดวิชาอาจารย์ในหมวดวิชาที่สอนระดับชั้นอื่นๆ และครูบรรณารักษ์เพื่อจัดเตรียมเอกสารประเภททฤษฎีภาครูปภาพ เอกสารชุดการสอนให้พร้อมสำหรับให้นักเรียนค้นคว้า และพร้อมที่จะให้นักเรียนนำมาทำเป็นสื่อได้

2.3 ครูผู้สอนร่วมกับหมวดวิชาทำเอกสารประกอบความรู้เพื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นเรื่องเฉพาะ

2.4 ครูผู้สอนประสานงานกับครูบรรณารักษ์เพื่อจองทรัพยากรสารสนเทศสำหรับการสอนตามแผนการสอนในรายวิชา

3. กำหนดวันเวลาที่จะให้นักเรียนมาศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด เมื่อทราบระยะเวลาแล้วควรทำเรื่องจองการใช้ห้องสมุดล่วงหน้า พร้อมทั้งแจ้งจุดประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดและวันที่จะเข้าใช้ห้องสมุดให้ครูบรรณารักษ์ทราบด้วย

4. แนะนำการศึกษาค้นคว้าให้แก่นักเรียน ให้นักเรียนเข้าใจถึงวิธีเรียนโดยการใช้ห้องสมุดจะได้ใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนได้อย่างถูกต้อง ควรชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนนั้นอาจจะทำได้ด้วยวิธีต่างๆ คือ การอ่าน การดู การเขียน การสัมภาษณ์ การทดลอง การเก็บสะสมสิ่งของต่างๆ การทำงานเพื่อหาประสบการณ์ และลงมือปฏิบัติจริง จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ของนักเรียนมีทั้งการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้งในและนอกโรงเรียน เฉพาะในโรงเรียนนั้นยังมีให้ศึกษาทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียนด้วย และศึกษาได้ทั้งเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนักเรียนจะต้องทราบถึงสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

4.1 รู้จักแหล่งค้นคว้าในโรงเรียน แหล่งค้นคว้าที่นักเรียนจะไปศึกษาค้นคว้าได้ เช่น ห้องสมุด ห้องประจำวิชา ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

4.2 วิธีใช้แหล่งค้นคว้าให้เกิดประโยชน์ เช่น จะใช้ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์ ต้องทราบว่ามีอะไรอยู่ที่ไหน เช่น สื่อการเรียน หนังสือเรียน หนังสืออ้างอิง เอกสาร สิ่งพิมพ์ แผนที่ รูปภาพ กฤตภาค เป็นต้น

4.3 การใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนการสอนตามที่ครูผู้สอนแนะนำนั้น มีวิธีการอย่างไร นับตั้งแต่การเข้าเรียนตามกำหนดวันเวลา การหยิบหนังสือจากชั้นของหนังสือ การยืมและการส่งคืน ตลอดจนมารยาทในการใช้ห้องสมุด ฯลฯ

5. ดำเนินการสอนตามแผนการสอน ครูนำนักเรียนเข้าห้องสมุดตามวันเวลาที่จองไว้ อึ่งในการนำนักเรียนเข้าห้องสมุดเพื่อการค้นคว้า ครูผู้สอนต้องคอยควบคุมดูแลและให้ความช่วยเหลือ ไม่ควรปล่อยนักเรียนไว้ตามลำพังเพราะยังอยู่ในความรับผิดชอบของครูผู้สอน เช่นเดียวกับการสอนในชั้นเรียน

6. บันทึกผลการสอนโดยใช้ห้องสมุดทุกครั้งว่าประสบผลสำเร็จเพียงใด มีข้อจะต้องปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ โดยสังเกตจากความสนใจในการเรียน

7. การประเมินผลการสอนโดยการใช้ห้องสมุด ควรประเมินทุกจุดประสงค์ตลอดภาคเรียนเพื่อศึกษาว่านักเรียนได้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด มีข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนการดำเนินงานและในการสอนอย่างไร

ครูบรรณารักษ์

ครูบรรณารักษ์มีบทบาทในการดำเนินงานเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ มีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรและแผนการสอนให้เข้าใจ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและสื่อต่าง ๆ เข้าห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง
2. ติดต่อกับครูผู้สอนอยู่เสมอเพื่อทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการสอนเป็นรายวิชา และทราบความต้องการของครูผู้สอนด้วย
3. สำรวจทรัพยากรสารสนเทศที่ครูต้องการใช้ว่ามีหรือไม่ เพื่อจัดเตรียมให้พร้อม และแนะนำแหล่งต่าง ๆ ให้ด้วย
4. จัดหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพิ่มเติมร่วมกับครูผู้สอน โดยให้ครูผู้สอนกรอกข้อความในแบบฟอร์มที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น มีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือ นั้น ๆ คือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ ครั้งที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ ราคา จำนวนเล่มที่ต้องการ กำหนดเวลาที่ต้องการใช้หนังสือ (ควรกำหนดล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน) การจัดหาเพิ่มเติม ซึ่งอาจทำได้โดยจัดทำขึ้น ขอยืม

ระหว่างห้องสมุด ถ่ายสำเนาขอจากหน่วยงานอื่นๆ ฯลฯ และจัดซื้อให้ทันกำหนดเวลาที่จะใช้แล้ว
แจ้ง ให้ครูผู้สอนทราบเพื่อให้มาจองหรือยืมไปอ่านก่อนสอน

5. จัดทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ รวบรวมทั้งหมดไว้บนชั้นเป็นหนังสือ
จอง เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ

6. จัดทำบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศทุกชนิดพร้อมบรรณนิทัศน์ เพื่อความ
สะดวกในการใช้

7. จัดทำสมุดบันทึกจองเวลาเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อให้ทราบวันเวลาแน่นอน

นอกจากบทบาทของบรรณารักษ์ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มัลลิกา ถาวรกิจ
(2544: 5) ยังได้กล่าวถึงบทบาทของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่มีต่อครู ดังนี้

1. บรรณารักษ์สามารถช่วยครูผู้สอนในการค้นคว้าสารสนเทศจากหนังสือและ
เอกสารต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน ทำให้ครูได้นำความรู้จากห้องสมุดไปใช้สอนนักเรียน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ครูสามารถขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์
ให้เตรียมข้อมูลจากในห้องสมุด เมื่อครูมอบหมายงานให้นักเรียนค้นหาคำตอบในเรื่องต่างๆ เพื่อ
เป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ

2. บรรณารักษ์สามารถช่วยครูผู้สอนในการสอนวิธีการใช้ห้องสมุด อาจสอนในชั้น
เรียนหรือสอนนอกเวลาเรียน โดยจัดเป็นกลุ่มใหญ่ รวมถึงจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แนะนำการใช้
ห้องสมุดให้แก่ครูและนักเรียน เพื่อให้ครูและนักเรียนคุ้นเคยกับการหาความรู้ด้วยตนเองจาก
ห้องสมุด ซึ่งเป็นแหล่งสารสนเทศที่ใกล้ที่สุด

3. บรรณารักษ์สามารถเป็นวิทยากรช่วยเหลือและแนะนำหนังสืออ้างอิง
หนังสือทั่วไปและเอกสารที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาต่างๆ ที่สอน เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศการ
เรียนการสอนให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นของจริง ประสบการณ์จริง
ทำให้นักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้น และสนุกสนานในการเรียน

ดังนั้น การใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนการสอนเป็นภารกิจที่สำคัญของครูทุกคน
ในโรงเรียน เนื่องจากการปลูกฝังกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียน หรือเป็นการสอนวิธีเรียน ซึ่ง
ความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเองดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาตนเอง
ครูผู้สอนสามารถร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการวางแผนจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน
ด้วยการเน้นวิธีการเรียนรู้ การค้นคว้าให้สอดคล้องกับความสามารถของแต่ละบุคคล โดยใช้
สื่อและบริการต่างๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุดให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

ห้องสมุดโรงเรียนมีหน้าที่และบทบาทโดยตรงที่จะให้บริการทางวิชาการ โดยดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา นโยบายของโรงเรียน และวัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอน และความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุด จากการสำรวจสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนพบว่า การดำเนินงานห้องสมุดยังประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ด้วยข้อจำกัดเกี่ยวกับขนาดของสถานที่ จำนวนบุคลากร ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เท่าที่ควร จากงานเขียนของจิราภรณ์ หนูสวัสดิ์ (2546: 20-2) และงานวิจัยของจากรุวรรณ จันทราศรี (2541: 138-139) และวันเพ็ญ พิษณุวนิน (2540: 99) สามารถสรุปปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนได้ ดังนี้

1. ปัญหาด้านผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นว่าการเรียนเป็นหัวใจของการศึกษา จึงมิได้ให้การสนับสนุนหรือส่งเสริมห้องสมุดโรงเรียนเท่าที่ควร
2. ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ ปัญหานี้สืบเนื่องมาจากเรื่องการขาดแคลนงบประมาณ ทำให้ห้องสมุดไม่มีเงินเพียงพอที่จะจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ เข้าห้องสมุด การจัดซื้อขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นหนังสือเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและแจกจ่ายไปให้ อีกส่วนหนึ่งเป็นหนังสือสำหรับเด็กที่ทางสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครจัดส่งไปให้ อีกส่วนหนึ่งเป็นหนังสือที่ได้รับการบริจาค จึงทำให้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่มีเนื้อหาไม่ทันสมัย ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน และมีระบบการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศไม่เป็นระบบ
3. ปัญหาด้านงบประมาณ ห้องสมุดได้รับงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนา และขาดงบประมาณสนับสนุนเพื่อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุดเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบอยู่
4. ปัญหาด้านบุคลากร องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ต้องมีบุคลากรที่มีวุฒิทางวิชาชีพ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานห้องสมุดให้เพียงพอ ห้องสมุดมีบุคลากรจากการวิเคราะห์ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ พ.ศ. 2533 เกี่ยวกับจำนวนบุคลากร พบว่าห้องสมุดโรงเรียนบางโรงเรียนมีจำนวนบุคลากรไม่ได้มาตรฐานและสัดส่วนกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ
5. ปัญหาด้านวิธีสอน ถึงแม้ห้องสมุดบางแห่งจะมีสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม มีหนังสือเพียงพอ แต่ก็เกิดปัญหาที่ครูและนักเรียนยังใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนไม่เต็มที่ สาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากนักเรียนไม่ได้รับการปลูกฝังให้ใช้ห้องสมุดอย่างถูกหลักเกณฑ์

ครูสอนด้วยวิธีป้อนความรู้ให้นักเรียน ทำให้นักเรียนขาดทักษะการใช้ห้องสมุด อีกทั้งครูยังไม่มีแนวคิดชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทของตนในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ครูจำนวนมากก็ยังใช้ห้องสมุดไม่เป็น ยิ่งกว่านั้นผู้บริหารโรงเรียนไม่ตระหนักว่าห้องสมุดโรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อ การเรียนการสอน จึงมิได้ส่งเสริมการดำเนินงานห้องสมุดเท่าที่ควร

6. ปัญหาด้านตัวครู ครูไม่มีความรู้ในการใช้ห้องสมุด และไม่เห็นความสำคัญในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

7. ปัญหาด้านอาคารสถานที่ สภาพห้องสมุดโรงเรียนในปัจจุบัน โดยเฉพาะห้องสมุดโรงเรียนมัธยมขนาดเล็กและห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษายังประสบปัญหาอยู่ คือ ห้องสมุดยังคับแคบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

เจย์ (Jay. 1970: Abstract) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดที่เป็นเครื่องมือช่วยสอนชนิดหนึ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรคของการใช้ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในฐานะเป็นเครื่องมือช่วยสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูไม่ควรสอนเพียงในห้องเรียน ควรจัดให้มีเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ว่างบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่ต้องอาศัยการค้นคว้าจากห้องสมุดโรงเรียน เช่น กำหนดงานให้นักเรียนไปค้นคว้าจากห้องสมุดโรงเรียน โดยกำหนดหัวข้อเรื่องให้พยายามให้หัวข้อที่นักเรียนจะมีโอกาสเลือกได้มากที่สุด ครูควรเข้าไปสำรวจดูหนังสือในห้องสมุดที่เห็นว่ามีประโยชน์ และเกี่ยวข้องกับงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ เพื่อจะได้ทราบจำนวนหนังสือว่ามีเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนที่เข้าไปค้นคว้าหรือไม่ ห้องสมุดควรมีอุปกรณ์ต่างๆ ครบถ้วน และควรตั้งอยู่ในที่ซึ่งครูและนักเรียนจะมาใช้บริการได้สะดวก และควรมีรายชื่อวัสดุต่างๆ ให้ครูและนักเรียนทราบ และให้ความช่วยเหลือในการช่วยเหลือถึงวิธีที่จะใช้ประโยชน์จากวัสดุเหล่านั้นๆ

เบิร์ก (Burks. 1993: 226-229) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดตามธรรมชาติและการขยายขอบเขตของการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตเกรสเทอ ดอลลัส-ฟรอส เวอร์ธ รัฐเท็กซัส วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ศึกษาการใช้ห้องสมุดตามธรรมชาติและการขยายขอบเขตของการใช้ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่คัดเลือกไว้ในรัฐเท็กซัสเหนือ ในปี 1991 เพื่ออธิบายลักษณะพิเศษเฉพาะของผู้ใช้และผู้ไม่ใช้ห้องสมุด กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูและ

นักเรียนในโรงเรียนมัธยม 3 แห่งในเขตเทศบาลดอลัส-ฟรอส เวอร์ธ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการชักนำนักเรียนให้ใช้วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด มีครูจำนวนมากยังไม่รู้จักคุณค่าของทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดที่มีต่อวิธีการสอน นอกจากนั้นครูและบรรณารักษ์จะต้องสื่อสารกันมากขึ้น และบรรณารักษ์จะต้องส่งเสริมให้รู้คุณค่าของห้องสมุดที่มีต่อหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียน

ออสแมน (Osman. 1993: 182-185) ได้ศึกษา การใช้ห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ ในการเรียนการสอน ข้อสรุปการใช้ห้องสมุดของครูและนักเรียน โรงเรียนระดับประถมศึกษาใน คาบสมุทรมาเลเซีย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุดในการจัดการเรียนการสอน กลุ่ม ตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนอายุ 11-12 ปี จำนวน 3,417 คน ครู 152 คน และครูบรรณารักษ์ 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนโรงเรียน ประถมศึกษาในคาบสมุทรมาเลเซียมีการใช้ห้องสมุดอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง มีการใช้ห้องสมุดเพื่อ วัตถุประสงค์ในการยืมคืนหนังสือนิยายและหนังสือทั่วไป และใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียน 2) ครูใช้ ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน และให้นักเรียนไปใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ในห้องสมุดในการศึกษา ค้นคว้า พบว่าส่วนใหญ่ทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการไม่เพียงพอต่อความต้องการ และ3) ครู บรรณารักษ์ส่วนใหญ่จะรับผิดชอบในการเลือกและจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศให้บริการในห้องสมุด และใช้ห้องสมุดเพื่อการอบรมและสอนทักษะการใช้ห้องสมุด

รัสเซล (Russel. 2000: Online) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของความร่วมมือระหว่าง ครูบรรณารักษ์และครูที่ห้องสมุดศูนย์บริการของรัฐโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย คือ แบบทดสอบ จากผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ของความร่วมมือระหว่างครู บรรณารักษ์และครูในการจัดการเรียนการสอนมีผลให้คะแนนของนักเรียนสูงขึ้น แต่ทั้งนี้การจะเกิด ความร่วมมือระหว่างครูบรรณารักษ์และครูนั้น เบื้องต้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโดย กำหนดให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดให้ครูบรรณารักษ์จัดทำตารางการใช้ ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน กำหนดให้ครูและครูบรรณารักษ์มีเวลาในการจัดการวางแผนร่วมกัน เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้ครูบรรณารักษ์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของห้องสมุดที่มีหน้าที่ สนับสนุนการเรียนการสอน จัดหาหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ครูบรรณารักษ์ต้องประชาสัมพันธ์ บทบาทของห้องสมุดในส่วนสนับสนุนการเรียนการสอน มีทักษะ การใช้สื่อที่มีในห้องสมุด และช่วยครู ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจากผลการวิจัยที่ทำเช่นนี้แล้ว พบว่า ผลการเรียนของนักเรียนมีระดับที่สูงขึ้น

โมคทา (Mokhtar. 2005: 108-118) ได้ศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนของครู และความร่วมมือกับบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูจำนวน 76 คน จาก 7 โรงเรียนในประเทศสิงคโปร์ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า โดยทั่วไปครูที่ไม่ใช้ห้องสมุดโรงเรียนและแหล่งข้อมูลอื่นๆ เนื่องจากมีทรัพยากรสารสนเทศทางการศึกษาไม่เพียงพอ นอกจากนี้ ครูไม่ได้ร่วมมือกับห้องสมุดในการวางแผนจัดการเรียนการสอนหรือทำกิจกรรมวิชาการอื่นๆ โดยให้เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนที่ครูผู้สอนกับบรรณารักษ์ต้องร่วมมือกันปรับปรุงหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้า และนำเสนอกลยุทธ์ที่ทำให้ห้องสมุดเป็นส่วนสำคัญในหลักสูตรของโรงเรียนด้วย

ลาย (Lai. 2013: 89-90) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนกับบรรณารักษ์ในการพัฒนาหลักสูตรการรู้สารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาในฮ่องกง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบรรณารักษ์และครูเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจด้านการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนเป็นสิ่งที่ต้องการมากสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ครูและบรรณารักษ์จึงจำเป็นต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด เพื่อออกแบบทักษะกระบวนการ ความเข้าใจ และพัฒนานักเรียนให้เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ เสริมสร้างให้นักเรียนมีทักษะการรู้สารสนเทศ ความสามารถในการเข้าถึง ประเมิน และใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ และประสบผลสำเร็จในการเรียน

โล (Lo. 2015: 706-708) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมศึกษา 3 แห่งในฮ่องกง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญของระบบการศึกษา บรรณารักษ์มีบทบาทในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของครู การจัดการบริการ ทรัพยากรที่มีให้บริการ การจัดสภาพแวดล้อมในห้องสมุดให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การให้ความร่วมมือกับครูผู้สอน และสนับสนุนการเรียนการสอนของครู

โอเมนโย (Omenyo. 2016: 86-87) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนในกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน 50 คน ครู 9 คน บรรณารักษ์ 1 คน รองศาสตราจารย์ 1 คน และผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์ การอภิปรายกลุ่ม และการวิเคราะห์เอกสาร ผลการวิจัย พบว่า ห้องสมุดโรงเรียน เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนของครู แม้จะมีปัญหาในการใช้ในบางครั้ง แต่ความคิดเห็นส่วนใหญ่ยอมรับว่าห้องสมุดโรงเรียนมีประโยชน์ในการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนยังใช้ทรัพยากรของห้องสมุดในการทำบ้าน โครงงาน มีทักษะในการค้นข้อมูล ครูจะใช้ห้องสมุดในกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งปัญหาที่พบในการใช้ห้องสมุด คือ บุคลากรที่

ทำหน้าที่ในห้องสมุดไม่เพียงพอ ทรัพยากรมีน้อย ขาดงบประมาณในการสนับสนุนงานห้องสมุด และมีพื้นที่ให้บริการไม่เพียงพอ

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศส่วนใหญ่ศึกษาการใช้ห้องสมุดในการจัดการเรียนการสอน ครูใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน และให้นักเรียนมาใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้า ส่วนปัญหาในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน คือ ครูขาดการวางแผนร่วมกันกับบรรณารักษ์ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุด และทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ

งานวิจัยในประเทศ

นิตยา สุขศิริสันต์ (2535: 69-74) ได้ศึกษาเรื่อง การสอนโดยใช้ห้องสมุดของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ เพื่อศึกษาปริมาณการสอนและความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ห้องสมุดและสาเหตุในการไม่ใช้ห้องสมุดโรงเรียนประกอบการสอน ความสัมพันธ์กับปริมาณการสอนโดยใช้ห้องสมุด และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ห้องสมุด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีปริมาณการสอนโดยใช้ห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับน้อย กิจกรรมห้องสมุดที่อาจารย์โรงเรียนมัธยมไม่ได้ใช้ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมทางหมวดวิชาสามารถจัดได้เอง การศึกษาเกี่ยวกับตัวแปร หมวดวิชา ที่ตั้ง และขนาดของโรงเรียนที่อาจารย์สังกัด พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

วนิดา ซาติกิจอนันต์ (2536: 86-91) ได้ศึกษา เรื่องการสอนโดยใช้ห้องสมุดของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ที่ห้องสมุดได้รับรางวัลดีเด่น เพื่อศึกษาปริมาณการสอนโดยการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน สาเหตุของการใช้และไม่ใช้ห้องสมุดประกอบการสอน โดยจำแนกเฉพาะแต่ละกิจกรรมและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปริมาณการสอนโดยใช้ห้องสมุดในระดับมาก ปานกลาง และน้อยกับกลุ่มวิชา ประสบการณ์ในการสอน และเพศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้รับรางวัลดีเด่น จำนวน 262 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีปริมาณการสอนโดยใช้ห้องสมุดโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย กิจกรรมห้องสมุดที่ครูโรงเรียนประถมศึกษาใช้ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ครูต้องพึ่งพาอาศัยวัสดุอุปกรณ์ของห้องสมุดโรงเรียน และกิจกรรมห้องสมุดที่ครูไม่ใช้ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ครูสามารถจัดได้ด้วยตนเองหรือมอบหมายให้นักเรียนเป็นผู้จัดในชั้นเรียน สาเหตุที่ครูโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดโรงเรียนประกอบการเรียนการสอน คือ

ต้องการให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น ห้องสมุดจัดเตรียมสิ่งพิมพ์ไว้ให้บริการ และต้องการฝึกให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาเหตุที่ครูโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ใช้ห้องสมุดโรงเรียนประกอบการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมด้วยตนเองหรือกำหนดให้นักเรียนจัดในชั้นเรียนและห้องสมุดไม่ได้จัดกิจกรรมบางอย่าง การศึกษาเกี่ยวกับตัวแปร กลุ่มวิชา ประสบการณ์ในการสอน และเพศ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้ห้องสมุด

วันเพ็ญ พิชญวติน (2540: 96-99) ได้ศึกษาถึงการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดแพร่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 40 คน ครูบรรณารักษ์จำนวน 40 คน ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4-6 จำนวน 120 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4-6 จำนวน 240 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียน สนับสนุนด้านการกำหนดแผนงานและโครงการพัฒนาห้องสมุด ครูบรรณารักษ์เป็นผู้จัดทำแผนงาน/โครงการห้องสมุดและดำเนินการ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอนและช่วยประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด ด้านการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า โดยประสานงานกับครูบรรณารักษ์ ครูบรรณารักษ์ให้บริการด้านส่งเสริมการใช้ห้องสมุด และจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุด นักเรียนได้รับมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุดและนำไปอภิปรายในชั้นเรียน ด้านสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน มีปัญหาด้านการขาดงบประมาณสนับสนุนเพื่อจัดหาวัสดุและหนังสือเข้าห้องสมุด

จารุวรรณ จันทราศรี (2541: 136-139) ได้ศึกษาถึงการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนเพื่อประกอบการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จำนวนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 263 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าครูใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดเพื่อประกอบการสอน/เตรียมการสอนในระดับมาก ได้แก่ หนังสือแบบเรียน คู่มือครู หนังสือหลักสูตร หนังสืออ่านเพิ่มเติม พจนานุกรม สารานุกรม วารสาร วิทยุทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ส่วนด้านปัญหาที่พบ คือ เนื้อหาไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ล้าสมัย และมีการจัดเก็บทรัพยากรไม่เป็นระเบียบ

นาวา วงษ์พรม (2542: 106-110) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 261 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ในเรื่องสภาพการใช้ห้องสมุดครูส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุด สัปดาห์ละ 3-5 ครั้ง เพื่ออ่านวารสารและหนังสือพิมพ์มากที่สุด และองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ ด้านตัวครู คือ อายุ ด้านห้องสมุด คือ อาคารสถานที่ บุคลากร และการประชาสัมพันธ์ การศึกษาเกี่ยวกับตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และจำนวนคาบ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดของครู นอกจากนี้ ครูส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรสารสนเทศ ที่มีผลต่อการใช้ห้องสมุดของครู เพื่อติดตามพัฒนาการสาขา วิชาที่สอน เพื่อใช้เป็นสถานที่สอนนักเรียน และเพื่อติดต่อกับบรรณารักษ์เกี่ยวกับการเรียนการสอน

ดวงสุดา พิมพ์อิง (2546: 81-84) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูบรรณารักษ์ในกระบวนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของบรรณารักษ์ในกระบวนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยครูและบรรณารักษ์ รวมทั้งสิ้น 334 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมครูบรรณารักษ์มีส่วนร่วมในกระบวนการสอนของครูในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามลำดับขั้นตอนการสอน พบว่า ครูบรรณารักษ์ เห็นว่าตนมีส่วนร่วมในกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอนในระดับมาก ส่วนขั้นตอนการวางแผน และขั้นประเมินผลครูบรรณารักษ์มีส่วนร่วมในกระบวนการสอน ในระดับปานกลาง ปัญหาการมีส่วนร่วมของครูบรรณารักษ์ในกระบวนการสอน พบว่า ปัญหาที่ทั้งครูบรรณารักษ์และครู เห็นสอดคล้องกัน คือขาดการวางแผนร่วมกันในขั้นเตรียมแผนการสอนในเนื้อหาวิชาที่สอนโดยใช้ห้องสมุด และห้องสมุดมีพื้นที่ไม่เพียงพอต่อการให้บริการครั้งละหลายๆ ห้องเรียน ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมาก

จารวี พักโพธิ์ (2554: 54-61) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนและเจตคติต่อการใช้อาคารสมุดประกอบการสอน รวมทั้งเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน และเจตคติต่อการใช้อาคารสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของครู กลุ่มตัวอย่างคือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 1 จำนวน 439 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่ม แบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ครูมีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายข้อมีการใช้ระดับมาก 3 ข้อ คือ มอบหมายงานให้นักเรียนไปสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่ห้องสมุดในรายวิชาที่สอน กำหนดหัวข้อที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือทั่วไป และให้ความร่วมมือกับ

ห้องสมุดในการจัดกิจกรรมและนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนตามตัวแปร พบความแตกต่าง ดังนี้ ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษ ครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมมีปริมาณการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนมากกว่าครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และศิลปศึกษา และครูที่มี ประสบการณ์การสอนต่างกันมีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนไม่แตกต่างกัน ครูโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีเจตคติต่อการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามตัวแปรพบความแตกต่าง ดังนี้ ครูที่สอนใน โรงเรียนขนาดกลางและใหญ่มีเจตคติสูงกว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เมื่อจำแนกตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมมีเจตคติ สูงกว่าครูที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การสอน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 20 ปี มีเจตคติต่อการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนสูงกว่าครูที่ มีประสบการณ์การสอน 11-20 ปี โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนกับ เจตคติต่อการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกและสัมพันธ์กันในระดับ มาก

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศส่วนใหญ่ศึกษาในหัวข้อการใช้ห้องสมุดเพื่อประกอบ การสอนของครู ครูมีการใช้ห้องสมุดเพื่อเป็นสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียน เพื่อติดต่อ ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการจัดการเรียนการสอน และเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ที่ครูใช้ คือ วารสารและหนังสือพิมพ์ ส่วนปัญหาที่พบในการใช้ ห้องสมุดประกอบการสอน คือ ครูและบรรณารักษ์ร่วมมือในการวางแผนจัดการเรียนการสอนน้อย ครูไม่เห็นคุณค่าของทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดเพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการ และห้องสมุดมีสถานที่ไม่เพียงพอต่อ การให้บริการนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 9 แห่ง เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 แห่ง มีประชากร 60 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 7 แห่ง มีประชากร 471 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 531 คน (กรุงเทพมหานคร. สำนักการศึกษา. 2557ค: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สุ่มมาจากประชากรข้างต้น โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) โดยมีวิธีการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มจากโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ให้ได้ขนาดกลาง 2 แห่ง และขนาดใหญ่ 2 แห่ง รวมทั้งสิ้น 4 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มครูจากโรงเรียน 4 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบโควตาแบ่งชั้น (Quota stratified random sampling) ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระฯ โดยสุ่มมากลุ่มสาระฯ ละ 4 คน รวม 8 กลุ่มสาระฯ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 288 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie: & Morgan. 1970: 607-610) คือ 224 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ประเด็นคำถามจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถาม ซึ่งมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับวิธีการสอนของครูโดยใช้ห้องสมุดประกอบการสอน การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน การบริหารและกิจกรรมของห้องสมุดที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.3 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

1.4 สร้างแบบสอบถาม โดยใช้ผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

1.4.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน และประสบการณ์ในการสอน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

1.4.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครู ซึ่งจะถามเกี่ยวกับกิจกรรมที่ครูใช้สอนอันเกี่ยวเนื่องกับห้องสมุด หรือกิจกรรมการค้นคว้าเพื่อพัฒนาการสอนของครูอันเกี่ยวเนื่องกับห้องสมุด ซึ่งจะแจกแจงเป็นข้อๆ ให้ผู้ตอบตอบว่าได้ปฏิบัติกิจกรรมนั้นมากน้อยเพียงใด โดยการตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ใช้หรือปฏิบัติในระดับมากที่สุด (5) ใช้หรือปฏิบัติในระดับมาก (4) ใช้หรือปฏิบัติในระดับปานกลาง (3) ใช้หรือปฏิบัติในระดับน้อย (2) และใช้หรือปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด (1)

1.4.3 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ห้องสมุด เช่น ปัญหาด้านอาคารสถานที่ ทรัพยากรสารสนเทศ บริการและกิจกรรมของห้องสมุด เป็นต้น แล้วให้ผู้ตอบเลือกตอบปัญหาที่พบว่ามีปัญหาในระดับใด ในมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ ปัญหาในระดับมากที่สุด (5) ปัญหาในระดับมาก (4) ปัญหาในระดับปานกลาง (3) ปัญหาในระดับน้อย (2) ปัญหาในระดับน้อยที่สุด (1)

1.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท โดยมีข้อคำถามจำนวน 60 ข้อ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ด้านเนื้อหาให้ครอบคลุมทุกประเด็น การใช้สำนวนภาษาให้มีความชัดเจน และรูปแบบการจัดพิมพ์แบบสอบถาม

1.6 แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ดังนี้

1.6.1 แก้ไขการใช้สำนวนภาษาให้ครอบคลุมชัดเจน และเป็นทางการมากยิ่งขึ้น

1.6.2 จัดกลุ่มและเรียงลำดับข้อคำถามตามลำดับความสำคัญ และเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.7 นำแบบสอบถามที่ปรับแก้แล้วไปขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content validity) ได้แก่ 1) รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์สีดา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2) นางจิราภรณ์ พวงพันธ์บุตร ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ 3) นางรังสิมา ถนอมเวช ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดสุทธธาราม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) แล้ววิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยกำหนดเกณฑ์ผ่านเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าเกินเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าข้อคำถามทุกข้อมีคุณภาพใช้ได้

1.8 นำผลการวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

1.9 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 8 โรงเรียน คือ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ 1) โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ 2) โรงเรียนวัดคูบ่อน 3) โรงเรียนสามเสนนอก 4) โรงเรียนวัดนิมมานรดี 5) โรงเรียนวัดปากบ่อ 6) โรงเรียนวัดอุดมรังสี 7) โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์ และ 8) โรงเรียนวัดบางปะกอก โดยเก็บข้อมูลจากครูทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระฯ ละ 1 คน จำนวน 64 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) โดยตั้งค่าความเที่ยงไว้ไม่น้อยกว่า 0.75 พบว่า ค่าความเที่ยงในส่วนการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนได้ 0.948 และค่าความเที่ยงในส่วนที่เป็นปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนได้ 0.964 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์แสดงว่าเหมาะสมมีคุณภาพใช้ได้

1.10 นำแบบสอบถามและผลการหาค่าความเที่ยงเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้วปรับปรุงแก้ไขเพื่อความสะดวก และทำสำเนาแบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาผลการวิจัยที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในข้อ 1 และเลือกประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อนำมาสร้างเป็นข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมในเชิงลึก

2.2 นำประเด็นที่จะสัมภาษณ์นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับแก้แล้วไปทดลองใช้กับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนนาหลวง เพื่อหาประเด็นคำถามเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม และดำเนินการสัมภาษณ์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

1.1 ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครทั้ง 9 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

1.2 เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพร้อมจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัยด้วยตนเองและนัดวันไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองเช่นกัน แบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 340 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ต้องเผื่อกรณีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาไม่สมบูรณ์ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม 2559 ถึงวันที่ 8 เมษายน 2559 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้นจำนวน 313 ชุด

2. การเก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์ ดำเนินการดังนี้

2.1 ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

2.2 เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการส่งจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัยด้วยตนเองและโทรประสานงานเพื่อขอนัดวัน เวลา ในการสัมภาษณ์ครูทั้ง 8 กลุ่มสาระฯ ด้วยตนเองเช่นกัน

2.3 ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ครูทั้ง 4 โรงเรียนด้วยตนเอง ตามวัน เวลา และสถานที่ที่ครูได้กำหนดไว้ โดยเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2560 ถึงวันที่ 25 สิงหาคม 2560

2.4 ดำเนินการสัมภาษณ์ครูในกลุ่มสาระต่างๆ ทั้ง 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ และโรงเรียนนาหลวง จำนวน 16 คน โรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมวัดสุทธาราม และโรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ จำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้น 32 คน และเลือกครูที่มีประสบการณ์การสอนอย่างน้อยแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ครูทั้ง 4 โรงเรียน ในระหว่างวันที่ 22 สิงหาคม – 25 สิงหาคม 2560 โดยเข้าไปสัมภาษณ์โรงเรียนละ 1 วัน เริ่มจากโรงเรียนนาหลวง โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ โรงเรียนมัธยมวัดสุทธาราม และโรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์เป็นโรงเรียนสุดท้าย รวมแล้วใช้เวลาในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เป็นเวลา 4 วัน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 313 ชุด คัดเลือกเฉพาะฉบับที่มีความสมบูรณ์ใช้ได้ 288 ชุดแล้วนำมาจัดเรียงลำดับและลงรหัส
2. บันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมคำนวณสำเร็จจนครบทุกฉบับ โดยกำหนดค่าคะแนนของการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้และปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครู ที่เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ตอบช่องมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5 คะแนน
ตอบช่องมาก	มีค่าเท่ากับ	4 คะแนน
ตอบช่องปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3 คะแนน
ตอบช่องน้อย	มีค่าเท่ากับ	2 คะแนน
ตอบช่องน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1 คะแนน

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

3.1 ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.2 ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ข้อมูลการใช้และปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครู การแปลผลค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538: 9)

4.50-5.00 หมายถึง มีการใช้ / มีปัญหาระดับมากที่สุด

3.50-4.49	หมายถึง	มีการใช้ / มีปัญหาในระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง	มีการใช้ / มีปัญหาในระดับปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	มีการใช้ / มีปัญหาในระดับน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	มีการใช้ / มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

3.3 ใช้ค่า T-test วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้และปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครู จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การสอน โดยตั้งค่าระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05

3.4 ใช้ค่า F-test วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้และปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครู จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยตั้งค่าระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05 หากพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของนิวแมนคูลส์ (Newman-Kuels)

4. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 ถอดเทปจากการสัมภาษณ์ไปพร้อมๆ กับการตรวจสอบเนื้อหาที่ได้จดบันทึก

4.2 ดำเนินการวิเคราะห์ ตีความ และเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ กับประเด็นที่ได้จากการ

วิจัยเชิงปริมาณ

4.3 ทำการแปลความหมายข้อมูลและสรุปในรูปแบบคำบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาการใช้และปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครทั้งหมด 9 แห่ง และครั้งที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานครจำนวน 4 แห่ง และมีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่างๆ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการกระจายของ t (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการกระจายของ F (F- distribution)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of Freedom)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. สัญลักษณ์ที่ใช้แทนข้อมูลแบบสัมภาษณ์

SCHOOL1	แทน	โรงเรียนแห่งที่ 1
SCHOOL2	แทน	โรงเรียนแห่งที่ 2
SCHOOL3	แทน	โรงเรียนแห่งที่ 3
SCHOOL4	แทน	โรงเรียนแห่งที่ 4

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา
3. การเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา
5. การเปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้
6. ความคิดเห็นต่อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการใช้และปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา
7. ผลจากการสรุปการวิจัยเชิงปริมาณและนำไปสู่สมัชชาฯเพิ่มเติม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนตัวของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนตัวของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ในการสอน

ข้อมูลส่วนตัวของ กลุ่มตัวอย่าง	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดของโรงเรียน						
ขนาดกลาง	29	10.07	35	12.15	64	22.22
ขนาดใหญ่	84	29.17	140	48.61	224	77.78
รวม	113	39.24	175	60.76	288	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัวของ กลุ่มตัวอย่าง	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	113	39.24	175	60.76	288	100.00
อายุ						
21-30 ปี	33	11.46	43	14.93	76	26.39
31-40 ปี	54	18.75	87	30.21	141	48.96
41-50 ปี	21	7.29	30	10.42	51	17.71
51-60 ปี	5	1.74	15	5.20	20	6.94
รวม	113	39.24	175	60.76	288	100.00
ประสบการณ์การสอน						
1-10 ปี	87	30.21	129	44.79	216	75.00
11-20 ปี	22	7.64	34	11.80	56	19.44
มากกว่า 20 ปี	4	1.39	12	4.17	16	5.56
รวม	113	39.24	175	60.76	288	100.00
กลุ่มสาระการเรียนรู้						
ภาษาไทย	15	5.21	21	7.29	36	12.50
คณิตศาสตร์	11	3.82	25	8.68	36	12.50
วิทยาศาสตร์	9	3.12	27	9.38	36	12.50
สังคมศึกษาฯ	16	5.56	20	6.94	36	12.50
สุขศึกษาและพลศึกษา	24	8.33	12	4.17	36	12.50
ศิลปะ	18	6.25	18	6.25	36	12.50
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	14	4.86	22	7.64	36	12.50
ภาษาต่างประเทศ	6	2.08	30	10.42	36	12.50
รวม	113	39.23	175	60.77	288	100.00
รวมทั้งสิ้น	113	39.24	175	60.76	288	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.76) อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ (ร้อยละ 77.78) มีประสบการณ์การสอน 1-10 ปี (ร้อยละ 75.00) และสอนอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระฯ เท่าๆกัน (ร้อยละ 12.50)

2. การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการเตรียมการสอน/ การวางแผน			
การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน			
1. วิเคราะห์หลักสูตร และกำหนดเนื้อหาโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า	3.43	0.93	ปานกลาง
2. จัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า	3.38	0.92	ปานกลาง
3. ครูใช้ประโยชน์จากเอกสารหลักสูตร คู่มือการสอน ที่ห้องสมุดจัดเตรียมไว้ให้บริการ	3.39	0.94	ปานกลาง
4. ขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรายวิชาที่สอน	3.42	0.92	ปานกลาง
5. ประสานงานกับครูบรรณารักษ์ เพื่อจัดเตรียมเอกสารหรือหนังสือที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน	3.37	0.95	ปานกลาง
6. ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการรวบรวมสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอน	3.32	0.90	ปานกลาง
7. ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดนิทรรศการในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน	3.25	0.97	ปานกลาง
8. ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดป้ายนิเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน	3.17	0.94	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9. ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดแสดงละคร หรือการแสดงบทบาทสมมุติในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน	3.11	0.99	ปานกลาง
10. เสนอรายชื่อหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาของท่านต่อบรรณารักษ์เพื่อจัดซื้อ	3.32	0.94	ปานกลาง
11. ให้ความร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการคัดเลือกหนังสือเข้าห้องสมุด	3.34	0.94	ปานกลาง
รวม	3.32	0.78	ปานกลาง
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า			
12. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยนำนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด	3.42	1.02	ปานกลาง
13. กำหนดให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ในห้องสมุดเพื่อทำรายงานตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียน	3.55	0.93	มาก
14. กำหนดรายชื่อหนังสือในห้องสมุดให้นักเรียนไปอ่านเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน	3.39	0.89	ปานกลาง
15. กำหนดหัวข้อให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ เช่น จุลสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค เป็นต้น	3.47	0.89	ปานกลาง
16. นำหนังสือสารานุกรมที่มีในห้องสมุดมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.30	0.96	ปานกลาง
17. นำหนังสือสารคดีที่มีในห้องสมุดมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน	3.27	0.93	ปานกลาง
18. นำหนังสือบันเทิงคดีที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนที่จะสอนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน	3.22	0.92	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
19. ให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากนิทรรศการ ที่ห้องสมุดจัดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน	3.32	0.98	ปานกลาง
20. ให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากป้ายนิเทศ ที่ห้องสมุดจัดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน	3.33	0.95	ปานกลาง
21. บอกรายชื่อวารสารที่มีบทความเกี่ยวกับเรื่อง ที่สอนให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	3.36	0.95	ปานกลาง
22. นำนักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุด มีไว้ให้บริการ เช่น สไลด์ วิดิทัศน์ เป็นต้น ที่ตรงกับเนื้อหาที่สอน	3.24	0.99	ปานกลาง
23. นำนักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุประเภท รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ลูกโลกที่ตรงกับ เนื้อหาที่สอนที่ห้องสมุดมีไว้ให้บริการ	3.19	0.95	ปานกลาง
24. ใช้บริการสื่อการเรียนการสอนที่มีในห้องสมุด เพื่อประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาที่สอน	3.29	1.00	ปานกลาง
25. กำหนดให้นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุด โรงเรียนเพื่อประกอบการเรียนในรายวิชาที่สอน	3.42	1.41	ปานกลาง
26. ให้นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์จากห้องสมุด เพื่อหาข่าวประจำวันมานำเสนอในชั้นเรียน	3.36	1.00	ปานกลาง
27. จัดทำบัตรกำหนดงานและกำหนดเรื่องที่จะให้ นักเรียนศึกษาค้นคว้าระบุชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง หน้าหนังสืออย่างชัดเจน	3.26	0.95	ปานกลาง
28. กำหนดเวลาไว้ในบัตรกำหนดงานให้เข้าใช้ ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าอย่างเหมาะสม กับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน	3.24	0.94	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
29. มอบหมายงานให้นักเรียนไปอ่านข่าวสารหรือเรื่องราวต่างๆจากหนังสือในห้องสมุดเพื่อมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน	3.40	0.95	ปานกลาง
30. ให้นักเรียนยืมหนังสืออ่านเพิ่มเติมจากห้องสมุดในรายวิชาที่สอนไปอ่านที่บ้าน	3.35	0.94	ปานกลาง
รวม	3.34	0.79	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	3.33	0.76	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่า การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การวางแผนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.32$ และ 3.34 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของทั้ง 2 ด้าน พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากมีเพียงข้อเดียวคือ กำหนดให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ในห้องสมุดเพื่อทำรายงานตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียน ($\bar{X} = 3.55$)

ข้ออื่นๆ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงอยู่ในระดับปานกลางตั้งแต่ 3.40 ขึ้นไปมี 6 ข้อคือ กำหนดหัวข้อให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ เช่น จุลสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค เป็นต้น ($\bar{X} = 3.47$) วิเคราะห์หลักสูตร และกำหนดเนื้อหาโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า ($\bar{X} = 3.43$) ขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรายวิชาที่สอน ($\bar{X} = 3.42$) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด ($\bar{X} = 3.42$) กำหนดให้นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนเพื่อประกอบการเรียนในรายวิชาที่สอน ($\bar{X} = 3.42$) แต่ในข้อนี้ความคิดเห็นของครูมีความแตกต่างกันมาก (S.D. = 1.41) มอบหมายงาน ให้นักเรียนไปอ่านข่าวสารหรือเรื่องราวต่างๆ จากหนังสือในห้องสมุด เพื่อมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.40$)

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำแต่อยู่ในระดับปานกลางมีค่าตั้งแต่ 3.25 ลงไปมี 7 ข้อ คือ ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์จัดนิทรรศการในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน ($\bar{X} = 3.25$) กำหนดเวลาไว้

ในบัตรกำหนดงานให้เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้น ($\bar{X} = 3.24$) นำนักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดมีไว้ให้บริการ เช่น สไลด์ วีดิทัศน์ เป็นต้น ที่ตรงกับเนื้อหาที่สอน ($\bar{X} = 3.24$) นำหนังสือบันทึกคดีที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนที่จะสอนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน ($\bar{X} = 3.22$) นำนักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุประเภท รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ลูกโลกตรงกับเนื้อหาที่สอนที่ห้องสมุดมีไว้ให้บริการ ($\bar{X} = 3.19$) ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดป้ายนิเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน ($\bar{X} = 3.17$) และขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดแสดงละคร หรือการแสดงบทบาทสมมุติในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน ($\bar{X} = 3.11$)

3. การเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด

กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.1 การเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด

กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

รายการ		กลุ่ม ภาษา ไทย	กลุ่ม คณิตฯ	กลุ่ม วิทยาศาสตร์	กลุ่ม สังคมฯ	กลุ่ม สุขฯ	กลุ่ม ศิลปะ	กลุ่ม การงานฯ	กลุ่ม ภาษาฯ	F
ด้านการเตรียมการสอน/ การวางแผน										
การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน										
1. วิเคราะห์หลักสูตร และกำหนดเนื้อหาโดยใช้ ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า	$\bar{X}$	3.53	3.50	3.31	3.39	3.31	3.53	3.36	3.55	0.45
2. จัดทำแผนการสอน กำหนด กิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่ง ศึกษาค้นคว้า	$\bar{X}$	3.53	3.47	3.30	3.55	3.28	3.55	3.25	3.14	1.11

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ		กลุ่ม ภาษา ไทย	กลุ่ม คณิตฯ	กลุ่ม วิทย์ฯ	กลุ่ม สังคมฯ	กลุ่ม สุขฯ	กลุ่ม ศิลปะ	กลุ่ม การงานฯ	กลุ่ม ภาษาฯ	F
3. ครูใช้ประโยชน์จากเอกสาร หลักสูตร คู่มือการสอนที่ ห้องสมุดจัดเตรียมไว้ให้บริการ	$\bar{X}$	3.55	3.61	3.17	3.42	3.36	3.58	3.28	3.17	1.32
4. ขอความช่วยเหลือจาก บรรณารักษ์ในการจัดหา ทรัพยากรสารสนเทศใน รายวิชาที่สอน	$\bar{X}$	3.72 ^a	3.50	3.03 ^b	3.50	3.25	3.83 ^a	3.11 ^b	3.39	3.56*
5. ประสานงานกับครู บรรณารักษ์ เพื่อจัดเตรียม เอกสารหรือหนังสือที่สอดคล้อง กับเนื้อหาที่สอน	$\bar{X}$	3.69 ^a	3.42	2.86 ^b	3.50 ^a	3.28	3.69 ^a	3.28	3.25	3.14*
6. ขอความร่วมมือจาก บรรณารักษ์ในการรวบรวม สิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้อง กับรายวิชาที่สอน	$\bar{X}$	3.55 ^a	3.30	2.86 ^b	3.39	3.50	3.50	3.22	3.25	2.29*
7. ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์ จัดนิทรรศการในเรื่อง ที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน	$\bar{X}$	3.64 ^a	3.22	3.05	3.08	3.28	3.67 ^a	2.89 ^b	3.19	2.98*
8. ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์ จัดป้ายนิเทศในเรื่อง ที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน	$\bar{X}$	3.53	3.19	2.92	3.03	3.17	3.53	2.92	3.11	2.47*
9. ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ ในการจัดแสดงละคร หรือ การแสดงบทบาทสมมุติ ในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน	$\bar{X}$	3.50 ^a	3.14	2.83 ^b	2.94	3.17	3.55 ^a	2.78 ^b	3.00	3.19*

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	กลุ่ม ภาษาไทย	กลุ่ม คณิตฯ	กลุ่ม วิทย์ฯ	กลุ่ม สังคมฯ	กลุ่ม สุขฯ	กลุ่ม ศิลปะ	กลุ่ม การงานฯ	กลุ่ม ภาษาฯ	F
10. เสนอรายชื่อหนังสือที่ใช้ประกอบ $\bar{X}$ การเรียนการสอนในรายวิชาของท่าน ต่อบรรณารักษ์เพื่อจัดซื้อ	3.55	3.55	3.08	3.14	3.25	3.58	3.19	3.19	1.81
11. ให้ความร่วมมือกับบรรณารักษ์ $\bar{X}$ ในการคัดเลือกหนังสือเข้าห้องสมุด	3.53	3.44	3.14	3.39	3.22	3.64	3.17	3.19	1.41
รวม	$\bar{X}$	3.57	3.40	3.05 ^b	3.30	3.28	3.61 ^a	3.13	2.39*
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน									
โดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า									
12. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน $\bar{X}$ โดยนำนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด	3.55	3.30	3.11	3.55	3.33	3.78	3.50	3.25	1.59
13. กำหนดให้นักเรียนค้นคว้า $\bar{X}$ ความรู้ในห้องสมุดเพื่อทำรายงาน ตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียน	3.92 ^a	3.39	3.19 ^b	3.75	3.53	3.61	3.55	3.44	2.06*
14. กำหนดรายชื่อหนังสือ $\bar{X}$ ในห้องสมุดให้นักเรียน ไปอ่านเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน	3.75	3.33	3.22	3.55	3.22	3.61	3.19	3.22	2.23*
15. กำหนดหัวข้อให้นักเรียน $\bar{X}$ ไปค้นคว้าเพิ่มเติมจาก ทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ เช่น จุลสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค เป็นต้น	3.58	3.33	3.19	3.64	3.44	3.75	3.42	3.39	1.48
16. นำหนังสือสารานุกรม $\bar{X}$ ที่มีในห้องสมุดมาใช้จัด กิจกรรมการเรียนการสอน	3.61	3.30	3.08	3.28	3.19	3.67	3.03	3.25	2.08*

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ		กลุ่ม ภาษา ไทย	กลุ่ม คณิตฯ	กลุ่ม วิทย์ฯ	กลุ่ม สังคมฯ	กลุ่ม สุขฯ	กลุ่ม ศิลปะ	กลุ่ม การงานฯ	กลุ่ม ภาษาฯ	F
17. นำหนังสือสารคดีที่มี ในห้องสมุดมาใช้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนในห้องเรียน	$\bar{X}$	3.50 ^{bc}	3.30	2.94 ^b	3.44	3.25	3.58 ^a	2.83 ^d	3.28	2.96*
18. นำหนังสือบันเทิงคดี ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับ บทเรียนที่จะสอนมาใช้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนในห้องเรียน	$\bar{X}$	3.39	3.19	2.97 ^b	3.14	3.19	3.72 ^a	2.80 ^b	3.36	3.45*
19. ให้นักเรียนไปค้นคว้า เพิ่มเติมจากนิตยสารการ ที่ห้องสมุดจัดในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน	$\bar{X}$	3.53	3.30	2.86 ^b	3.53	3.25	3.69 ^a	3.22	3.19	2.57*
20. ให้นักเรียนไปค้นคว้า เพิ่มเติมจากป้ายนิเทศ ที่ห้องสมุดจัดในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน	$\bar{X}$	3.58	3.25	2.92	3.42	3.19	3.58	3.36	3.30	1.95
21. บอกรายชื่อวารสารที่มี บทความเกี่ยวกับเรื่อง ที่สอนให้นักเรียนไป ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	$\bar{X}$	3.47	3.28	3.00	3.55	3.39	3.67	3.25	3.28	1.75
22. นำนักเรียนเข้าใช้สื่อ โสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุด มีไว้ให้บริการ เช่น สไลด์ วีดิทัศน์ เป็นต้น ที่ตรงกับเนื้อหาที่สอน	$\bar{X}$	3.36	3.28	2.86	3.30	3.25	3.50	3.19	3.17	1.25

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ		กลุ่ม ภาษา ไทย	กลุ่ม คณิตฯ	กลุ่ม วิทย์ฯ	กลุ่ม สังคมฯ	กลุ่ม สุขฯ	กลุ่ม ศิลปะ	กลุ่ม การงานฯ	กลุ่ม ภาษาฯ	F
23. นำนักเรียนเข้าใช้สื่อ โสตทัศนวัสดุประเภท รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ลูกโลกที่ตรงกับ เนื้อหาที่สอนในห้องสมุด มีไว้ให้บริการ	$\bar{X}$	3.33	3.39	2.80	3.22	3.28	3.36	3.14	3.03	1.60
24. ใช้บริการสื่อการเรียน การสอนที่มีในห้องสมุด เพื่อประกอบการเรียน การสอนในรายวิชาที่สอน	$\bar{X}$	3.50	3.30	2.92	3.33	3.22	3.64	3.28	3.11	1.82
25. กำหนดให้นักเรียน ยืมหนังสือจากห้องสมุด โรงเรียนเพื่อประกอบ การเรียนในรายวิชาที่สอน	$\bar{X}$	3.72	3.28	3.39	3.44	3.44	3.58	3.17	3.33	0.54
26. ให้นักเรียนอ่าน หนังสือพิมพ์จากห้องสมุด เพื่อหาข่าวประจำวัน มานำเสนอในชั้นเรียน	$\bar{X}$	3.55	3.14	3.03	3.61	3.55	3.39	3.50	3.14	1.95
27. จัดทำบัตรกำหนดงาน และกำหนดเรื่องที่จะให้ นักเรียนศึกษาค้นคว้า ระบุชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง หน้าหนังสืออย่างชัดเจน	$\bar{X}$	3.58 ^a	3.19	2.78 ^b	3.30	3.22	3.58 ^a	3.22	3.17 ^b	2.75*
28. กำหนดเวลาไว้ในบัตร กำหนดงานให้เข้าใช้ ห้องสมุดเพื่อศึกษา ค้นคว้าอย่างเหมาะสม กับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน	$\bar{X}$	3.42	3.25	2.92	3.30	3.19	3.55	3.05	3.19	1.64

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ		กลุ่ม ภาษา ไทย	กลุ่ม คณิตฯ	กลุ่ม วิทย์ฯ	กลุ่ม สังคมฯ	กลุ่ม สุขฯ	กลุ่ม ศิลปะ	กลุ่ม การงานฯ	กลุ่ม ภาษาฯ	F
29. มอบหมายงาน ให้นักเรียนไปอ่านข่าวสาร หรือเรื่องราวต่างๆจากหนังสือ ในห้องสมุดเพื่อมาเล่า ให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน	$\bar{X}$	3.58	3.28	3.03	3.61	3.53	3.67	3.17	3.33	2.20*
30. ให้นักเรียนยืมหนังสือ อ่านเพิ่มเติมจากห้องสมุด ในรายวิชาที่สอนไปอ่านที่บ้าน	$\bar{X}$	3.67 ^a	3.30	2.97 ^b	3.61	3.36	3.53	3.14	3.19	2.50*
รวม	$\bar{X}$	3.56 ^a	3.28	3.01 ^b	3.45	3.32	3.60 ^a	3.21	3.24	2.27*
รวมทั้งสิ้น	$\bar{X}$	3.56 ^a	3.32	3.02 ^b	3.40	3.30	3.60 ^a	3.18 ^b	3.24	2.39*

$$F_{(.05; df 7, 280)} = 2.05$$

a ใช้กำกับค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากกว่าค่าที่มี b กำกับ

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันโดยรวมมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยที่ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ ภาษาไทย มีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนมากกว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการเตรียมการสอน/ การวางแผนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนโดยรวมครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ มีการใช้ห้องสมุดมากกว่าครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ และเมื่อพิจารณารายข้อพบความแตกต่าง ดังนี้

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยมีการขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรายวิชาที่สอนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ, ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทย และครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีการประสานงานกับครูบรรณารักษ์ เพื่อจัดเตรียมเอกสารหรือหนังสือที่ สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการรวบรวมสิ่งพิมพ์ที่ มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์ จัดนิทรรศการในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์ ในการจัดแสดงละคร หรือการแสดงบทบาทสมมุติในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอนมากกว่า ครูกลุ่ม สาระฯ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า โดยรวม ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะและกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยมีการใช้ห้องสมุดมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่าง ดังนี้

ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยมีการกำหนดให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ในห้องสมุดเพื่อ ทำรายงานตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยมีการนำหนังสือสารคดีที่มีใน ห้องสมุดมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ และ กลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะมีการนำหนังสือบันเทิงคดีที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนที่ จะสอนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ และ กลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะมีการให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากนิทรรศการที่ ห้องสมุดจัดในเรื่องที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยและครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ จัดทำบัตรกำหนดงานและ กำหนดเรื่องที่จะให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าระบุชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งหน้าหนังสืออย่างชัดเจนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยมีการให้นักเรียนยืมหนังสืออ่านเพิ่มเติมจากห้องสมุด ใน รายวิชาที่สอนไปอ่านที่บ้านมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

ส่วนข้อที่ค่า F แสดงค่ามีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทดสอบรายคู่แล้วไม่พบความ แตกต่าง คือ ข้อ14. กำหนดรายชื่อหนังสือในห้องสมุดให้นักเรียนไปอ่านเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน

ข้อ 16. นำหนังสือสารานุกรมที่มีในห้องสมุดมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และข้อ 29. มอบหมายงานให้นักเรียนไปอ่านข่าวสารหรือเรื่องราวต่างๆ จากหนังสือในห้องสมุด เพื่อมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน

3.2 การเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอน ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอน

รายการ	ประสบการณ์การสอน น้อยกว่า 11 ปี		ประสบการณ์การสอน มากกว่า 11 ปี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการเตรียมการสอน/ การวางแผน					
การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน					
1. วิเคราะห์หลักสูตร และกำหนดเนื้อหาโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า	3.20	1.00	3.52	0.87	-1.14
2. จัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า	3.30	0.73	2.96	0.79	1.48
3. ครูใช้ประโยชน์จากเอกสารหลักสูตร คู่มือการสอนที่ห้องสมุดจัดเตรียมไว้ให้บริการ	3.05	1.00	2.96	0.89	0.32

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	ประสบการณ์การสอน น้อยกว่า 11 ปี		ประสบการณ์การสอน มากกว่า 11 ปี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
4. ขอความช่วยเหลือจาก บรรณารักษ์ในการจัดหา ทรัพยากรสารสนเทศ ในรายวิชาที่สอน	3.25	1.12	3.12	0.97	0.42
5. ประสานงานกับครูบรรณารักษ์ เพื่อจัดเตรียมเอกสารหรือ หนังสือที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน	3.25	1.16	3.20	0.91	0.16
6. ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ ในการรวบรวมสิ่งพิมพ์ที่มี เนื้อหาเกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอน	3.15	1.09	3.04	0.89	0.37
7. ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์จัด นิทรรศการในเรื่องที่เกี่ยวกับ รายวิชาที่สอน	3.00	1.17	3.16	0.99	-0.50
8. ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์ จัดป้ายนิเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับ รายวิชาที่สอน	3.05	1.19	3.08	0.86	-0.10
9. ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ ในการจัดแสดงละคร หรือการแสดง บทบาทสมมติในเรื่องที่เกี่ยวกับ รายวิชาที่สอน	2.90	0.97	2.92	1.00	-0.07
10. เสนอรายชื่อหนังสือที่ใช้ ประกอบการเรียนการสอน ในรายวิชาของท่านต่อ บรรณารักษ์เพื่อจัดซื้อ	3.30	1.08	3.00	0.87	1.03

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	ประสบการณ์การสอน น้อยกว่า 11 ปี		ประสบการณ์การสอน มากกว่า 11 ปี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
11. ให้ความร่วมมือกับบรรณารักษ์ ในการคัดเลือกหนังสือเข้าห้องสมุด	3.10	1.12	3.04	0.84	0.20
รวม	3.14	0.94	3.09	0.76	0.20
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
โดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า					
12. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด	3.15	1.09	3.36	1.00	-0.67
13. กำหนดให้นักเรียนค้นคว้า ความรู้ในห้องสมุดเพื่อทำ รายงานตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียน	3.60	0.94	3.28	0.89	1.17
14. กำหนดรายชื่อหนังสือในห้องสมุด ให้นักเรียนไปอ่านเพิ่มเติม นอกเวลาเรียน	3.35	1.04	3.32	0.99	0.09
15. กำหนดหัวข้อให้นักเรียน ไปค้นคว้าเพิ่มเติมจาก ทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ เช่น จุลสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค เป็นต้น	3.50	1.00	3.36	0.99	0.47
16. นำหนังสือสารานุกรมที่มีในห้องสมุด มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.15	1.14	3.20	0.91	-0.16
17. นำหนังสือสารคดีที่มีในห้องสมุด มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในห้องเรียน	3.05	1.05	3.36	0.99	-1.01

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	ประสบการณ์การสอน น้อยกว่า 11 ปี		ประสบการณ์การสอน มากกว่า 11 ปี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
18. นำหนังสือบันทึกคดีที่มีเนื้อหา สอดคล้องกับบทเรียนที่จะสอน มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนในห้องเรียน	3.05	0.94	3.12	0.83	-0.26
19. ให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติม จากนิทรรศการที่ห้องสมุดจัด ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน	3.25	1.12	3.36	1.07	-0.33
20. ให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติม จากป้ายนิเทศที่ห้องสมุดจัดในเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน	3.40	1.05	3.32	0.99	0.26
21. บอกรายชื่อวารสารที่มีบทความ เกี่ยวกับเรื่องที่สอนให้นักเรียนไป ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	3.20	1.15	3.32	0.90	-0.39
22. นำนักเรียนเข้าใช้สื่อทัศนวัสดุ ที่ห้องสมุดมีไว้ให้บริการ เช่น สไลด์ วีดิทัศน์ เป็นต้น ที่ตรงกับเนื้อหาที่สอน	3.20	1.15	3.12	0.93	0.26
23. นำนักเรียนเข้าใช้สื่อทัศนวัสดุ ประเภท รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ลูกโลกที่ตรงกับเนื้อหาที่สอนที่ ห้องสมุดมีไว้ให้บริการ	3.05	1.05	3.20	0.87	-0.52
24. ใช้บริการสื่อการเรียนการสอน ที่มีในห้องสมุดเพื่อประกอบ การเรียนการสอนในรายวิชาที่สอน	3.15	1.14	3.16	0.85	-0.03

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	ประสบการณ์การสอน น้อยกว่า 11 ปี		ประสบการณ์การสอน มากกว่า 11 ปี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
25. กำหนดให้นักเรียนยืมหนังสือ จากห้องสมุดโรงเรียนเพื่อ ประกอบการเรียนในรายวิชาที่สอน	4.25	4.13	3.20	0.91	1.24
26. ให้นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์ จากห้องสมุดเพื่อหาข่าวประจำวัน มานำเสนอในชั้นเรียน	3.05	1.05	3.40	0.96	-1.17
27. จัดทำบัตรกำหนดงานและกำหนด เรื่องที่จะให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าระบุ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง หน้าหนังสือ อย่างชัดเจน	2.95	1.14	3.12	0.83	-0.58
28. กำหนดเวลาไว้ในบัตรกำหนดงาน ให้เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้า อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและ ระดับชั้นเรียน	3.00	1.12	3.24	0.88	-0.80
29. มอบหมายงานให้นักเรียนไปอ่าน ข่าวสารหรือเรื่องราวต่างๆจาก หนังสือในห้องสมุด เพื่อมาเล่า ให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน	3.20	1.28	3.32	0.94	-0.36
30. ให้นักเรียนยืมหนังสืออ่าน เพิ่มเติมจากห้องสมุด ในรายวิชาที่สอนไปอ่านที่บ้าน	3.35	1.09	3.24	0.97	0.36
รวม	3.26	0.87	3.26	0.81	-0.02
รวมทั้งสิ้น	3.21	0.86	3.20	0.75	0.06

$$t_{(.05; df 43)} = 1.96$$

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกันนั่นเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และรายข้อก็ไม่พบความแตกต่างเช่นกัน

4. ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวม			
1. ผู้บริหารไม่ค่อยส่งเสริมกิจการของห้องสมุดเท่าที่ควร	2.54	1.04	ปานกลาง
2. งบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอและไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน	2.78	1.03	ปานกลาง
3. การจัดสรรงบประมาณ เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของครูล่าช้า	2.96	1.03	ปานกลาง
4. ห้องสมุดมีเครื่องมือช่วยการสืบค้น เช่น บัตรรายการ Opac เป็นต้น ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่	2.89	0.98	ปานกลาง
5. กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในกลุ่มสาระฯ	2.83	1.06	ปานกลาง
6. เวลาเรียนของนักเรียนมีมากจนไม่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดได้อย่างเสรี	3.14	1.05	ปานกลาง
รวม	2.86	0.82	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านทรัพยากรสารสนเทศ			
7. หนังสือคู่มือครูในรายวิชาที่สอนมีไม่เพียงพอ	2.99	0.97	ปานกลาง
8. หนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาที่สอน มีน้อย	3.08	0.99	ปานกลาง
9. หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเด็กและเยาวชน มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	3.03	1.00	ปานกลาง
10. หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	3.05	0.96	ปานกลาง
11. วารสารวิชาการสำหรับการค้นคว้าของครูมีน้อย	2.99	0.92	ปานกลาง
12. วารสารวิชาการสำหรับการค้นคว้าของนักเรียนมีน้อย	3.04	0.97	ปานกลาง
13. สื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ	3.08	0.98	ปานกลาง
14. สื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุด มีเนื้อหาไม่ครอบคลุมกลุ่มสาระที่สอน	3.04	0.90	ปานกลาง
15. แผ่นภาพ/แผนภูมิที่มีให้บริการในห้องสมุด มีไม่เพียงพอและครอบคลุมตามเนื้อหาที่ใช้สอน	3.05	0.92	ปานกลาง
16. หนังสือที่จัดให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ ครอบคลุมกลุ่มสาระที่สอน	3.00	0.94	ปานกลาง
17. หนังสือที่จัดให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ทันสมัย	2.91	0.86	ปานกลาง
18. หนังสือในห้องสมุดจัดไม่เป็นระบบทำให้ยากต่อการค้นหา	2.70	0.95	ปานกลาง
19. สื่อทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุดจัดไม่เป็นระบบยาก ต่อการสืบค้น	2.79	0.94	ปานกลาง
20. คอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ให้บริการในการสืบค้น อินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ	3.14	1.04	ปานกลาง
21. สภาพรูปแบบของหนังสือที่ใช้ค้นคว้า ประกอบการเรียนการสอนไม่พร้อมใช้งาน	2.87	0.87	ปานกลาง
รวม	2.98	0.76	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านตัวครูบรรณารักษ์			
22. ครูบรรณารักษ์ขาดความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	2.65	1.05	ปานกลาง
23. จำนวนบุคลากรที่ทำงานห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนงานที่มี	2.92	1.05	ปานกลาง
24. ครูบรรณารักษ์ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับครูผู้สอน	2.50	1.13	ปานกลาง
25. ครูบรรณารักษ์ไม่อำนวยความสะดวกในการให้ศึกษาค้นคว้า	2.53	1.03	ปานกลาง
รวม	2.65	0.91	ปานกลาง
ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุด			
26. ขนาดของห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน	3.05	1.08	ปานกลาง
27. สภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน	2.96	1.05	ปานกลาง
28. จำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ	3.02	1.04	ปานกลาง
29. มีเสียงรบกวนจากภายนอกเข้ามาในห้องสมุด	2.76	1.02	ปานกลาง
30. ห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณที่ครูไม่สะดวกในการพานักเรียนเข้าไปทำการเรียนการสอน	2.60	1.09	ปานกลาง
รวม	2.88	0.91	ปานกลาง
รวมทั้งสิ้น	2.90	0.72	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านเป็นปัญหาระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีปัญหาการใช้อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ได้แก่ เวลาเรียนของนักเรียนมีมากจนไม่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดได้อย่างเสรี ($\bar{X} = 3.14$) คอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ให้บริการในการสืบค้นอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.14$) หนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาที่สอน มีน้อย ($\bar{X} = 3.08$) สื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.08$) หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ($\bar{X} = 3.05$) แผ่นภาพ/ แผนภูมิที่มีให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอและครอบคลุมตามเนื้อหาที่ใช้สอน ($\bar{X} = 3.05$) ขนาดของห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน ($\bar{X} = 3.05$) วารสารวิชาการสำหรับการค้นคว้าของนักเรียนมีน้อย ($\bar{X} = 3.04$) สื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมกลุ่มสาระที่สอน ($\bar{X} = 3.04$) หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเด็กและเยาวชนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ($\bar{X} = 3.03$) จำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.02$) และหนังสือที่จัดให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมกลุ่มสาระที่สอน ($\bar{X} = 3.00$)

5. การเปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้

5.1 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้
ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด

กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้

รายการ		กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	F
		ภาษา ไทย	คณิตฯ	วิทย์ฯ	สังคมฯ	สุขฯ	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาฯ	
ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวม										
1. ผู้บริหารไม่ค่อยส่งเสริม กิจการของห้องสมุดเท่าที่ควร	$\bar{X}$	2.64	2.50	2.53	2.22	2.50	2.89	2.69	2.39	1.34

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ		กลุ่ม ภาษา ไทย	กลุ่ม คณิตฯ	กลุ่ม วิทยาศาสตร์	กลุ่ม สังคมฯ	กลุ่ม สุขฯ	กลุ่ม ศิลปะ	กลุ่ม การงานฯ	กลุ่ม ภาษาฯ	F
2. งบประมาณในการจัดซื้อ ทรัพยากรสารสนเทศ ที่ใช้ประกอบการเรียน การสอนไม่เพียงพอและ ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	2.94	3.03	2.72	2.39	2.53	3.03	3.05	2.58	2.44
3. การจัดสรรงบประมาณ เพื่อตอบสนองความต้องการ ใช้ทรัพยากรสารสนเทศของครูล่าช้า	$\bar{X}$	3.00	3.25	2.64 ^b	2.64 ^b	3.00	3.25	3.36 ^a	2.58 ^b	3.46*
4. ห้องสมุดมีเครื่องมือช่วย การสืบค้น เช่น บัตรรายการ Opac เป็นต้น ที่ไม่สามารถ ใช้ประโยชน์ได้เต็มที่	$\bar{X}$	3.00	3.00	2.50	2.75	2.83	3.19	3.11	2.78	1.91
5. กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้น มีเนื้อหาไม่สอดคล้อง กับกิจกรรมการเรียน การสอนของครูในกลุ่มสาระฯ	$\bar{X}$	2.75	2.78	2.61	2.58	3.05	3.30	3.00	2.58	2.29
6. เวลาเรียนของนักเรียนมีมาก จนไม่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุด ได้อย่างเสรี	$\bar{X}$	3.28	3.17	2.92	2.86	3.22	3.30	3.53	2.89	1.86
รวม	$\bar{X}$	2.93	2.95	2.65	2.57 ^b	2.86	3.16 ^a	3.12	2.63	2.83*
ด้านทรัพยากรสารสนเทศ										
7. หนังสือคู่มือครูในรายวิชา ที่สอนมีไม่เพียงพอ	$\bar{X}$	3.14	2.97	2.75	2.69 ^b	2.94	3.22	3.39 ^a	2.78	2.44*
8. หนังสืออ่านเพิ่มเติม ในรายวิชาที่สอนมีน้อย	$\bar{X}$	3.25	3.03	2.89	2.75 ^b	3.19	3.30	3.53 ^a	2.69 ^b	3.24*
9. หนังสือสารานุกรมไทย สำหรับเด็กและเยาวชน มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	3.14	2.97	3.00	2.80	2.94	3.25	3.33	2.78	1.43

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ		กลุ่ม ภาษา ไทย	กลุ่ม คณิตฯ	กลุ่ม วิทย์ฯ	กลุ่ม สังคมฯ	กลุ่ม สุขฯ	กลุ่ม ศิลปะ	กลุ่ม การงานฯ	กลุ่ม ภาษาฯ	F
10. หนังสือพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	3.11	3.05	2.89	2.94	2.92	3.30	3.39	2.80	1.70
11. วารสารวิชาการสำหรับ การค้นคว้าของครูมีน้อย	$\bar{X}$	3.03	2.86	2.97	2.86	3.05	3.25	3.08	2.83	0.84
12. วารสารวิชาการสำหรับ การค้นคว้าของนักเรียนมีน้อย	$\bar{X}$	3.39	2.83	3.05	2.72	2.94	3.33	3.30	2.78	2.85*
13. สื่อโสตทัศนวัสดุที่มี ให้บริการในห้องสมุด มีไม่เพียงพอ	$\bar{X}$	3.30	3.08	2.80	3.05	3.08	3.30	3.14	2.83	1.29
14. สื่อโสตทัศนวัสดุที่มี ให้บริการในห้องสมุด มีเนื้อหาไม่ครอบคลุม กลุ่มสาระที่สอน	$\bar{X}$	3.25	2.94	2.89	2.80	3.19	3.28	3.08	2.86	1.58
15. แผ่นภาพ/แผนภูมิที่มี ให้บริการในห้องสมุดมี ไม่เพียงพอและครอบคลุม ตามเนื้อหาที่ใช้สอน	$\bar{X}$	3.30	2.94	2.92	2.83	3.17	3.22	3.25	2.80	1.76
16. หนังสือที่จัดให้บริการ ในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ ครอบคลุมกลุ่มสาระที่สอน	$\bar{X}$	3.25	2.78	3.00	2.78	3.14	3.14	3.17	2.72	1.80
17. หนังสือที่จัดให้บริการ ในห้องสมุดมีเนื้อหา ไม่ทันสมัย	$\bar{X}$	3.08	2.75	2.92	2.64	2.83	3.14	3.11	2.83	1.63
18. หนังสือในห้องสมุด จัดไม่เป็นระบบ ทำให้ยากต่อการค้นหา	$\bar{X}$	2.61	2.64	2.75	2.50 ^b	2.72	3.22 ^a	2.69	2.47 ^b	2.23*

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ		กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	F
		ภาษา ไทย	คณิตฯ	วิทย์ฯ	สังคมฯ	สุขฯ	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาฯ	
19. โสตทัศนวัสดุที่มีใน ห้องสมุดจัดไม่เป็นระบบ ยากต่อการสืบค้น	$\bar{X}$	2.69	2.78	2.75	2.44 ^b	3.03	3.11 ^a	3.11 ^a	2.42 ^b	3.27*
20. คอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ ให้บริการในการสืบค้น อินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ	$\bar{X}$	3.14	3.14	3.00	2.78 ^b	3.25	3.39	3.64 ^a	2.78 ^b	3.00*
21. สภาพรูปเล่มของหนังสือ ที่ใช้ค้นคว้าประกอบ	$\bar{X}$	3.05	2.94 ^b	2.83 ^b	2.42 ^b	2.78 ^b	3.19 ^a	3.14 ^c	2.58 ^b	3.74*
รวม	$\bar{X}$	3.12	2.91	2.89	2.73	3.01	3.24	3.22	2.73	2.60*
ด้านตัวครูบรรณารักษ์										
22. ครูบรรณารักษ์ขาดความรู้ ในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน	$\bar{X}$	2.55	2.61	2.58	2.30	2.64	3.03	2.97	2.53	1.86
23. จำนวนบุคลากรที่ทำงาน ห้องสมุดไม่ได้สัดส่วน กับจำนวนงานที่มี	$\bar{X}$	3.00	2.83	2.69	2.78	2.80	3.11	3.25	2.89	1.14
24. ครูบรรณารักษ์ไม่มี มนุษยสัมพันธ์กับครูผู้สอน	$\bar{X}$	2.30	2.33	2.61	2.08	2.55	2.86	2.86	2.36	2.21
25. ครูบรรณารักษ์ไม่ อำนวยความสะดวก ในการให้ศึกษาค้นคว้า	$\bar{X}$	2.30	2.47	2.58	2.25	2.69	2.83	2.61	2.47	1.27
รวม	$\bar{X}$	2.54	2.56	2.62	2.35	2.67	2.96	2.92	2.56	1.82
ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุด										
26. ขนาดของห้องสมุด ไม่ได้สัดส่วนกับ จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	3.11	2.80	2.89	3.03	3.22	3.42	3.28	2.69	1.93

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ		กลุ่ม ภาษา ไทย	กลุ่ม คณิตฯ	กลุ่ม วิทย์ฯ	กลุ่ม สังคมฯ	กลุ่ม สุขฯ	กลุ่ม ศิลปะ	กลุ่ม การงานฯ	กลุ่ม ภาษาฯ	F
27. สภาพแวดล้อมภายใน ห้องสมุดไม่เอื้อต่อ การจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	3.25	2.75	2.75	2.75	3.08	3.28	3.19	2.61	2.43
28. จำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้ บริการในห้องสมุดไม่เพียงพอ	$\bar{X}$	3.39 ^a	2.89	2.75	2.94	2.94	3.33 ^a	3.33 ^a	2.61 ^b	2.99*
29. มีเสียงรบกวนจาก ภายนอกเข้ามาในห้องสมุด	$\bar{X}$	3.03 ^a	2.67	2.69	2.47 ^a	2.92 ^a	3.17 ^a	2.94 ^a	2.22 ^b	3.56*
30. ห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณ ที่ครูไม่สะดวกในการ พานักเรียนเข้าไป ทำการเรียนการสอน	$\bar{X}$	2.83	2.44	2.42	2.39 ^b	2.80	2.97 ^a	2.75	2.19 ^b	2.33*
รวม	$\bar{X}$	3.12 ^a	2.71	2.70	2.72	2.99	3.23 ^a	3.10 ^a	2.47 ^b	3.32*
รวมทั้งสิ้น	$\bar{X}$	3.00	2.84	2.78	2.65 ^b	2.93	3.19 ^a	3.14 ^a	2.64 ^b	3.13*

$$F_{(.05; df 287)} = 2.05$$

a ใช้กำกับค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากกว่าค่าที่มี b กำกับ

จากตาราง 6 แสดงว่าครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อ 3 โดยที่ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยีประสบปัญหา มากกว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อพบความแตกต่าง ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวม พบว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ ศิลปะประสบปัญหาโดยรวมมากกว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประสบปัญหาการจัดสรรงบประมาณ เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของครูล่าช้ามากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, กลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

ส่วนข้อที่ค่า F แสดงค่ามีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทดสอบรายคู่แล้วไม่พบความแตกต่าง คือ ข้อ 2. งบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ไม่เพียงพอและไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน และข้อ 5. กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในกลุ่มสาระฯ

ด้านทรัพยากรสารสนเทศเมื่อพิจารณาโดยรวมไม่พบความแตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่าง ดังนี้

ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประสบปัญหาหนังสือคู่มือครูในรายวิชาที่สอนมีไม่เพียงพอ มากกว่าครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประสบปัญหาหนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาที่สอนมีน้อย มากกว่าครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ ประสบปัญหาหนังสือในห้องสมุดจัดไม่เป็นระบบทำให้ยากต่อการค้นหา มากกว่าครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระฯ ศิลปะ ประสบปัญหาสื่อทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุดจัดไม่เป็นระบบยากต่อการสืบค้น มากกว่าครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประสบปัญหาคอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ให้บริการในการสืบค้นอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ มากกว่าครูกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ ประสบปัญหาสภาพรูปเล่มของหนังสือที่ใช้ค้นคว้าประกอบการเรียนการสอนไม่พร้อมใช้งาน มากกว่าครูกลุ่มสาระฯ คณิตศาสตร์, ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์, ครูกลุ่มสาระฯ สุขศึกษาและพลศึกษา, ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ และครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ส่วนข้อที่ค่า F แสดงค่ามีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทดสอบรายคู่แล้วไม่พบความแตกต่าง คือ ข้อ 12. วารสารวิชาการสำหรับการค้นคว้าของนักเรียนมีน้อย

ด้านตัวครูบรรณารักษ์ โดยรวมไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูบรรณารักษ์ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับครูผู้สอน ค่า F แสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อทดสอบรายคู่แล้วไม่พบความแตกต่าง

ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุดโดยรวม พบว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ ศิลปะ, ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทย และครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประสบปัญหามากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิชาต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบความแตกต่าง ดังนี้

ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทย, ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ ประสบปัญหาจำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ มากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ, ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทย, ครูกลุ่มสาระฯ สุขศึกษาและพลศึกษา และครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประสบปัญหาเสียงรบกวนจากภายนอกเข้ามาในห้องสมุด มากกว่าครูกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ ประสบปัญหาห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณที่ครูไม่สะดวกในการพานักเรียนเข้าไปทำการเรียนการสอน มากกว่าครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และครูกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

6.2 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอนปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด

กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอน

รายการ	ประสบการณ์การสอน น้อยกว่า 11 ปี		ประสบการณ์การสอน มากกว่า 11 ปี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวม					
1. ผู้บริหารไม่ค่อยส่งเสริม กิจการของห้องสมุดเท่าที่ควร	2.20	1.10	2.60	1.04	-1.25
2. งบประมาณในการจัดซื้อ ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ ประกอบการเรียนการสอน ไม่เพียงพอและไม่ได้สัดส่วน กับจำนวนนักเรียน	2.35	0.99	2.80	0.87	-1.63
3. การจัดสรรงบประมาณ เพื่อตอบสนองความต้องการ ใช้ทรัพยากรสารสนเทศของครูล่าช้า	2.50	1.32	3.04	0.79	-1.70
4. ห้องสมุดมีเครื่องมือช่วยการสืบค้น เช่น บัตรรายการ Opac เป็นต้น ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่	2.55	1.00	2.96	0.79	-1.54
5. กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้นมีเนื้อหา ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียน การสอนของครูในกลุ่มสาระฯ	2.05	0.82	3.04	0.73	-4.25*
6. เวลาเรียนของนักเรียนมีมาก จนไม่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดได้อย่างเสรี	3.00	1.17	3.24	0.97	-0.75
รวม	2.44	0.86	2.95	0.58	-2.34*
ด้านทรัพยากรสารสนเทศ					
7. หนังสือคู่มือครูในรายวิชาที่สอน มีไม่เพียงพอ	2.85	0.99	3.20	1.04	-1.15
8. หนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชา ที่สอนมีน้อย	2.65	1.09	3.16	0.99	-1.64

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	ประสบการณ์การสอน น้อยกว่า 11 ปี		ประสบการณ์การสอน มากกว่า 11 ปี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
9. หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเด็กและเยาวชนมีไม่เพียงพอ กับจำนวนนักเรียน	2.70	0.73	3.00	0.96	-1.16
10. หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานมีไม่เพียงพอ กับจำนวนนักเรียน	2.75	0.85	3.00	0.76	-1.04
11. วารสารวิชาการสำหรับการค้นคว้าของครูมีน้อย	2.75	1.02	2.96	0.67	-0.83
12. วารสารวิชาการสำหรับการค้นคว้าของนักเรียนมีน้อย	2.80	0.89	2.84	0.69	-0.17
13. สื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ	2.70	0.98	2.92	0.76	-0.85
14. สื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ ครอบคลุมกลุ่มสาระที่สอน	2.70	0.66	2.96	0.73	-1.23
15. แผนภาพ/แผนภูมิที่มีให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ	2.70	0.86	2.96	0.79	-1.05
16. หนังสือที่จัดให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ ครอบคลุมกลุ่มสาระที่สอน	2.50	0.69	3.00	0.64	-2.51*
17. หนังสือที่จัดให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ทันสมัย	2.70	0.86	3.04	0.67	-1.48
18. หนังสือในห้องสมุดจัด ไม่เป็นระบบทำให้ยากต่อการค้นหา	2.25	0.64	2.76	0.83	-2.26*

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	ประสบการณ์การสอน น้อยกว่า 11 ปี		ประสบการณ์การสอน มากกว่า 11 ปี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
19. โสตทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุด จัดไม่เป็นระบบยากต่อการสืบค้น	2.40	0.82	2.80	0.82	-1.63
20. คอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ให้บริการ ในการสืบค้นอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ	2.85	0.99	3.04	0.79	-0.72
21. สภาพรูปเล่มของหนังสือ ที่ใช้ค้นคว้าประกอบการเรียน การสอนไม่พร้อมใช้งาน	2.50	0.76	3.00	0.64	-2.38*
รวม	2.65	0.69	2.98	0.57	-1.72
ด้านตัวครูบรรณารักษ์					
22. ครูบรรณารักษ์ขาดความรู้ ในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน	2.10	0.97	2.80	0.87	-2.56*
23. จำนวนบุคลากรที่ทำงาน ห้องสมุดไม่ได้สัดส่วน กับจำนวนงานที่มี	2.60	1.39	2.92	1.00	-0.90
24. ครูบรรณารักษ์ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ กับครูผู้สอน	1.80	1.10	2.76	0.92	-3.17*
25. ครูบรรณารักษ์ไม่อำนวยความสะดวก ความสะดวกในการให้ศึกษาค้นคว้า	1.70	0.98	2.64	1.04	-3.10*
รวม	2.05	0.94	2.78	0.77	-2.87*
ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุด					
26. ขนาดของห้องสมุดไม่ได้สัดส่วน กับจำนวนนักเรียน	2.80	1.32	3.00	1.04	-0.57

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	ประสบการณ์การสอน น้อยกว่า 11 ปี		ประสบการณ์การสอน มากกว่า 11 ปี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
27. สภาพแวดล้อมภายในห้องสมุด ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน	2.65	1.42	3.12	1.17	-1.22
28. จำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้บริการ ในห้องสมุดไม่เพียงพอ	2.65	1.46	3.12	1.13	-1.22
29. มีเสียงรบกวนจากภายนอก เข้ามาในห้องสมุด	2.35	1.04	3.00	1.12	-2.00*
30. ห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณที่ครู ไม่สะดวกในการพานักเรียน เข้าไปทำการเรียนการสอน	2.25	1.02	2.68	1.07	-1.37
รวม	2.54	1.15	2.98	0.87	-1.47
รวมทั้งสิ้น	2.51	0.72	2.94	0.58	-2.23*

$$t_{(.05; df 43)} = 1.96$$

จากตาราง 7 แสดงว่า ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 4 โดยที่ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่าประสบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนมากกว่า

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบความแตกต่าง ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 11 ปี ประสบปัญหามากกว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 11 ปี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 11 ปี ประสบปัญหากิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในกลุ่มสาระฯ มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 11 ปี

ด้านทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 11 ปี ประสบปัญหาหนังสือที่จัดให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมกลุ่มสาระฯ ที่สอน, หนังสือในห้องสมุดจัดไม่เป็นระบบทำให้ยากต่อการค้นหา และสภาพรูปเล่มของหนังสือที่ใช้ค้นคว้าประกอบการเรียนการสอนไม่พร้อมใช้งาน มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 11 ปี

ด้านตัวครูบรรณารักษ์โดยรวมพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 11 ปี ประสบปัญหา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 11 ปี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 11 ปี ประสบปัญหาครูบรรณารักษ์ขาดความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน, ครูบรรณารักษ์ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับครูผู้สอน และครูบรรณารักษ์ไม่อำนวยความสะดวกในการให้ศึกษาค้นคว้า มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 11 ปี

ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุดโดยรวมไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 11 ปี ประสบปัญหามีเสียงรบกวนจากภายนอกเข้ามาในห้องสมุด มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 11 ปี

6. ความคิดเห็นต่อคำถามปลายเปิดที่ว่า “สมัยนี้นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลได้จากอินเทอร์เน็ต การใช้หนังสือในห้องสมุดจึงไม่จำเป็นอีกต่อไป” ครูกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามมา 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.82 ในภาพรวมสรุปได้ ดังนี้

ครูไม่เห็นด้วยกับคำถามข้างต้น และมีความเห็นที่ตรงกันว่า ถึงแม้อินเทอร์เน็ตจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวัน การสืบค้นข้อมูลด้านการเรียน ความสะดวกของการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ได้โดยไม่จำกัดสถานที่ จำกัดเวลา แต่ห้องสมุดก็ยังเป็นสถานที่ที่มีความจำเป็นในการสืบค้นข้อมูลของนักเรียน เพราะการใช้หนังสือมาประกอบการเรียนจะมีเนื้อหาที่น่าเชื่อถือกว่า เนื่องจากหนังสือที่ใช้อ่านเพิ่มเติมในแต่กลุ่มสาระฯ ถูกเขียนขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญใน

สาขาวิชานั้นๆ โดยตรง และหนังสือยังเป็นแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้กว่าข้อมูลที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งในบางเนื้อหายังไม่ผ่านการกลั่นกรองความถูกต้องของเนื้อหา

7. ผลจากการสรุปการวิจัยเชิงปริมาณและนำไปสัมภาษณ์เพิ่มเติมได้ผล ดังนี้

7.1 การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

7.1.1 ด้านการเตรียมการสอน การวางแผนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียน

การสอน

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการเตรียมการสอน การวางแผนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน ข้อที่มีการใช้สูงสุด คือ ครูมีการใช้ห้องสมุดวิเคราะห์หลักสูตร และกำหนดเนื้อหาโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า จากการสัมภาษณ์ในข้อนี้ครูมีการใช้ห้องสมุดน้อย เพราะครูจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการเรียนของโรงเรียนที่อิงกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เอกสารที่ได้รับจากทางโรงเรียนหรือซื้อมาใช้สอนเอง และค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยครูให้เหตุผลว่า “ผมมีเอกสารคู่มือการสอน เอกสารหลักสูตรอยู่ในห้องหมวดของกลุ่มสาระฯ อยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องไปใช้บริการห้องสมุด” (SCHOOL1) “ดิฉันไม่ค่อยมีเวลาไปใช้ห้องสมุด เนื่องจากคาบสอนเยอะและสอนหลายวิชา ดิฉันจึงไปหาซื้อหนังสือมาใช้ส่วนตัวโดยเลือกเล่มที่สอดคล้องกับหลักสูตร” (SCHOOL2) “ดิฉันไม่ค่อยมีเวลาไปใช้ห้องสมุด เนื่องจากคาบสอนเยอะและสอนหลายวิชา ดิฉันจึงไปหาซื้อหนังสือมาใช้ส่วนตัวโดยเลือกเล่มที่สอดคล้องกับหลักสูตร” (SCHOOL3) “ผมไม่ค่อยได้ใช้ห้องสมุดส่วนมากจะค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพราะสะดวกและรวดเร็วค้นได้ทุกที่ทุกเวลา” (SCHOOL4)

ในด้านการเตรียมการสอนข้อที่มีการใช้สูงสุดและสอดคล้องกัน เช่น ขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรายวิชาที่สอน เนื่องจากบรรณารักษ์มีการสำรวจความต้องการของครูในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเข้ามาให้บริการในห้องสมุด โดยครูให้เหตุผลว่า “ผมขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาสื่อมาเสริมความรู้วิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียน เช่น โลกดาราศาสตร์ วารสารวิทยาศาสตร์ เป็นต้น และมีการประสานให้บรรณารักษ์เตรียมสื่อเพื่อให้นักเรียนมาศึกษาค้นคว้า” (SCHOOL1) “ดิฉันขอความช่วยเหลือจากครูบรรณารักษ์ในการจัดหาหนังสือที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอน และขอความอนุเคราะห์วัสดุ อุปกรณ์ที่มีในห้องสมุด” (SCHOOL3) ส่วนข้อที่มีการใช้น้อย คือ ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดแสดงละคร หรือการแสดงบทบาทสมมุติ และจากการสัมภาษณ์ครู และขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดป้ายนิเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน เนื่องจากนักเรียนที่สอนเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนักเรียนมีความสามารถในการจัดแสดงละคร จัดป้ายนิเทศ และจัดนิทรรศการอยู่แล้ว ฉะนั้นการขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดกิจกรรมดังกล่าวเลยมีค่อนข้างน้อย โดยครูให้เหตุผลว่า “เนื่องจากนักเรียนที่สอนเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนักเรียนมีความสามารถในการจัดแสดงละคร จัดป้ายนิเทศ และจัดนิทรรศการอยู่แล้ว ฉะนั้น การขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดกิจกรรมดังกล่าวเลยมีค่อนข้างน้อย ส่วนมาก

ครูจะขอความร่วมมือในเรื่องการขอวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซะมากกว่า” (SCHOOL1)

นอกจากข้อสัมภาษณ์เชิงปริมาณพบประเด็นเพิ่มเติม คือ ครูได้ใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าเพิ่มเติมในการทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน สื่อการสอน หนังสืออ่านเพิ่มเติม วิจัยในชั้นเรียน และเขียนรายงานทางวิชาการ โดยครูให้เหตุผลว่า “ผมค้นข้อมูลจากหนังสือในห้องสมุด เพื่อจัดทำเอกสารประกอบการเรียนในรายวิชาที่สอน และใช้เขียนรายงานทางวิชาการ” (SCHOOL3) “ดิฉันใช้ห้องสมุดในการทำสื่อการเรียนการสอน โดยดูตัวอย่างสื่อการสอนจากหนังสือและนำมาปรับใช้ในรายวิชาของตน” (SCHOOL3) “ผมใช้ห้องสมุดค้นหาข้อมูลในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มเติม” (SCHOOL3) “ดิฉันใช้ห้องสมุดในการหาข้อมูลเพื่อทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม และหาข้อมูลในการทำเอกสารเกี่ยวกับการสอน” (SCHOOL4)

“ผมมีเอกสารคู่มือการสอน เอกสารหลักสูตรอยู่ในห้องหมวดของกลุ่มสาระฯ อยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องไปใช้บริการห้องสมุด”

(SCHOOL1)

“ผมขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาสื่อมาเสริมความรู้วิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียน เช่น โลกดาราศาสตร์ วารสารวิทยาศาสตร์ เป็นต้น และมีการประสานให้บรรณารักษ์เตรียมสื่อเพื่อให้นักเรียนมาศึกษาค้นคว้า”

(SCHOOL1)

“เนื่องจากนักเรียนที่สอนเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนักเรียนมีความสามารถในการจัดแสดงละคร จัดป้ายนิเทศ และจัดนิทรรศการอยู่แล้ว ฉะนั้น การขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดกิจกรรมดังกล่าวเลยมีค่อนข้างน้อย ส่วนมากครูจะขอความร่วมมือในเรื่องการขอวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซะมากกว่า”

(SCHOOL1)

“ดิฉันไม่ค่อยมีเวลาไปใช้ห้องสมุด เนื่องจากคาบสอนเยอะและสอนหลายวิชา ดิฉันจึงไปหาซื้อหนังสือมาใช้ส่วนตัวโดยเลือกเล่มที่สอดคล้องกับหลักสูตร”

(SCHOOL2)

“ผมค้นข้อมูลจากหนังสือในห้องสมุด เพื่อจัดทำเอกสารประกอบการเรียนในรายวิชาที่สอน และใช้เขียนรายงานทางวิชาการ”

(SCHOOL3)

“ดิฉันใช้ห้องสมุดในการทำสื่อการเรียนการสอน โดยดูตัวอย่างสื่อการสอนจากหนังสือและนำมาปรับใช้ในรายวิชาของตน”

(SCHOOL3)

“ดิฉันไม่ค่อยมีเวลาไปใช้ห้องสมุด เนื่องจากคาบสอนเยอะและสอนหลายวิชา ดิฉันจึงไปหาซื้อหนังสือมาใช้ส่วนตัวโดยเลือกเล่มที่สอดคล้องกับหลักสูตร”

(SCHOOL3)

“ผมใช้ห้องสมุดค้นหาข้อมูลในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มเติม”

(SCHOOL3)

“ดิฉันไม่ค่อยได้เข้าห้องสมุดเนื่องจากเอกสารที่ใช้ในการสอนดิฉันจะได้รับจากโรงเรียนและซื้อมาใช้เป็นของตัวเอง”

(SCHOOL3)

“ดิฉันขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาหนังสือที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอน และขอความอนุเคราะห์วัสดุ อุปกรณ์ที่มีในห้องสมุด”

(SCHOOL3)

“ดิฉันใช้ห้องสมุดในการหาข้อมูลเพื่อทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม และหาข้อมูลในการทำเอกสารเกี่ยวกับการสอน”

(SCHOOL4)

“ดิฉันใช้ห้องสมุดในการเตรียมการสอน และทำสื่อการสอนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์”

(SCHOOL4)

“ผมไม่ค่อยได้ใช้ห้องสมุดส่วนมากจะค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพราะสะดวกและรวดเร็วค้นได้ทุกที่ทุกเวลา”

(SCHOOL4)

7.1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ครูใช้ห้องสมุดด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า ข้อที่มีปัญหาการใช้สูงสุดและสอดคล้องกัน คือ กำหนดให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ในห้องสมุดเพื่อทำรายงานตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียน และกำหนดหัวข้อให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ เช่น จุลสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค เป็นต้น เนื่องจากครูส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง โดยเห็นว่าห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีทรัพยากรที่หลากหลายทำให้ได้รับความรู้ได้มากกว่าการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว และให้เลือกแหล่งค้นคว้าที่หลากหลาย เช่น หนังสือ วารสาร ป้ายความรู้ หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งครูจะไม่ปิดกั้นว่าต้องเลือกข้อมูลมาจากแหล่งเดียว และครู จะคอยให้คำแนะนำแหล่งค้นคว้าที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ เช่น แนะนำหนังสือที่มีในห้องสมุด แนะนำเว็บไซต์ โดยครูให้เหตุผลว่า “ผมให้หัวข้องาน เช่น การวางแผนการดูแลสุขภาพ และครอบครัว แล้วให้นักเรียนไปค้นคว้าจากห้องสมุด” (SCHOOL1) “ดิฉันมอบหมายงานให้นักเรียนไปสืบค้นนอกเวลาเรียนมากกว่าที่จะให้นักเรียนไปใช้ห้องสมุดในคาบเรียน และจะเปิดกว้างให้ไปค้นจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ นอกเหนือห้องสมุด เช่น อินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน เป็นต้น” (SCHOOL1) “ดิฉันมอบหมายงานให้นักเรียนค้นเรื่อง นิทานอีสป โดยให้นักเรียนทำสมุดนิทานเป็นกลุ่ม และให้เลือกแหล่งค้นคว้าที่หลากหลาย เช่น ค้นจากอินเทอร์เน็ต โดยครูไม่ได้ปิดกั้นว่า จะต้องเลือกข้อมูลมาจากแหล่งเดียว ให้เลือกนิทานที่ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้นักเรียนเข้าไปใช้ห้องสมุดในช่วงพักกลางวันหรือช่วงว่าง” (SCHOOL2) “ผมมอบหมายหัวข้อให้นักเรียนสืบค้นจากหนังสือในห้องสมุดนอกเวลาเรียน และให้ใช้หนังสืออ้างอิง เช่น หนังสือแผนที่ ATLAS ความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ หรือการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาอ้างอิงทำโครงการในบทที่ 2 สื่อบางอย่างมีในกลุ่มสาระฯ อยู่แล้ว เช่น แผนที่ เข็มทิศ ลูกโลก แต่มีเนื้อหาบางเรื่องที่ต้องให้ไปค้นคว้าจากห้องสมุด เพื่อฝึกนิสัยรักการค้นคว้า รู้จักค้นคว้า และรู้จักแหล่งอ้างอิง” (SCHOOL3) “ดิฉันมอบหมายงานให้นักเรียนไปค้นจากหนังสือชีววิทยา โดยให้หัวข้อนักเรียนไปค้นข้อมูลในห้องสมุดนอกเวลาเรียน และนำข้อมูลที่ได้มานำเสนอหน้าชั้นเรียน” (SCHOOL4)

ส่วนข้อที่มีการใช้น้อย คือ นำนักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุประเภทรูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ลูกโลกที่ตรงกับเนื้อหาที่สอนในห้องสมุดมีไว้ให้บริการ เพราะสื่อโสตทัศนวัสดุที่มีอยู่ มีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ และสื่อที่มีให้บริการไม่น่าสนใจ โดยครูให้เหตุผลว่า “หนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาไม่ตรงกับความต้องการของครู สื่อโสตทัศนวัสดุไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระฯ” (SCHOOL1) และนำหนังสือบันเทิงคดีที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนที่จะสอนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เพราะหนังสือบันเทิงคดีที่มีในห้องสมุดไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ครูใช้สอนในรายวิชา โดยครูให้เหตุผลว่า “การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาของผมไม่

จำเป็นต้องนำหนังสือบันทึงคดีมาใช้ในการเรียนการสอน เพราะเนื้อหาในรายวิชานั้นทางด้านเชิงวิชาการมากกว่า” (SCHOOL1)

“ผมให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากห้องสมุดแล้วให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้มานำเสนอหน้าชั้นเรียน”

(SCHOOL1)

“หนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาไม่ตรงกับความต้องการของครู สื่อโสตทัศนวัสดุไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระฯ”

(SCHOOL1)

“ดิฉันแนะนำหนังสือในชั่วโมงเรียน โดยแนะนำให้นักเรียนเข้าไปค้นจากหนังสือที่มีในห้องสมุดหรือแนะนำให้ซื้อจากร้านหนังสือมาเก็บไว้เป็นของตนเอง และให้นักเรียนเข้าไปใช้สื่อต่างๆ ที่มีในห้องสมุด เช่น วิกิความรู้เกี่ยวกับอาเซียนในคาบ ASEAN Student วารสาร Student Weekly เป็นต้น”

(SCHOOL1)

“ผมให้หัวข้องาน เช่น การวางแผนการดูแลสุขภาพและครอบครัว แล้วให้นักเรียนไปค้นคว้าจากห้องสมุด”

(SCHOOL1)

“ผมสั่งงานโดยการให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดนอกคาบเรียน”

(SCHOOL1)

“ดิฉันมอบหมายงานให้นักเรียนไปสืบค้นนอกเวลาเรียนมากกว่าที่จะให้นักเรียนไปใช้ห้องสมุดในคาบเรียน และจะเปิดกว้างให้ไปค้นจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ นอกเหนือห้องสมุด เช่น อินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน เป็นต้น”

(SCHOOL1)

“ดิฉันมอบหมายงานให้นักเรียนค้นเรื่อง นิทานอีสป โดยให้นักเรียนทำสมุดนิทานเป็นกลุ่ม และให้เลือกแหล่งค้นคว้าที่หลากหลาย เช่น ค้นจากอินเทอร์เน็ต โดยครูไม่ได้ปิดกั้นว่าจะต้องเลือกข้อมูลมาจากแหล่งเดียว ให้เลือกนิทานที่ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้นักเรียนเข้าไปใช้ห้องสมุดในช่วงพักกลางวันหรือช่วงว่าง”

(SCHOOL2)

“ดิฉันให้นักเรียนค้นหนังสือเกี่ยวกับวรรณคดี และพานักเรียนมาสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตในคาบเรียน”

(SCHOOL2)

“ดิฉันให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด เช่น หนังสือเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ วิทยาศาสตร์แนวใหม่ แม้กระทั่งหนังสืออ้างอิงที่ครูให้นักเรียนมาใช้ในชั่วโมงของการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีทรัพยากรที่หลากหลายทำให้ได้รับความรู้ได้มากกว่าจะเรียนรู้ในห้องวิทยาศาสตร์อย่างเดียว”

(SCHOOL2)

“ผมให้นักเรียนค้นหาประวัติชนิดกีฬาต่างๆ จากหนังสือคู่มือ เช่น บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เป็นต้น และยังให้ค้นกติกา ระบบต่างๆ ภายในร่างกายโดยดูภาพและข้อมูลอื่นๆ ประกอบ หรือบางครั้งให้ค้นข้อมูลจากเครื่องมือสื่อสาร”

(SCHOOL2)

“ดิฉันมอบหมายงานให้นักเรียนไปค้นจากหนังสือ หรือสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต”

(SCHOOL2)

“ดิฉันมอบหมายงานให้นักเรียนไปค้นจากหนังสือ หรือสืบค้นจากอินเทอร์เน็ตนอกเวลาเรียน”

(SCHOOL2)

“ผมให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเองจากหนังสืออ้างอิงที่มีในห้องสมุดนอกเวลาเรียน เช่น ภาษาไทยอิงประวัติศาสตร์ ประวัติบุคคลสำคัญ นางในวรรณคดี อ่านอย่างไร เขียนอย่างไรและค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง”

(SCHOOL3)

“ดิฉันให้นักเรียนไปหาโจทย์ ตัวอย่าง แบบฝึกหัดเพิ่มเติมจากในหนังสือ หนังสืออ้างอิงในการหาคำทับศัพท์ที่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ และให้ไปเรียนคณิตศาสตร์เพิ่มเติมจากยูทูป”

(SCHOOL3)

“การเรียนวิทยาศาสตร์ในแบบเรียนอย่างเดียวเนื้อหาไม่ครอบคลุม ดิฉันจึงให้นักเรียนไปค้นจากหนังสือ หนังสืออ้างอิง วิกิซันคัพท์ สิ่งมีชีวิต สัตว์ พืช และสืบค้น ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยดิฉันจะแนะนำว่าเนื้อหาที่อยู่บนเว็บไซต์บางเว็บไซต์ข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ หรือถูกต้องเหมือนในหนังสือ และนำมาใช้อ้างอิงทั้งหมดไม่ได้”

(SCHOOL3)

“ผมมอบหมายหัวข้อให้นักเรียนสืบค้นจากหนังสือในห้องสมุดนอกเวลา เรียน และให้ใช้หนังสืออ้างอิง เช่น หนังสือแผนที่ ATLAS ความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ หรือการ ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาอ้างอิงทำโครงการในบทที่ 2 สื่อบางอย่างมีในกลุ่มสาระฯ อยู่แล้ว เช่น แผนที่ เข็มทิศ ลูกโลก แต่มีเนื้อหาบางเรื่องที่ต้องให้ไปค้นคว้าจากห้องสมุด เพื่อฝึกนิสัยรักการ ค้นคว้า รู้จักค้นคว้า และรู้จักแหล่งอ้างอิง”

(SCHOOL3)

“ดิฉันให้นักเรียนไปใช้หนังสือพิมพ์ในการค้นหาข่าวไอที เทคโนโลยีใหม่ๆ และให้สืบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต”

(SCHOOL3)

“ดิฉันพานักเรียนไปใช้ Dictionary เพื่อหาความหมายของคำศัพท์ใน รายวิชาภาษาอังกฤษ”

(SCHOOL3)

“การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาของผมไม่จำเป็นต้องนำ หนังสือบทเฑาะพามาใช้จัดการเรียนการสอน เพราะเนื้อหาในรายวิชานั้นทางด้านเชิงวิชาการ มากกว่า”

(SCHOOL3)

“ดิฉันมอบหมายงานให้นักเรียนไปสืบค้นข้อมูลในห้องสมุดและสืบค้น ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต”

(SCHOOL4)

“ดิฉันมอบหมายงานให้นักเรียนไปค้นจากหนังสือชีววิทยา โดยให้หัวข้อ นักเรียนไปค้นข้อมูลในห้องสมุดนอกเวลาเรียน และนำข้อมูลที่ได้มานำเสนอหน้าชั้นเรียน”

(SCHOOL4)

“ผมให้นักเรียนไปค้นคว้าเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีไทยในหนังสือในห้องสมุดเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน”

(SCHOOL4)

“ผมให้นักเรียนไปยืมหนังสือนอกเวลามาอ่านและจดบันทึกคำศัพท์ และนำคำศัพท์ที่ได้มาแต่งประโยค”

(SCHOOL4)

“ดิฉันให้นักเรียนที่สอบไม่ผ่านในรายวิชาคณิตศาสตร์สอบแก้โดยการให้หัวข้อไปทำรายงานจากหนังสือที่มีในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต และแหล่งข้อมูลอื่นๆ”

(SCHOOL4)

7.2 ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

7.2.1 ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวม

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวมข้อที่มีปัญหาการใช้สูงสุดและสอดคล้องกัน คือ เวลาเรียนของนักเรียนมีมากจนไม่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดในคาบเรียน อาจเพราะการจัดสรรเวลาเรียนและเวลาพักที่ไม่ตรงกัน บางครั้งคาบสอนของครูก็ตรงกับคาบที่ครูบรรณารักษ์ใช้ห้องสมุดในการจัดการเรียนการสอนทำให้ครูไม่สามารถนำนักเรียนไปใช้ห้องสมุดได้ โดยครูให้เหตุผลว่า “เนื่องจากเนื้อหาในรายวิชามีมากทำให้ไม่ได้พานักเรียนไปใช้ห้องสมุด ส่วนใหญ่ดิฉันจะให้นักเรียนไปใช้บริการห้องสมุดในคาบพักกลางวันหรือคาบว่าง” (SCHOOL2) “การจัดตารางการใช้ห้องสมุดมีเวลาจำกัด และระยะเวลาในการเปิดให้บริการห้องสมุดสั้นเกินไปทำให้นักเรียนเข้าไปใช้ห้องสมุดได้ไม่เต็มที่ ในบางครั้งครูบรรณารักษ์ก็มีคาบสอนในห้องสมุดอยู่แล้วทำให้ดิฉันไม่สามารถพานักเรียนไปใช้ห้องสมุดได้” (SCHOOL3) และการจัดสรรงบประมาณ เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของครูลำช้า อาจเนื่องจากห้องสมุดไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรืออาจเป็นเพราะงบประมาณในการบริหารจัดการของห้องสมุดมีจำกัดจึงทำให้การของบประมาณเพื่อดำเนินการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศล่าช้าตามไปด้วย โดยครูให้เหตุผลว่า “ครูบรรณารักษ์มีการสำรวจความต้องการจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด แต่ทางห้องสมุดไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณครูจึงแก้ปัญหาโดยการจัดซื้อหนังสือมาใช้เอง” (SCHOOL3)

“เนื่องจากเนื้อหาในรายวิชามีมากทำให้ไม่ได้พานักเรียนไปใช้ห้องสมุด ส่วนใหญ่ดิฉันจะให้นักเรียนไปใช้บริการห้องสมุดในคาบพักกลางวันหรือคาบว่าง”

(SCHOOL2)

“ครูบรรณารักษ์มีการสำรวจความต้องการจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด แต่ทางห้องสมุดไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณครูจึงแก้ปัญหาโดยการจัดซื้อหนังสือมาใช้เอง”

(SCHOOL3)

“การจัดตารางการใช้ห้องสมุดมีเวลาจำกัด และระยะเวลาในการเปิดให้บริการห้องสมุดสั้นเกินไปทำให้นักเรียนเข้าไปใช้ห้องสมุดได้ไม่เต็มที่ ในบางครั้งครูบรรณารักษ์ก็มีคาบสอนในห้องสมุดอยู่แล้วทำให้ดิฉันไม่สามารถพานักเรียนไปใช้ห้องสมุดได้”

(SCHOOL3)

“เนื่องจากครูบรรณารักษ์หรือครูกลุ่มสาระฯ อื่นๆ ใช้ห้องสมุดในคาบเรียนด้วย ดังนั้นก่อนที่ผมจะพานักเรียนไปค้นคว้าที่ห้องสมุดผมจึงต้องเช็คตารางการใช้ห้องสมุด และเนื่องจากบางครั้งคาบชนกันจึงเป็นอุปสรรคที่ผมจะพานักเรียนไปใช้ห้องสมุดด้วย”

(SCHOOL3)

“การจัดเวลาเรียนและเวลาพักของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ตรงกัน ทำให้ไม่สามารถเข้าไปใช้ห้องสมุดได้”

(SCHOOL3)

“เนื่องจากครูบรรณารักษ์มีภาระหน้าที่ในการสอนด้วย ทำให้บางคาบเรียนต้องปิดห้องสมุดเพื่อไปสอน ทำให้ดิฉันไม่สามารถพานักเรียนเข้าไปใช้ห้องสมุดได้”

(SCHOOL3)

7.2.2 ด้านทรัพยากรสารสนเทศ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ข้อที่มีปัญหาการใช้สูงสุดและสอดคล้องกัน คือ คอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ให้บริการในการสืบค้นอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ เนื่องจากเครื่องมือสืบค้นที่มีให้บริการในห้องสมุดมียังไม่เพียงพอ บางเครื่องชำรุด รวมทั้งคุณภาพเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังไม่เสถียรเท่าที่ควร ประกอบกับมีปัญหาด้านงบประมาณในการซ่อมบำรุง โดยครูให้เหตุผลว่า “หนังสือในกลุ่มสาระฯ คณิตศาสตร์มีจำนวนไม่เพียงพอ ดิฉันแก้ปัญหานี้โดยการที่ดิฉันผลิตสื่อหรือซื้อสื่อการเรียนการสอนมาใช้ส่วนตัว เช่น ใบความรู้ ชุดกิจกรรม เครื่องชั่ง สายวัดตัว เป็นต้น และจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นที่จัดให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ” (SCHOOL1) “หนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาไม่ตรงกับความต้องการของครู สื่อโสตทัศนวัสดุไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระฯ และเครื่องมือสืบค้นในห้องสมุดมีไม่เพียงพอรวมทั้ง

คุณภาพของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต” (SCHOOL1) “หนังสือที่มีให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ทันสมัย และเครื่องมือสืบค้นในห้องสมุดไม่เพียงพอ” (SCHOOL2) “หนังสือที่มีในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ เนื้อหาที่มีไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ผมจึงให้นักเรียนไปซื้อหนังสือมาใช้เรียนเป็นของตัวเอง หนังสือบางส่วนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือในระดับประถมศึกษา ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียนและผม สุดท้ายนักเรียนคุ้นชินกับการค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ไม่เลือกใช้หนังสือเป็นแหล่งข้อมูล และเครื่องมือสืบค้นที่มีให้บริการในห้องสมุดไม่เพียงพอ บางเครื่องพัง ส่วนระบบห้องสมุดรวบย่อย โปรแกรมไม่เชื่อมโยงกับงานอื่นๆ” (SCHOOL3) “เครื่องมือสืบค้นที่มีให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ และบางเครื่องก็พังทางห้องสมุดไม่มีงบประมาณในการซ่อม” (SCHOOL4) หนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาที่สอนมีน้อย อาจเนื่องมาจากหนังสือที่มีให้บริการส่วนมากจะเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาสำหรับเด็กมากกว่าหนังสือเรียน บางส่วนได้รับมาจากการบริจาค หรือการได้รับจัดสรรมาจากสำนักงานการศึกษา ซึ่งมีหนังสือที่ได้รับบริจาคหรือหนังสือที่ได้รับการจัดสรรมามีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของครู โดยครูให้เหตุผลว่า “หนังสือที่มีในห้องสมุดโรงเรียนผมมีไม่หลากหลาย ไม่ทันสมัย และมีหนังสือบางส่วนได้รับมาจากสำนักงานการศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ” (SCHOOL1) “หนังสือที่มีให้บริการในห้องสมุดส่วนใหญ่จะเป็นหนังสืออ่านนอกเวลา ซึ่งเหมาะกับนักเรียนอนุบาลและนักเรียนประถม” (SCHOOL1) “หนังสือที่มีให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ครอบคลุม” (SCHOOL2) “หนังสือที่มีในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ เนื้อหาที่มีไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ผมจึงให้นักเรียนไปซื้อหนังสือมาใช้เรียนเป็นของตัวเอง หนังสือบางส่วนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือในระดับประถมศึกษา ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียนและผม สุดท้ายนักเรียนคุ้นชินกับการค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ไม่เลือกใช้หนังสือเป็นแหล่งข้อมูล และเครื่องมือสืบค้นที่มีให้บริการในห้องสมุดไม่เพียงพอ บางเครื่องพัง ส่วนระบบห้องสมุดรวบย่อย โปรแกรมไม่เชื่อมโยงกับงานอื่นๆ” (SCHOOL3) และสื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ อาจเนื่องมาจากห้องสมุดขาดการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุด โดยครูให้เหตุผลว่า “หนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาไม่ตรงกับความต้องการของครู สื่อโสตทัศนวัสดุไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระฯ และเครื่องมือสืบค้นในห้องสมุดมีไม่เพียงพอรวมทั้งคุณภาพของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต” (SCHOOL1)

“หนังสือที่มีในห้องสมุดโรงเรียนผมมีไม่หลากหลาย ไม่ทันสมัย และมีหนังสือบางส่วนได้รับมาจากสำนักงานการศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ”

(SCHOOL1)

“หนังสือในกลุ่มสาระฯ คณิตศาสตร์มีจำนวนไม่เพียงพอ ดิจิทัลกับปัญหาในการที่ดิฉันผลิตสื่อหรือซื้อสื่อการเรียนการสอนมาใช้ส่วนตัว เช่น ไปความรู้ ชุดกิจกรรม เครื่อง

ซึ่ง สายวัดตัว เป็นต้น และจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นที่จัดให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ”

(SCHOOL1)

“จำนวนเครื่องมือสืบค้นในห้องสมุดโรงเรียนดิฉันมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน”

(SCHOOL1)

“หนังสือในกลุ่มสาระฯ มีไม่เพียงพอ ไม่ลึกสำหรับเนื้อหาวิชาดนตรี เพราะส่วนมากจะเป็นหนังสือการ์ตูน และเครื่องมือสืบค้นมีน้อย”

(SCHOOL1)

“หนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาไม่ตรงกับความต้องการของครู สื่อโสตทัศนวัสดุไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระฯ และเครื่องมือสืบค้นในห้องสมุดมีไม่เพียงพอรวมทั้งคุณภาพของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต”

(SCHOOL1)

“หนังสือที่มีให้บริการในห้องสมุดส่วนใหญ่จะเป็นหนังสืออ่านนอกเวลา ซึ่งเหมาะกับนักเรียนอนุบาลและนักเรียนประถม”

(SCHOOL1)

“หนังสือที่มีให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ทันสมัย และเครื่องมือสืบค้นในห้องสมุดไม่เพียงพอ”

(SCHOOL2)

“หนังสือที่มีให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ครอบคลุม”

(SCHOOL2)

7.2.3 ด้านตัวครูบรรณารักษ์

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ด้านตัวครูบรรณารักษ์ ข้อที่มีปัญหาการใช้สูงสุดและสอดคล้องกัน คือ จำนวนบุคลากรที่ทำงานห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับงานที่มี และครูบรรณารักษ์ขาดความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อาจเนื่องจากครูบรรณารักษ์ในบางโรงเรียนจบไม่ตรงสาขา ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานที่รับผิดชอบ ไม่มีความถนัดในการบริหารจัดการ

ห้องสมุดประกอบกับมีภาระในการจัดการเรียนการสอนด้วยจึงทำให้การบริการและอำนวยความสะดวกแก่ครูที่นำนักเรียนมาใช้ห้องสมุดในเวลาเรียนไม่ทั่วถึง โดยครูให้เหตุผลว่า “เนื่องจากครูบรรณารักษ์มีภาระหน้าที่ในการสอนควบคู่กับงานห้องสมุด จึงทำให้การบริการและอำนวยความสะดวกแก่ครูที่นำนักเรียนมาใช้ห้องสมุดในเวลาเรียนไม่ทั่วถึง” (SCHOOL1) “จำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์มีไม่เพียงพอ และครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์จบเอกภาษาไทย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานที่รับผิดชอบ” (SCHOOL2)

“เนื่องจากครูบรรณารักษ์มีภาระหน้าที่ในการสอนควบคู่กับงานห้องสมุด จึงทำให้การบริการและอำนวยความสะดวกแก่ครูที่นำนักเรียนมาใช้ห้องสมุดในเวลาเรียนไม่ทั่วถึง” (SCHOOL1)

“จำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์มีไม่เพียงพอ และครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์จบเอกภาษาไทย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานที่รับผิดชอบ” (SCHOOL2)

7.2.4 ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุด

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุด ข้อที่มีปัญหาการใช้สูงสุดและสอดคล้องกัน คือ ขนาดของห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน และจำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ อาจจะเกี่ยวเนื่องจากรูปแบบ ขนาด จำนวนครุภัณฑ์ที่ถูกกำหนดตายตัว จึงไม่สามารถเพิ่มจำนวนโต๊ะ เก้าอี้ที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงทำให้เป็นปัญหาที่ครูจะนำนักเรียนมาใช้ห้องสมุดในคาบเรียน โดยครูให้เหตุผลว่า “อาคารสถานที่ห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน บรรยากาศข้างในทึบไม่โปร่ง การจัดวางชั้นตามรูปแบบ E-Library ทำให้วางหนังสือได้น้อยเล่ม” (SCHOOL1) “จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ มีไม่เพียงพอทำให้นักเรียนบางส่วนต้องนั่งอ่านหนังสือกับพื้น และเครื่องมือในการสืบค้นที่มีในห้องสมุดไม่เพียงพอ” (SCHOOL2) “เนื่องจากห้องสมุดถูกออกแบบมาให้มีพื้นที่จำกัด ในเรื่องการจัดให้บริการโต๊ะ เก้าอี้จึงจำกัดด้วยทำให้ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอ นักเรียนบางส่วนจึงเข้าไปนั่งตามมุมต่าง ๆ ของห้อง” (SCHOOL3) และ “ขนาดของห้องสมุดไม่เอื้อต่อการพานักเรียนมาค้นหนังสือและสืบค้นข้อมูลในคาบเรียน” (SCHOOL4)

นอกจากข้อสัมภาษณ์เชิงปริมาณที่แล้ว ครูยังประสบปัญหาการใช้ห้องสมุดในประเด็นที่ครูให้คำตอบเพิ่มเติม คือ สถานที่ตั้งของห้องสมุดเสี่ยงต่อการประสบปัญหาอุทกภัย เนื่องจากห้องสมุดเป็นห้องที่ตั้งอยู่ชั้นล่างของตัวอาคารประกอบกับกรุงเทพมหานครเคยประสบปัญหาน้ำท่วมจึงทำให้ครูมีความกังวลในข้อนี้ และในบางครั้งห้องสมุดยังเป็นสถานที่ต้อนรับแขกที่มาเยี่ยมโรงเรียน จึงทำให้การบริการทุกอย่างของห้องสมุดต้องหยุดชะงัก ครูและนักเรียนไม่สามารถไปใช้ห้องสมุดในการจัดการเรียนการสอน และค้นข้อมูลเพิ่มเติมในรายวิชาที่เรียนได้ โดย

ครูให้เหตุผลว่า “ห้องสมุดมีพื้นที่ให้บริการนักเรียนไม่เพียงพอ รวมทั้งจำนวนครุภัณฑ์ โต๊ะ เก้าอี้ที่จัดไว้ให้บริการมีไม่เพียงพอไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน อีกทั้งตำแหน่งที่ตั้งของห้องสมุดมีความเสี่ยงต่อการประสบอุทกภัยทางน้ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสารสนเทศที่มีในห้องสมุดในระยะยาว” (SCHOOL1) “ห้องสมุดมีขนาดเล็ก และในบางครั้งต้องใช้ห้องสมุดเป็นที่รับรองแขกของโรงเรียน” (SCHOOL4)

“อาคารสถานที่ห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน บรรยากาศข้างในทึบไม่โปร่ง การจัดวางชั้นตามรูปแบบ E-Library ทำให้วางหนังสือได้น้อยเล่ม”

(SCHOOL1)

“ห้องสมุดมีพื้นที่ให้บริการนักเรียนไม่เพียงพอ รวมทั้งจำนวนครุภัณฑ์ โต๊ะ เก้าอี้ที่จัดไว้ให้บริการมีไม่เพียงพอไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน อีกทั้งตำแหน่งที่ตั้งของห้องสมุดมีความเสี่ยงต่อการประสบอุทกภัยทางน้ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสารสนเทศที่มีในห้องสมุดในระยะยาว”

(SCHOOL1)

“จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ มีไม่เพียงพอทำให้นักเรียนบางส่วนต้องนั่งอ่านหนังสือกับพื้น และเครื่องมือในการสืบค้นที่มีในห้องสมุดไม่เพียงพอ”

(SCHOOL2)

“เนื่องจากห้องสมุดถูกออกแบบมาให้มีพื้นที่จำกัด ในเรื่องการจัดให้บริการโต๊ะ เก้าอี้จึงจำกัดด้วยทำให้ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอ นักเรียนบางส่วนจึงเข้าไปนั่งตามมุมต่าง ๆ ของห้อง”

(SCHOOL3)

“ขนาดของห้องสมุดไม่เอื้อต่อการพานักเรียนมาค้นหนังสือและสืบค้นข้อมูลในคาบเรียน”

(SCHOOL4)

“ห้องสมุดมีขนาดเล็ก และในบางครั้งต้องใช้ห้องสมุดเป็นที่รับรองแขกของโรงเรียน”

(SCHOOL4)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอความมุ่งหมายของการวิจัย สมมุติฐานในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน และประสบการณ์การสอน
3. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน และประสบการณ์การสอน

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกันมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน
2. ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน
3. ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกันมีปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน
4. ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 9 แห่ง เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 แห่ง มีประชากร 60 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 7 แห่ง มีประชากร 471 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 531 คน (กรุงเทพมหานคร. สำนักการศึกษา. 2557ค: ออนไลน์)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สุ่มมาจากประชากรข้างต้น โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) โดยมีวิธีการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มจากโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ให้ได้ขนาดกลาง 2 แห่ง และขนาดใหญ่ 2 แห่ง รวมทั้งสิ้น 4 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มครูจากโรงเรียน 4 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบโควตาแบ่งชั้น (Quota stratified random sampling) ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระฯ โดยสุ่มมากลุ่มสาระฯ ละ 4 คน รวม 8 กลุ่มสาระฯ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 288 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในตาราง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie: & Morgan. 1970: 607-610) คือ 224 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม โดยใช้ผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

3.1.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน และประสบการณ์ในการสอน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

3.1.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครู ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.1.3 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครู ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.2 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ที่ผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปดำเนินการสัมภาษณ์ครูในกลุ่มสาระต่างๆ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการส่งแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 340 ชุด และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยใช้เวลาในการแจกและเก็บแบบสอบถามคืน ตั้งแต่วันที่ 15 มีนาคม 2559 ถึงวันที่ 8 เมษายน 2559 ได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 313 ชุด เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 288 ชุด

4.2 จากนั้นผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการสัมภาษณ์ครู โดยผู้วิจัยประสานงานเพื่อขอนัดวัน เวลาการสัมภาษณ์ และเดินทางไปสัมภาษณ์ครูด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม-25 สิงหาคม 2560

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 288 ชุด มากำหนดรหัสพร้อมกรอกข้อมูลลงในโปรแกรมคำนวณสำเร็จจนครบทุกฉบับ และคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

5.1.1 หาค่าความถี่และค่าร้อยละวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

5.1.2 หาค่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ข้อมูลการใช้และปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

5.1.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการใช้และปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปร ประสบการณ์การสอน (กรณีแบ่งประสบการณ์การสอน 2 กลุ่ม) วิเคราะห์ด้วยค่า t-test independent และตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์ด้วยค่า F-test โดยตั้งค่าระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05 หากพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของนิวแมนคูลส์

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยถอดเทปจากการสัมภาษณ์แล้วดำเนินการวิเคราะห์ ดีความ เชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ กับประเด็นที่ได้จากการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม และทำการแปลความหมายข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของครูโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.76) อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ (ร้อยละ 77.78) มี
ประสบการณ์การสอน 1-10 ปี (ร้อยละ 75.00) และสอนอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระฯ
เท่าๆ กัน (ร้อยละ 12.50)

2. การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอน
ในระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน / การวางแผนการ
ใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็น
แหล่งศึกษาค้นคว้า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของทั้ง 2 ด้าน พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากมีเพียงข้อเดียว
คือ กำหนดให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ในห้องสมุดเพื่อทำรายงานตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียน

ข้ออื่นๆ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงอยู่ในระดับปานกลางตั้งแต่ 3.40 ขึ้นไปมี 6 ข้อ คือ กำหนด
หัวข้อให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ เช่น จุลสาร หนังสือพิมพ์
กฤตภาค เป็นต้น, วิเคราะห์หลักสูตร และกำหนดเนื้อหาโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า
ขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรายวิชาที่สอน, จัดกิจกรรม
การเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด, กำหนดให้นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุด
โรงเรียนเพื่อประกอบการเรียนในรายวิชาที่สอน, แต่ในข้อนี้ความคิดเห็นของครูมีความแตกต่างกัน
มาก มอบหมายงานให้นักเรียนไปอ่านข่าวสารหรือเรื่องราวต่างๆ จากหนังสือในห้องสมุด เพื่อมาเล่า
ให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำแต่อยู่ในระดับปานกลางมีค่าตั้งแต่ 3.25 ลงไปมี 7 ข้อ คือ
ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดแสดงละคร หรือการแสดงบทบาทสมมุติในเรื่องที่เกี่ยวกับ
รายวิชาที่สอน, กำหนดเวลาในบัตรกำหนดงานให้เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าอย่างเหมาะสม
กับเนื้อหาและระดับชั้น, ให้นักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดมีไว้ให้บริการ เช่น สไลด์
วีดิทัศน์ เป็นต้น ที่ตรงกับเนื้อหาที่สอน, นำหนังสือบันเทิงคดีที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนที่
จะสอนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน, ให้นักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุประเภท
รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ลูกโลกตรงกับเนื้อหาที่สอนที่ห้องสมุดมีไว้ให้บริการ, ขอความร่วมมือกับ
บรรณารักษ์จัดป้ายนิเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอนและขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ใน
การจัดแสดงละคร หรือการแสดงบทบาทสมมุติในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน

3. เปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า

ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันโดยรวมมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยที่ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ ภาษาไทย มีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนมากกว่าครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการเตรียมการสอน/ การวางแผนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน โดยรวมครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ มีการใช้ห้องสมุดมากกว่าครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่าง ดังนี้

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยมีการขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรายวิชาที่สอนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทย และครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษามีการประสานงานกับครูบรรณารักษ์ เพื่อจัดเตรียมเอกสารหรือหนังสือที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการรวบรวมสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการจัดนิทรรศการในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการจัดแสดงละคร หรือการแสดงบทบาทสมมุติในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า โดยรวมครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะและกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยมีการใช้ห้องสมุดมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่าง ดังนี้

ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยมีการกำหนดให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ในห้องสมุดเพื่อทำรายงานตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยมีการนำหนังสือสารคดีที่มีในห้องสมุด มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะมีการนำหนังสือบันเทิงคดีที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนที่จะสอนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะมีการให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากนิทรรศการที่ห้องสมุด จัดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทย และครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะมีการจัดทำบัตรกำหนดงาน และกำหนดเรื่องที่จะให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าระบุชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งหน้าหนังสืออย่างชัดเจนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยมีการให้นักเรียนยืมหนังสืออ่านเพิ่มเติมจากห้องสมุด ในรายวิชาที่สอนไปอ่านที่บ้านมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์

ส่วนที่ทดสอบรายคู่ไม่พบความแตกต่าง คือ ข้อ 14. กำหนดรายชื่อหนังสือในห้องสมุดให้นักเรียนไปอ่านเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน 16. นำหนังสือสารานุกรมที่มีในห้องสมุดมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และข้อ 29. มอบหมายงานให้นักเรียนไปอ่านข่าวสารหรือเรื่องราวต่างๆ จากหนังสือในห้องสมุด เพื่อมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน

4. เปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอน พบว่า

ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกันนั่นเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อ 2 เมื่อพิจารณารายด้าน และรายข้อก็ไม่พบความแตกต่างเช่นกัน

5. ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านเป็นปัญหาระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีปัญหาการใช้อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ได้แก่ เวลาเรียนของนักเรียนมีมากจนไม่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดได้อย่างเสรี, คอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ให้บริการในการสืบค้นอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ, หนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาที่สอน มีน้อย, สื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ, หนังสือพจนานุกรมฉบับ

ราชบัณฑิตยสถานมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน, แผนภาพ/ แผนภูมิที่มีให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอและครอบคลุมตามเนื้อหาที่ใช้นสอน, ขนาดของห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน และจำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ, วารสารวิชาการสำหรับการค้นคว้าของนักเรียนมีน้อย, สื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมกลุ่มสาระที่สอน, หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเด็กและเยาวชนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน จำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ และหนังสือที่จัดให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมกลุ่มสาระฯ ที่สอน

6. เปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด

กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า

ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อ 3 โดยที่ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยีประสบปัญหามากกว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ

ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อพบความแตกต่าง ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวม พบว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ ศิลปะ ประสบปัญหาโดยรวมมากกว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประสบปัญหาการจัดสรรงบประมาณเพื่อตอบสนองความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของครูล่าช้ามากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

ส่วนข้อที่ไม่พบความแตกต่าง คือ ข้อ 2. งบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอและไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน และข้อ 5. กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในกลุ่มสาระฯ

ด้านทรัพยากรสารสนเทศเมื่อพิจารณาโดยรวมไม่พบความแตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่าง ดังนี้

ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประสบปัญหาหนังสือคู่มือครูในรายวิชาที่สอนมีไม่เพียงพอมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประสบปัญหาหนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาที่สอนมีน้อยมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ ประสบปัญหาหนังสือในห้องสมุดจัดไม่เป็นระบบทำให้ยากต่อการค้นหามากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระฯ ศิลปะ ประสบปัญหาสื่อทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุดจัดไม่เป็นระบบยากต่อการสืบค้นมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประสบปัญหาคอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ให้บริการในการสืบค้นอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ ประสบปัญหาสภาพรูปเล่มของหนังสือที่ใช้ค้นคว้าประกอบ การเรียนการสอนไม่พร้อมใช้งานมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ คณิตศาสตร์, ครูกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์, ครูกลุ่มสาระฯ สุขศึกษาและพลศึกษา, ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ และครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ส่วนข้อที่ไม่พบความแตกต่าง คือ ข้อ 12. วารสารวิชาการสำหรับการค้นคว้าของนักเรียนมีน้อย

ด้านตัวครูบรรณารักษ์ โดยรวมไม่พบความแตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูบรรณารักษ์ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับครูผู้สอน เมื่อทดสอบรายคู่แล้วไม่พบความแตกต่าง

ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุดโดยรวม พบว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ ศิลปะ, ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทย และครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประสบปัญหามากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบความแตกต่าง ดังนี้

ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทย, ครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ ประสบปัญหาจำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ, ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาไทย, ครูกลุ่มสาระฯ สุขศึกษาและพลศึกษา และครูกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ประสบปัญหาเสียงรบกวนจากภายนอกเข้ามาในห้องสมุดมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ
ภาษาต่างประเทศ

ครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ ประสบปัญหาห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณที่ครูไม่สะดวกในการพา
นักเรียนเข้าไปทำการเรียนการสอนมากกว่า ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และ
ครูกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ

7. เปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด
กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอน พบว่า

ครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่มีประสบการณ์ใน
การสอนแตกต่างกันมีปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 4 โดยที่ครูที่มีประสบการณ์การสอน
มากกว่าประสบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนมากกว่า

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบความแตกต่าง ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอน
มากกว่า 11 ปี ประสบปัญหามากกว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 11 ปี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 11 ปี ประสบปัญหา กิจกรรมที่
ห้องสมุดจัดขึ้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในกลุ่มสาระฯ มากกว่าครู
ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 11 ปี

ด้านทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 11 ปี ประสบปัญหาหนังสือที่จัด
ให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมกลุ่มสาระฯ ที่สอน, หนังสือในห้องสมุดจัดไม่เป็นระบบ
ทำให้ยากต่อการค้นหา และสภาพรูปเล่มของหนังสือที่ใช้ค้นคว้าประกอบการเรียนการสอนไม่พร้อม
ใช้งาน มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 11 ปี

ด้านตัวครูบรรณารักษ์โดยรวมพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 11 ปี
ประสบปัญหา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 11 ปี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 11 ปี ประสบปัญหาครูบรรณารักษ์
ขาดความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน, ครูบรรณารักษ์ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับครูผู้สอน และ

ครูบรรณารักษ์ไม่อำนวยความสะดวกในการให้ศึกษาค้นคว้า มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 11 ปี

ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุดโดยรวมไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 11 ปี ประสบปัญหาที่มีเสียงรบกวนจากภายนอกเข้ามาในห้องสมุด มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 11 ปี

8. ผลการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากผลการวิจัยที่น่าเสนอมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจ และได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม ดังนี้

8.1 การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

8.1.1 ด้านการเตรียมการสอน การวางแผนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน

ครูมีการใช้ห้องสมุดวิเคราะห์หลักสูตร และกำหนดเนื้อหาโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าน้อย เพราะครูจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการเรียนของโรงเรียนที่อิงกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เอกสารที่ได้รับจากทางโรงเรียนหรือซื้อมาใช้สอนเอง และค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่ครูในแต่ละกลุ่มสาระฯ จะใช้ห้องสมุดเพื่อค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม นอกเหนือจากเนื้อหาที่มีในแบบเรียนแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปเตรียมการสอน จัดกิจกรรมในห้องเรียน นอกจากนั้นการใช้ห้องสมุดของครูก็เป็นไปเพื่อการค้นคว้าเพื่อทำหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการเรียน วิจัยในชั้นเรียน สื่อการสอน เป็นต้น

8.1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า

ครูกำหนดให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ในห้องสมุดเพื่อทำรายงานตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียน และ กำหนดหัวข้อให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ เช่น จุลสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค เป็นต้น เนื่องจากครูส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง โดยเห็นว่าห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีทรัพยากรที่หลากหลายทำให้ได้รับความรู้ได้มากกว่าการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว และให้เลือกแหล่งค้นคว้าที่หลากหลาย เช่น หนังสือวารสาร ป้ายความรู้หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งครูจะไม่ปิดกั้นว่าต้องเลือกข้อมูลมาจากแหล่งเดียว และครูจะคอยให้คำแนะนำแหล่งค้นคว้าที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ เช่น แนะนำหนังสือที่มีในห้องสมุด แนะนำเว็บไซต์ ส่วนข้อที่มีการใช้น้อย คือ นำนักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุประเภทรูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ลูกโลกที่ตรงกับเนื้อหาที่สอนที่ห้องสมุดมีไว้ให้บริการ เพราะสื่อโสตทัศนวัสดุที่มีอยู่ มีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ และสื่อที่มีให้บริการไม่น่าสนใจ

8.2 ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

8.2.1 ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวม

ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวมข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและสอดคล้องกัน คือ เวลาเรียนของนักเรียนมีมากจนไม่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดในคาบเรียน อาจเพราะการจัดสรรเวลาเรียนและเวลาพักที่ไม่ตรงกัน บางครั้งคาบสอนของครูก็ตรงกับคาบที่ครูบรรณารักษ์ใช้ห้องสมุดในการจัดการเรียนการสอนทำให้ครูไม่สามารถนำนักเรียนไปใช้ห้องสมุดได้ และการจัดสรรงบประมาณ เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของครูล่าช้า อาจเนื่องจากห้องสมุดไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรืออาจเป็นเพราะงบประมาณในการบริหารจัดการของห้องสมุดมีจำกัดจึงทำให้การของงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศล่าช้าตามไปด้วย

8.2.2 ด้านทรัพยากรสารสนเทศ

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ข้อที่มีปัญหาการใช้สูงสุดและสอดคล้องกัน คือ คอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ให้บริการในการสืบค้นอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ เนื่องจากเครื่องมือสืบค้นที่มีให้บริการในห้องสมุดมียังไม่เพียงพอ บางเครื่องชำรุด รวมทั้งคุณภาพเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังไม่เสถียรเท่าที่ควร ประกอบกับมีปัญหาด้านงบประมาณในการซ่อมบำรุง และหนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาที่สอนมีน้อย อาจเนื่องมาจากหนังสือที่มีให้บริการส่วนมากจะเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาสำหรับเด็กมากกว่าหนังสือเรียน บางส่วนได้รับมาจากการบริจาค หรือการได้รับจัดสรรมาจากสำนักการศึกษา ซึ่งหนังสือที่ได้รับบริจาคหรือหนังสือที่ได้รับการจัดสรรมา มีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของครู

8.2.3 ด้านตัวครูบรรณารักษ์

ด้านตัวครูบรรณารักษ์ ข้อที่มีปัญหาการใช้สูงสุดและสอดคล้องกัน คือ จำนวนบุคลากรที่ทำงานห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับงานที่มี และครูบรรณารักษ์ขาดความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อาจเนื่องจากครูบรรณารักษ์ในบางโรงเรียนจบไม่ตรงสาขา ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานที่รับผิดชอบ ไม่มีความถนัดในการบริหารจัดการห้องสมุด ประกอบกับมีภาระในการจัดการเรียนการสอนด้วยจึงทำให้การบริการและอำนวยความสะดวกแก่ครูที่นำนักเรียนมาใช้ห้องสมุดในเวลาเรียนไม่ทั่วถึง

8.2.4 ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุด

ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุด ข้อที่มีปัญหาการใช้สูงสุดและสอดคล้องกัน คือ ขนาดของห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน และจำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ อาจจะเกี่ยวเนื่องจากรูปแบบ ขนาด จำนวนครุภัณฑ์ที่ถูกกำหนดตายตัว จึงไม่

สามารถเพิ่มจำนวนโต๊ะ เก้าอี้ที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงทำให้เป็นปัญหาที่ครูจะนำนักเรียนมาใช้ห้องสมุดในคาบเรียน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูใช้ห้องสมุดด้านการเตรียมการสอน / การวางแผนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของทั้ง 2 ด้าน พบว่า ที่มีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนในระดับมาก คือ กำหนดให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ในห้องสมุดเพื่อทำรายงานตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียน ทั้งนี้ เพราะครูฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีทักษะในการสืบค้น และรู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง ในข้ออื่นๆ ครูมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนในระดับปานกลาง คือ กำหนดหัวข้อให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ เช่น จุลสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา ซาติกิจอนันต์ (2536) ที่พบว่า ส่วนใหญ่ครูใช้ห้องสมุดโรงเรียนประกอบการเรียนการสอน คือ ต้องการให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, วิเคราะห์หลักสูตร และกำหนดเนื้อหาโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า, ขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรายวิชาที่สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา ซาติกิจอนันต์ (2536) ที่พบว่า ห้องสมุดจัดเตรียมสิ่งพิมพ์ไว้ให้บริการ, จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยนำนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด, กำหนดให้นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนเพื่อประกอบการเรียนในรายวิชาที่สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ พิชญวสิน (2540) ที่พบว่า ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า โดยประสานงานกับครูบรรณารักษ์, แต่ในข้อนี้ความคิดเห็นของครูมีความแตกต่างกันมาก มอบหมายงานให้นักเรียนไปอ่านข่าวสารหรือเรื่องราวต่างๆ จากหนังสือในห้องสมุดเพื่อมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน

ส่วนข้อที่มีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนต่ำแต่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดแสดงละคร หรือการแสดงบทบาทสมมุติในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน, กำหนดเวลาในบัตรกำหนดงานให้เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้น, นำนักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดมีไว้ให้บริการ เช่น สไลด์ วีดิทัศน์ เป็นต้น ที่ตรงกับเนื้อหาที่สอน, นำหนังสือบันเทิงคดีที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนที่จะสอนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน, นำนักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุประเภทรูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ลูกโลกตรงกับเนื้อหาที่สอนที่ห้องสมุดมีไว้ให้บริการ, ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดป้าย

นิเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน และขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดแสดงละคร หรือการแสดงบทบาทสมมุติในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน ทั้งนี้ เนื่องมาจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีความสามารถในการจัดนิทรรศการ บ่ายนิเทศ ผวนกับครูมีสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนในรายวิชาของตนอยู่แล้ว จึงทำให้ครูมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนตามข้อดังกล่าวน้อย

2. การเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด

กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้และ ประสิทธิภาพในการสอน

2.1 การเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด

กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวม ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน โดยครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ ศิลปะและกลุ่มสาระฯ ภาษาไทย มีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนมากกว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระฯ วิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวิชาในกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ ภาษาไทยมีเนื้อหาในเชิงลึกจึงต้องมีการค้นคว้า ข้อมูลจากทรัพยากรสารสนเทศที่มีในห้องสมุดเพิ่มเติม ผลการวิจัยที่พบดังกล่าวสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของครูที่ว่า ครูใช้หนังสือที่มีในห้องสมุดไปสร้างแบบทดสอบ จัดทำเอกสารประกอบการเรียนในรายวิชาที่สอน และใช้เขียนรายงานทางวิชาการ

2.2 การเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัด

กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสิทธิภาพในการสอน พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพในการสอนแตกต่างกันมีการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เป็นเพราะครูผู้สอนมีเวลาในการเข้าใช้ห้องสมุดน้อย อาจจะด้วยชั่วโมงในการสอนของครูมีมากและครูใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้นจึงทำให้ไม่จำเป็นต้องไปใช้ห้องสมุด ผลการวิจัยที่พบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของจารวิ พักโพธิ์ (2554) ที่พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพการสอนในกลุ่มสาระฯ แตกต่างกันไปมีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านเป็นปัญหาระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีปัญหาการใช้ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุดมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป 3 ลำดับแรก ได้แก่ เวลาเรียนของนักเรียนมีมากจนไม่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดได้อย่างเสรี คอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ให้บริการ

ในการสืบค้นอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ และหนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาที่สอนมีน้อย ทั้งนี้ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องจากมีเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนมาก ครูผู้สอนจึงมักจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนเพื่อให้ทันตามที่หลักสูตรกำหนด และอาจเนื่องมาจากทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดมีจำนวนน้อยและมีอยู่ก็เก่า ล้าสมัย เครื่องมือสืบค้นที่มีให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอ จึงทำให้ไม่เข้าใช้ทรัพยากรห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงสุดา พิมพ์อึ้ง (2546) ที่พบว่า ปัญหาในการใช้ห้องสมุดในระดับมาก คือ ห้องสมุดมีสถานที่ไม่เพียงพอต่อการให้บริการครั้งละหลายๆ ห้องเรียน, สื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมกลุ่มสาระที่สอน, หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเด็กและเยาวชนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน, จำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ และหนังสือที่จัดให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมกลุ่มสาระที่สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ จันทราศรี (2541) ที่พบว่า ปัญหาด้านความสอดคล้องของเนื้อหาหลักสูตร ก็เป็นปัญหาที่พบในระดับมากที่สุดเช่นกัน เนื่องมาจาก มีปัญหาด้านงบประมาณที่ได้รับจากทางราชการ จึงไม่สามารถจัดซื้อหนังสือได้ครบและเพียงพอกับความต้องการ หรือเพราะหนังสือที่มีในห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับมาจากการบริจาค จึงทำให้ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร

4. การเปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้และประสบการณ์ในการสอน

4.1 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่าครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน โดยที่ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยีประสบปัญหามากกว่า ครูที่สอนในกลุ่มสาระฯ ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งนี้ เป็นเพราะจำนวนทรัพยากรสารสนเทศในกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพฯ มีจำนวนน้อย ที่มีอยู่เป็นเล่มเก่าและล้าสมัย จึงทำให้ครูในสองกลุ่มสาระนี้ประสบปัญหามากกว่ากลุ่มสาระฯ อื่นๆ ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของครูกลุ่มสาระฯ ศิลปะ และกลุ่มสาระฯ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่ว่าหนังสือในกลุ่มสาระฯ มีน้อย ไม่ทันสมัย และมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมเนื้อหาในรายวิชาที่สอน

4.2 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอน พบว่า

ในภาพรวม ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีปัญหการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนแตกต่างกัน โดยที่ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่าประสบปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่าเข้าใช้บริการห้องสมุดบ่อยครั้งกว่าจึงทำให้ประสบปัญหาการใช้ห้องสมุดมากกว่าผลการวิจัยที่พบดังกล่าวสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของครูที่ประสบปัญหาการใช้ห้องสมุดตั้งแต่โรงเรียนเริ่มก่อตั้งมา คือ การจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากงบประมาณของโรงเรียนมีจำกัดและไม่เพียงพอจึงทำให้การจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุดหยุดชะงักมีการดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ครูจึงแก้ปัญหาด้วยการซื้อหนังสือและผลิตสื่อการสอนในรายวิชาไว้ใช้เอง ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ พิชญวดี (2540) คือ ด้านสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน มีปัญหา ด้านการขาดงบประมาณสนับสนุนเพื่อจัดหาวัสดุและหนังสือเข้าห้องสมุด

5. ผลการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

5.1 การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

5.1.1 ด้านการเตรียมการสอน การวางแผนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน

การใช้ห้องสมุดของครูในแต่ละกลุ่มสาระฯ เพื่อค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม นอกเหนือจากเนื้อหาที่มีในแบบเรียนแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปเตรียมการสอน จัดกิจกรรมในห้องเรียน นอกจากนั้นการใช้ห้องสมุดของครูก็เป็นไปเพื่อการค้นคว้าเพื่อทำหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการเรียน วิจัยในชั้นเรียน สื่อการสอน เป็นต้น

5.1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษา

ค้นคว้า

การใช้ห้องสมุดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ครูในแต่ละกลุ่มสาระฯ จะให้หัวข้อแล้วมอบหมายงานให้นักเรียนไปค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากหนังสือในห้องสมุด หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ตนอกเวลาเรียนหรือในคาบว่าง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนตัวครูจะคอยให้คำแนะนำแหล่งค้นคว้าที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ

5.2 ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

5.2.1 ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวม

ครูบรรณารักษ์มีการบริหารจัดการห้องสมุดให้ครูทุกกลุ่มสาระฯ ได้นำนักเรียนเข้าไปใช้ห้องสมุดด้วยการจัดตารางการใช้ห้องสมุด แต่ด้วยบางเนื้อหาที่มีมากจนเกินไปทำให้ครูไม่สะดวกในการพานักเรียนไปใช้ห้องสมุดในคาบเรียน การจัดสรรเวลาเรียนและเวลาพักที่ไม่ตรงกัน บางครั้งคาบของครูก็ชนกับคาบที่ครูบรรณารักษ์ใช้ห้องสมุดในการจัดการเรียนการสอน

ทำให้ครูไม่สามารถนำนักเรียนไปใช้ห้องสมุดได้ และในบางโรงเรียนมีนักเรียนหลากหลายวัยทำให้จุดประสงค์ในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน ทำให้ครูบางกลุ่มสละระย ดัดปัญหาโดยการยืมหนังสือจากห้องสมุดไปใช้สอนบนห้องเรียน

5.2.2 ด้านทรัพยากรสารสนเทศ

ทรัพยากรสารสนเทศที่มีในห้องสมุด เช่น หนังสือ สื่อโสตทัศนวัสดุ เป็นต้น ส่วนใหญ่มีไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้อง ไม่ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรที่โรงเรียนเปิดสอน เนื่องจากหนังสือส่วนมากเป็นหนังสือสำหรับเด็กมากกว่าหนังสือเรียน บางส่วนได้รับมาจากการบริจาค หรือ การได้รับจัดสรรมาจากสำนักงานการศึกษา ซึ่งหนังสือที่ได้รับบริจาคหรือหนังสือที่ได้รับการจัดสรรมา มีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของครู และเครื่องมือสืบค้นที่มีให้บริการในห้องสมุดมียังไม่เพียงพอ บางเครื่องชำรุด

5.2.3 ด้านตัวครูบรรณารักษ์

ครูบรรณารักษ์ในบางโรงเรียนจบไม่ตรงสาขา ไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการห้องสมุดประกอบกับมีการะในการจัดการเรียนการสอนด้วย จึงทำให้การให้บริการครูในแต่ละกลุ่มสาระฯ ยังไม่ดีเท่าที่ควร

5.2.4 ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุด

อาคารสถานที่ห้องสมุดโดยรวมมีขนาดคับแคบ อากาศไม่ถ่ายเท การออกแบบลักษณะของห้องสมุดออกแบบเดียวกันในลักษณะทึบแสง ไฟสลัว จำนวนครุภัณฑ์ที่จัดให้บริการมีไม่เพียงพออาจจะเกียวเนื่องจากรูปแบบ ขนาด จำนวนครุภัณฑ์ที่ถูกกำหนดตายตัว จึงไม่สามารถเพิ่มจำนวนโต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร

1.1.1 ควรจัดให้มีการประชุมครู เพื่อชี้แจงให้เห็นความสำคัญของห้องสมุดในฐานะแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการค้นคว้าของครูและนักเรียนในโรงเรียน โดยจัดทำเป็นแผนและนโยบายของโรงเรียนอย่างชัดเจน

1.1.2 ควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนกับครูบรรณารักษ์ร่วมมือกันวางแผนและจัดกิจกรรมที่เกียวเนื่องกับการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดมากขึ้น

1.1.3 ผู้บริหารควรตระหนักในความสำคัญของวิชาการใช้ห้องสมุดให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนตามหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา

1.1.4 ควรจัดงบประมาณในการพัฒนาห้องสมุด จัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครูทุกๆ กลุ่มสาระฯ อย่างทั่วถึง และสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือสื่อบันเทิงให้บริการในห้องสมุดอย่างเพียงพอ

1.1.5 ควรจัดห้องสมุดให้อยู่ในจุดที่ครูสะดวกในการไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ขนาดของห้องได้สัดส่วนตามจำนวนนักเรียน และมีจำนวนครุภัณฑ์ที่จัดให้บริการมีเพียงพอสำหรับผู้มารับบริการ

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1.2.1 ครูควรเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนในการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า

1.2.2 ครูควรวางแผนและร่วมมือกับครูบรรณารักษ์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ให้ความร่วมมือ และวางแผนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอนร่วมกัน

1.2.3 ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนมีโอกาสได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากห้องสมุด โดยที่ครูคอยกำกับดูแล ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศ

1.2.4 ครูควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเป็นสมาชิกของห้องสมุดโรงเรียน เพื่อทำความคุ้นเคยในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ และการค้นข้อมูลในครั้งต่อไป

1.2.5 ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ โดยฝึกทักษะให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และรู้จักเลือกแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับครูบรรณารักษ์

1.3.1 ครูบรรณารักษ์ควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ที่มีในห้องสมุด และเป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดี คอยเชิญชวนให้ครูและนักเรียนได้รับข่าวสาร กิจกรรมและบริการต่างๆ ที่ห้องสมุดจัดขึ้น

1.3.2 ครูบรรณารักษ์ควรสำรวจความต้องการของครูทุกกลุ่มสาระฯ และความต้องการของนักเรียนในเรื่องของการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ บริการ และกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุม และตรงกับความต้องการ

1.3.3 ครูบรรณารักษ์ควรให้ความร่วมมือกับครูผู้สอนในการวางแผนการสอน การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมที่ครูต้องการให้ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละกลุ่มสาระฯ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2536). คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- กรุงเทพมหานคร. (2557ก). แผนปฏิบัติการราชการประจำปี พ.ศ. 2557 สำนักการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักฯ.
- . (2557ข). รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครปี 2557. กรุงเทพฯ: สำนักฯ.
- . (2557ค). โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามขนาดโรงเรียน. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.bangkokeducation.in.th/stat.php>.
- จารวี พักโพธิ์. (2554). การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนและเจตคติต่อการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จารุวรรณ จันทราศรี. (2541). การใช้ทรัพยากรสารนิเทศห้องสมุดโรงเรียนเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ หนูสวัสดิ์. (2546, มกราคม-มิถุนายน). ห้องสมุดโรงเรียน. วารสารสารสนเทศ. 4(1): 17-30.
- ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์. (2536, กุมภาพันธ์). การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนภาษาไทย. วิทยาจารย์. 91(2): 62-63.
- ดาวสุดา พิมพ์อึ้ง. (2546). การมีส่วนร่วมของครูบรรณารักษ์ในกระบวนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

- นิตยา สุขศิริสันต์. (2535). การสอนโดยใช้ห้องสมุดของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุษกร เลิศวีระศิริกุล. (2553, มกราคม-มิถุนายน). พลิกโฉมห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็น แหล่งเรียนรู้แนวใหม่. วารสารห้องสมุด. 54(1): 18-25.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542: แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553. (2556). กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.
- กัญญาพร นิตยะประภา. (2534). ห้องสมุดโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540). สารนิเทศศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มัลลิกา ถาวรกิจ. (2544, พฤษภาคม). บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนและบรรณารักษ์ที่มีต่อครู. วารสารการศึกษา กทม. 24(8): 5.
- วนิดา ซาติกิจอนันต์. (2536). การสอนโดยใช้ห้องสมุดของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ที่ห้องสมุดได้รับรางวัลดีเด่น. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันเพ็ญ พิษณุคิน. (2540). การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ประถมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่ายๆ ที่ บางครั้งก็ผิดพลาดได้. ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา. 18(3): 8-11.
- วีระวรรณ วรรณโท. (2548). การจัดกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียน. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.
- สมจิต พรหมเทพ. (2542). ห้องสมุดโรงเรียน. เชียงใหม่: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า. (2548). พิมพ์ครั้งที่ 2. ชลบุรี: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 - 2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

- Burks, Freda Anne Ellis. (1993). *Nature and Extent of School Library Use in Selected High Schools in the Greater Dallas-Fort Worth, Texas area*. Dissertation Ph.D. (Philosophy). Texas: Texas Woman's University.
- Jay, Hilda Louise. (1970). *Increasing the Use of Secondary School Libraries as a Teaching Tool*. Dissertation Ph.D. (Library Science). New York: New York University.
- Krejcie, Robert V.; & Morgan, Daryle W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30: 607-610.
- Lai, Jean. (2013). Collaboration between Teachers and Librarians for Information Literacy Curriculum: A Case Study of a Hong Kong Secondary School. *Journal of Studies in Education*. 3(3): 75-90.
- Lo, Patrick. (2015). Enhanced and changing roles of school librarians under the digital age. *New Library World*. 116(11/12): 696- 710.
- Mokhtar, Intan Azura.; & Majid, Shaheen. (2005). Use of school libraries by teachers in Singapore schools. *Library Review*. 54(2): 108 – 118.
- Omenyo, Rosekel. (2016). *The Role of the School Library in Teaching and Learning: A Case Study of a basic Public School in Accra, Ghana*. Dissertation Ph.D. (Library and Information Studies). Ghana: University of Cape Town.
- Osman, Z B. (1993). *The School Library as Learning and Teaching Resource: a Survey of Library use by Standard Six Pupils and Teachers in Selected Primary Schools in Peninsular Malaysia*. Dissertation Ph.D. (Library Science). United Kingdom: Loughborough University.
- Russell, S. (2000). *Teachers and Librarians: Collaborative Relationship*. ERIC Digest: [www. Ed.gov/database/ERIC Digest/ed 444605.html](http://www.Ed.gov/database/ERIC_Digest/ed_444605.html). visit at 11/06/58.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง
การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

คำชี้แจง

- แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา
- แบบสอบถามชุดนี้แบ่งข้อคำถามเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

คำอธิบายศัพท์เฉพาะ

- การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน** หมายถึง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การบริการและกิจกรรมของห้องสมุดโรงเรียนมาประกอบการเรียนการสอนของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น วิเคราะห์หลักสูตรและกำหนดเนื้อหาโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า ขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยนำนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด เป็นต้น
- ปัญหาในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน** หมายถึง ข้อขัดข้องในการใช้บริการห้องสมุดโรงเรียน เช่น ผู้บริหารไม่ค่อยส่งเสริมกิจการของห้องสมุดเท่าที่ควร หนังสือคู่มือครูในรายวิชาที่สอนมีไม่เพียงพอ ครูบรรณารักษ์ไม่อำนวยความสะดวกในการให้ศึกษาค้นคว้า จำนวนครูภักดิ์ที่จัดไว้ให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ เป็นต้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงสำหรับผู้ตอบ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในกรอบสี่เหลี่ยมหน้าข้อความที่ตรงกับ

ความเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ 21-30 ปี

☐ 31-40 ปี

☐ 41-50 ปี

☐ 51-60 ปี

3. โรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ ในปีการศึกษา 2558 มีนักเรียนกี่คน

ตอบ.....คน

4. วุฒิการศึกษาของท่าน คือ

☐ ปริญญาตรี (สาขา/วิชาเอก.....)

☐ ปริญญาโท (สาขา/วิชาเอก.....)

☐ ปริญญาเอก (สาขา/วิชาเอก.....)

5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ท่านสอนอยู่ในปัจจุบัน

☐ ภาษาไทย

☐ สุขศึกษาและพลศึกษา

☐ คณิตศาสตร์

☐ ศิลปะ

☐ วิทยาศาสตร์

☐ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

☐ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

☐ ภาษาต่างประเทศ

7. ท่านสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ปัจจุบันนี้มาแล้ว.....ปี

ตอนที่ 2 การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็นการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน ขอให้ท่านพิจารณาว่าในรอบปีที่ผ่านมา ท่านปฏิบัติกิจกรรมต่างๆต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โดยขอให้ท่านอ่านข้อความในแต่ละข้อไปโดยตลอด 1 เที้ยว แล้วจึงเลือกตอบในข้อที่ท่านปฏิบัติสูงสุดก่อน (อาจจะเลือกจากข้อที่ปฏิบัติมากที่สุด) ส่วนข้ออื่นๆ ขอให้ท่านเทียบกับข้อที่ตอบก่อนหน้านั้นว่าปฏิบัติในระดับใดที่ลดหลั่นกันลงมา การตอบ

ขอให้ท่านทำ เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือที่ท่านเลือกให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
ระดับการปฏิบัติที่ท่านเลือกมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย และน้อยที่สุด

การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการเตรียมการสอน/ การวางแผน					
การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน					
1. วิเคราะห์หลักสูตร และกำหนดเนื้อหาโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า.....					
2. จัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า.....					
3. ครูใช้ประโยชน์จากเอกสารหลักสูตร คู่มือการสอนที่ห้องสมุดจัดเตรียมไว้ให้บริการ.....					
4. ขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรายวิชาที่สอน.....					
5. ประสานงานกับครูบรรณารักษ์ เพื่อจัดเตรียมเอกสารหรือหนังสือที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน.....					
6. ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการรวบรวมสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอน.....					
7. ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดนิทรรศการในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน.....					
8. ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดป้ายนิเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน.....					

การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
9. ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดแสดงละคร หรือการแสดงบทบาทสมมุติในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอน.....					
10. เสนอรายชื่อหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาของท่านต่อบรรณารักษ์เพื่อจัดซื้อ.....					
11. ให้ความร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการคัดเลือกหนังสือเข้าห้องสมุด.....					
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
โดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า					
12. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยนำนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด.....					
13. กำหนดให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ในห้องสมุดเพื่อทำรายงานตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียน.....					
14. กำหนดรายชื่อหนังสือในห้องสมุดให้นักเรียนไปอ่านเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน.....					
15. กำหนดหัวข้อให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ เช่น จุลสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค เป็นต้น.....					
16. นำหนังสือสารานุกรมที่มีในห้องสมุดมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....					

การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
17. นำหนังสือสารคดีที่มีในห้องสมุดมาใช้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน.....					
18. นำหนังสือบันเทิงคดีที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับ บทเรียนที่จะสอนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียน การสอนในห้องเรียน.....					
19. ให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากนิทรรศการ ที่ห้องสมุดจัดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน.....					
20. ให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากป้ายนิเทศ ที่ห้องสมุดจัดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน.....					
21. บอกรายชื่อวารสารที่มีบทความเกี่ยวกับเรื่อง ที่สอนให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม.....					
22. นำนักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุด มีไว้ให้บริการ เช่น สไลด์ วิดิทัศน์ เป็นต้น ที่ตรงกับเนื้อหาที่สอน.....					
23. นำนักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุประเภท รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ลูกโลกที่ตรงกับเนื้อหา ที่สอนที่ห้องสมุดมีไว้ให้บริการ.....					
24. ใช้บริการสื่อการเรียนการสอนที่มีในห้องสมุด เพื่อประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาที่สอน.....					
25. กำหนดให้นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุด โรงเรียนเพื่อประกอบการเรียนในรายวิชาที่สอน.....					

การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
26. ให้นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์จากห้องสมุดเพื่อหาข่าวประจำวันมานำเสนอในชั้นเรียน.....					
27. จัดทำบัตรกำหนดงานและกำหนดเรื่องที่จะให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าระบุชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง หน้าหนังสืออย่างชัดเจน.....					
28. กำหนดเวลาไว้ในบัตรกำหนดงานให้เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นเรียน.....					
29. มอบหมายงานให้นักเรียนไปอ่านข่าวสารหรือเรื่องราวต่าง ๆ จากหนังสือในห้องสมุดเพื่อมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน.....					
30. ให้นักเรียนยืมหนังสืออ่านเพิ่มเติมจากห้องสมุดในรายวิชาที่สอนไปอ่านที่บ้าน.....					

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็นปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน ขอให้ท่านพิจารณาว่าในรอบปีที่ผ่านมา ท่านมีปัญหาต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด แล้วจึงเลือกตอบในข้อที่ท่านพบปัญหาในระดับสูงสุดก่อน (อาจจะเลือกจากข้อที่พบปัญหามากที่สุด) ส่วนข้ออื่นๆ ขอให้ท่านเทียบกับข้อที่ตอบก่อนว่ามีปัญหาในระดับใดลดหลั่นกันลงมา การตอบขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือที่ท่านเลือกข้อความแต่ละข้อมีคำตอบให้ท่านเลือก

ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวม					
1. ผู้บริหารไม่ค่อยส่งเสริมกิจการของห้องสมุดเท่าที่ควร.....					
2. งบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอและไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน.....					
3. การจัดสรรงบประมาณ เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของครูล่าช้า.....					
4. ห้องสมุดมีเครื่องมือช่วยการสืบค้น เช่น บัตรรายการ Opac เป็นต้น ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่.....					
5. กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในกลุ่มสาระฯ.....					
6. เวลาเรียนของนักเรียนมีมากจนไม่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดได้อย่างเสรี.....					
ด้านทรัพยากรสารสนเทศ					
7. หนังสือคู่มือครูในรายวิชาที่สอนมีไม่เพียงพอ.....					
8. หนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาที่สอนมีน้อย.....					

ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
9. หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเด็กและเยาวชน มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน.....					
10. หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน.....					
11. วารสารวิชาการสำหรับการค้นคว้าของครู มีน้อย.....					
12. วารสารวิชาการสำหรับการค้นคว้าของ นักเรียนมีน้อย.....					
13. สื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุด มีไม่เพียงพอ.....					
14. สื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุด มีเนื้อหาไม่ครอบคลุมกลุ่มสาระที่สอน.....					
15. แผ่นภาพ/แผนภูมิที่มีให้บริการในห้องสมุด มีไม่เพียงพอและครอบคลุมตามเนื้อหาที่ใช้สอน.....					
16. หนังสือที่จัดให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหาไม่ ครอบคลุมกลุ่มสาระที่สอน.....					
17. หนังสือที่จัดให้บริการในห้องสมุดมีเนื้อหา ไม่ทันสมัย.....					
18. หนังสือในห้องสมุดจัดไม่เป็นระบบ ทำให้ยากต่อการค้นหา.....					
19. สื่อโสตทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุดจัดไม่เป็นระบบ ยากต่อการสืบค้น.....					

ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
20. คอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ให้บริการในการสืบค้น อินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ.....					
21. สภาพรูปแบบของหนังสือที่ใช้ค้นคว้า ประกอบการเรียนการสอนไม่พร้อมใช้งาน.....					
ด้านตัวครูบรรณารักษ์					
22. ครูบรรณารักษ์ขาดความรู้ในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน.....					
23. จำนวนบุคลากรที่ทำงานห้องสมุดไม่ได้ สัดส่วนกับจำนวนงานที่มี.....					
24. ครูบรรณารักษ์ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ กับครูผู้สอน.....					
25. ครูบรรณารักษ์ไม่อำนวยความสะดวก ในการให้ศึกษาค้นคว้า.....					
ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุด					
26. ขนาดของห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับ จำนวนนักเรียน.....					
27. สภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดไม่เอื้อ ต่อการจัดการเรียนการสอน.....					
28. จำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้ บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ.....					

ปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
29. มีเสียงรบกวนจากภายนอก เข้ามาในห้องสมุด.....					
30. ห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณที่ครู ไม่สะดวกในการพานักเรียนเข้าไป ทำการเรียนการสอน.....					

คำถามปิดท้าย

ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อประโยคที่ว่า “สมัยนี้นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลได้จากอินเทอร์เน็ต การใช้หนังสือในห้องสมุดจึงไม่จำเป็นอีกต่อไป” (กรุณาแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่าน

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์ เรื่อง
การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

คำชี้แจง

1. ข้อคำถามต่อไปนี้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครู ซึ่งในการสัมภาษณ์อาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของผู้ให้สัมภาษณ์ 2. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ข้อคำถามการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา และตอนที่ 3 ข้อคำถามการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ – นามสกุล (นาย/นาง/นางสาว).....

ตำแหน่ง

อายุ

โรงเรียน

ระดับการศึกษาสูงสุด..... สาขาวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....

ประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

ด้านการเตรียมการสอน/ การวางแผนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง วิเคราะห์หลักสูตร และกำหนดเนื้อหาโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง ขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรายวิชาที่สอนค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง ครูใช้ประโยชน์จากเอกสารหลักสูตร คู่มือการสอน ที่ห้องสมุดจัดเตรียมไว้ให้บริการค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง จัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง ประสานงานกับครูบรรณารักษ์ เพื่อจัดเตรียม เอกสารหรือหนังสือที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดแสดง ละคร หรือการแสดงบทบาทสมมุติในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอนค่อนข้างต่ำ” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดป้ายนิเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอนค่อนข้างต่ำ” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง ขอความร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดนิทรรศการในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่สอนค่อนข้างต่ำ” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง กำหนดให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ในห้องสมุดเพื่อทำรายงานตามหัวข้อในรายวิชาที่เรียนค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง กำหนดหัวข้อให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจาก ทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ เช่น จุลสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค เป็นต้น ค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยนำนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง กำหนดให้นักเรียนยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนเพื่อประกอบการเรียนในรายวิชาที่สอนค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง มอบหมายงาน ให้นักเรียนไปอ่านข่าวสารหรือเรื่องราวต่างๆ จากหนังสือในห้องสมุด เพื่อมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน ค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง กำหนดรายชื่อหนังสือในห้องสมุดให้นักเรียนไปอ่านเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง ให้นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์จากห้องสมุดเพื่อหาข่าวประจำวันมานำเสนอในชั้นเรียนค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง บอกรายชื่อนวารสารที่มีบทความเกี่ยวกับเรื่องที่สอนให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมค่อนข้างสูง” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง นำนักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุประเภทรูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ลูกโลกตรงกับเนื้อหาที่สอนที่ห้องสมุดมีไว้ให้บริการค่อนข้างต่ำ” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง นำหนังสือบันเทิงคดีที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนที่จะสอนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนค่อนข้างต่ำ” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง กำหนดเวลาไว้ในบัตรกำหนดงานให้เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับชั้นค่อนข้างต่ำ” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง นำนักเรียนเข้าใช้สื่อโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดมีไว้ให้บริการ เช่น สไลด์ วีดิทัศน์ เป็นต้น ที่ตรงกับเนื้อหาที่สอนค่อนข้างต่ำ” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง จัดทำบัตรกำหนดงานและกำหนดเรื่องที่จะให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าระบุชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งหน้าหนังสืออย่างชัดเจนค่อนข้างต่ำ” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

พบว่า “ครูมีการใช้ห้องสมุดในเรื่อง นำหนังสือสารคดีที่มีในห้องสมุดมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนค่อนข้างต่ำ” มากน้อยเพราะเหตุใดหรือท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

ตอนที่ 3 ข้อคำถามการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา

ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยรวม

1. ท่านมีการจัดคาบเรียนให้กับนักเรียนอย่างไร และมีการแบ่งสัดส่วนหรือไม่ว่านักเรียนควรมีคาบเรียนสำหรับการเข้าไปศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดด้วยตนเอง (จากผลการวิจัยพบว่า เวลาเรียนของนักเรียนมีมากจนไม่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดได้อย่างเสรี)

2. โรงเรียนของท่านได้มีการจัดสรรงบประมาณให้กับห้องสมุดหรือไม่ และมีสัดส่วนเท่าใดเพียงพอสำหรับการจัดซื้อทรัพยากรหรือไม่ และมีแผนปฏิบัติการที่ระบุช่วงเวลาในการใช้งบประมาณสำหรับจัดซื้อทรัพยากรหรือไม่ ถ้าไม่มี ท่านคิดว่าโรงเรียนควรจะต้องดำเนินการ

อย่างไรเพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอและจัดซื้อทรัพยากรได้ตรงตามความต้องการและทันเวลา (จากผลการวิจัยพบว่า การจัดสรรงบประมาณ เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของครูล่าช้า)

3. ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดจึงไม่สามารถใช้เครื่องมือช่วยค้นที่ทางห้องสมุดจัดให้อย่างเต็มที่ หรือ ท่านต้องการให้ห้องสมุดจัดหาเครื่องมือใดเพิ่มเติมเพื่อช่วยในการสืบค้นข้อมูลในห้องสมุด (ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดมีเครื่องมือช่วยการสืบค้น เช่น บัตรรายการ OPAC เป็นต้น ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่)

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ

1. ท่านต้องการให้ห้องสมุดจัดหาคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นหรือไม่ หรือต้องการให้ห้องสมุดดำเนินการอย่างไร (จากผลการวิจัยพบว่า คอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ให้บริการในการสืบค้นอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ)

2. ท่านต้องการหนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาใด และเนื้อหาด้านใดบ้าง และท่านคิดว่าหนังสือที่มีในห้องสมุดตรงกับความต้องการของท่านหรือไม่ มีความทันสมัยหรือไม่อย่างไร (จากผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมในรายวิชาที่สอน มีน้อย และสื่อโสตทัศนวัสดุที่มีให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ)

3. ท่านต้องการสื่อโสตทัศนประเภทแผนภาพ/แผนภูมิที่มีเนื้อหาด้านใดบ้างและต้องการมากน้อยเพียงใด (จากผลการวิจัยพบว่า แผนภาพ/แผนภูมิที่มีให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ และครอบคลุมตามเนื้อหาที่ใช้สอน)

ด้านตัวครูบรรณารักษ์

1. ท่านคิดว่าจำนวนบุคลากรที่ทำงานห้องสมุดในโรงเรียนของท่านมีความเหมาะสมกับการงานที่มีหรือไม่ อย่างไร และท่านต้องการให้ห้องสมุดจัดบุคลากรเพิ่มสำหรับบริการหรือไม่ หรือต้องการให้ดำเนินการอย่างไร (จากผลการวิจัยพบว่า จำนวนบุคลากรที่ทำงานห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนงานที่มี)

2. ท่านคิดว่าครูบรรณารักษ์จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้สอดคล้องกับความต้องการของท่านหรือไม่ หรือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียนนั้นมีความเหมาะสมหรือช่วยแก้ปัญหาเรื่องการรักการอ่านของนักเรียนหรือไม่อย่างไร และท่านต้องการให้ครูบรรณารักษ์จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของท่านอย่างไร (จากผลการวิจัยพบว่า ครูบรรณารักษ์ขาดความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน)

3. ท่านต้องการให้ครูบรรณารักษ์อำนวยความสะดวกแก่ท่านในการศึกษาค้นคว้าอย่างไรบ้าง (จากผลการวิจัยพบว่า ครูบรรณารักษ์ไม่อำนวยความสะดวกในการให้ศึกษาค้นคว้า)

ด้านอาคารสถานที่ห้องสมุด

1. ท่านคิดว่าห้องสมุดมีบริเวณเพียงพอกับการเข้าใช้บริการของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร และต้องการให้ห้องสมุดปรับปรุงหรือดำเนินการอย่างไร (จากผลการวิจัยพบว่า ขนาดของห้องสมุดไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน)
2. ท่านคิดว่า โต๊ะเก้าอี้ หรือการจัดบริเวณสำหรับการศึกษาค้นคว้าภายในห้องสมุดเพียงพอและตรงกับความต้องการของท่านหรือไม่อย่างไร ต้องการให้ห้องสมุดปรับปรุงหรือดำเนินการอย่างไร (จากผลการวิจัยพบว่า จำนวนครุภัณฑ์ที่จัดไว้ให้บริการในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ)
3. ท่านคิดว่าห้องสมุดจัดสถานที่และบรรยากาศที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเข้าไปศึกษาค้นคว้าของนักเรียนหรือไม่อย่างไร ต้องการให้ห้องสมุดปรับปรุงหรือดำเนินการอย่างไร (จากผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน)

ภาคผนวก ค

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์สีดา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นางจิราภรณ์ พวงพันธ์บุตร ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์
3. นางรังสิมา ถนอมเวช ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดสุทธาราม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสุพรรณษา คำหล้า
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 11 ตุลาคม 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 20 หมู่ที่ 6 ตำบลโพนค้อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (ศรีสะเกษและยโสธร)
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	ค.บ. (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
พ.ศ. 2560	ศศ.ม. (สารสนเทศศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร